

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

รายงานการติดตามผลการดำเนินงาน โครงการภายใต้แผนงานบูรณาการ พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

รอบ 6 เดือน

(1 ตุลาคม 2564 – 31 มีนาคม 2565)

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พฤษภาคม 2565

รายงานการติดตามผลการดำเนินงาน
แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

รอบ 6 เดือน
(1 ตุลาคม 2564 - 31 มีนาคม 2565)

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทสรุปผู้บริหาร

แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนและเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำของรายได้ พัฒนาศักยภาพประชากรผู้มีรายได้น้อยให้เข้าถึงทรัพยากร ปัจจัยการผลิต และได้รับการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มและผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมทั้งพัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกการตลาด ผ่านการดำเนินงานร่วมกันของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม และสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 1,506.4458 ล้านบาท โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพหลักในการจัดทำแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก และได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ สรุปผลการติดตามในรอบ 6 เดือน (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 31 มีนาคม 2565) ได้ ดังนี้

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2564 มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณทั้งสิ้น 384.8962 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 25.55 ของงบประมาณทั้งหมด หรือมีประสิทธิภาพระดับน้อยที่สุด ที่ค่าคะแนน 1.00 (คะแนนเต็ม 5 คะแนน) ปัจจัยหลักที่ส่งผลให้มีผลการเบิกจ่ายมีประสิทธิภาพน้อยที่สุด มาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หน่วยงานมีการปรับแผน ขะลอกการดำเนินกิจกรรม และบางกิจกรรมเป็นการจัดจ้างที่ปรึกษาดำเนินการ ยังอยู่ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

ความทันเวลาและความพอเพียง เจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ ส่วนใหญ่ร้อยละ 90.69 เห็นว่างบประมาณมาทันเวลาดำเนินงาน และร้อยละ 9.31 เห็นว่าการจัดสรรงบประมาณทยอยเป็นงวด ไม่ทันเวลาดำเนินงาน ด้านความพอเพียง ร้อยละ 82.67 เห็นว่าเพียงพอ และร้อยละ 17.33 เห็นว่าไม่เพียงพอ เนื่องจากเกษตรกรมีต้องการเข้าร่วมโครงการมากกว่าเป้าหมายที่กำหนด

ผลได้จากการดำเนินงาน

แนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง) สามารถเข้าถึงแหล่งทุนและที่ดินทำกินคิดเป็นร้อยละ 6.46 หรือ 11,712 ราย ซึ่งเป็นผลจากโครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนเพื่อเกษตรกรและแหล่งสินเชื่อภาครัฐเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุน และโครงการบริหารจัดการหนี้ ของกระทรวงมหาดไทย ยังอยู่ระหว่างดำเนินการคัดเลือกประชาชนเป้าหมาย และเตรียมการตามกระบวนการบริหารจัดการหนี้ โดยมีการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพแก่กลุ่มเป้าหมายได้ 62,562 ราย (ร้อยละ 47)

แนวทางที่ 2 พัฒนาผลิตภัณฑ์และการให้บริการชุมชน (กลางทาง) แก่สถาบัน/วิสาหกิจชุมชน 516 กลุ่ม (ร้อยละ 88.36) เกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชนครบตามแผน 3,800 ราย ส่วนพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนผ่านโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในชุมชน และโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน ดำเนินการได้ร้อยละ 3.53 หรือ 154 ผลิตภัณฑ์ เป็นผลจากการปรับแผนและอยู่ระหว่างการพัฒนาผลิตภัณฑ์

แนวทางที่ 3 สามารถพัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกการตลาด (ปลายทาง) ส่งเสริมและพัฒนาตลาดชุมชนและวิสาหกิจชุมชน 58 แห่ง (ร้อยละ 89.23) เกิดมูลค่าการค้าสินค้าและบริการชุมชนที่ได้รับการส่งเสริม 42 ล้านบาท (ร้อยละ 5.09) ส่งเสริมและพัฒนาช่องทางการตลาดแล้ว 40,052 ครั้ง (ร้อยละ 50.06) และพัฒนาผู้ประกอบการชุมชนด้านการบริหารจัดการและการตลาด 801 ราย (ร้อยละ 12.75) สามารถสร้างรายได้ 0.12 ล้านบาท (ร้อยละ 0.01)

ผลลัพธ์จากการดำเนินงานโครงการ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ส่วนกลางและระดับพื้นที่ ในประเด็น ด้านงบประมาณ การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย การดำเนินงาน การอบรมให้ความรู้ ฯลฯ พบว่า มีความพึงพอใจ ต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.43 ในส่วนของความพึงพอใจของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกร ในประเด็นการชี้แจงและประชาสัมพันธ์โครงการ หลักเกณฑ์และขั้นตอนการสมัครเข้าร่วม โครงการ และการอบรมให้ความรู้ พบว่า เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร มีความพึงพอใจต่อโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.46 คะแนน

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

1) บางโครงการหรือกิจกรรม อยู่ระหว่างดำเนินการ ยังไม่มีผลการดำเนินงาน เห็นควรเร่งรัด การดำเนินงาน

1.1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหา ที่ดินทำกินของเกษตรกร กิจกรรมงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ของกรมพัฒนาที่ดิน อยู่ในขั้นตอนการจัดซื้อ จัดจ้าง งานปรับปรุงคุณภาพดิน อยู่ระหว่างเตรียมการในพื้นที่ โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายใน สำหรับสินค้าเกษตร กิจกรรมพัฒนากลไกการตลาดเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์ และ กลุ่มเกษตรกร หน่วยงานในระดับพื้นที่บางส่วนปรับ/เลื่อนแผนการจัดประชุมประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ของ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพการบริหารจัดการการตลาดข้าว อยู่ระหว่างจัดประชุมระหว่าง เกษตรกรและผู้ประกอบการ และจัดทำรายละเอียดการดำเนินงานและรับสมัครผู้ประกอบการค้าข้าวเพื่อมาจับคู่ ธุรกิจกับกลุ่มเกษตรกร ของกรมการค้าข้าว

1.2) กระทรวงพาณิชย์ ได้แก่ โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เป็นหมู่บ้านทำมาค้าขายแห่งใหม่ ประกาศผู้ชนะการประมูลราคาแล้ว แต่มีผู้เสนอราคายื่นคำร้องขออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการฯ ของกรมการค้าภายใน

1.3) กระทรวงอุตสาหกรรม ได้แก่ โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม มีปรับแผนการดำเนินงาน ในพื้นที่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1.4) กระทรวงมหาดไทย ได้แก่ โครงการการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนเพื่อเกษตรกร และแหล่งสินเชื่อภาครัฐเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุน โครงการบริหารจัดการหนี้ ยังอยู่ระหว่างดำเนินการคัดเลือก ประชาชนเป้าหมาย และเตรียมการตามกระบวนการบริหารจัดการหนี้ และโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน อยู่ระหว่างการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ของกรมการพัฒนาชุมชน

1.5) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่า เป็นพืชเศรษฐกิจ อยู่ระหว่างคัดเลือกพื้นที่เพื่อดำเนินการ เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนวิธี และรูปแบบ การดำเนินงานโครงการใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหารใหม่ และโครงการสร้างความเข้มแข็ง กลุ่มการผลิตด้านการเกษตร อยู่ระหว่างวางแผนดำเนินการในไตรมาสที่ 3 สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

2) ด้านงบประมาณ ด้วยการจัดสรรงบประมาณในปัจจุบัน จะโอนมาเป็นงวด ๆ เจ้าหน้าที่ระดับ พื้นที่ เห็นว่าทำให้การวางแผนยากขึ้น ต้องปรับแผนในลักษณะทยอยดำเนินการ หรือบางโครงการปรับกิจกรรมไป ดำเนินการในไตรมาสที่ 3 - 4 รวมทั้งมีการปรับลดงบประมาณ ทำให้บางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้ อย่างการพากลุ่มเป้าหมายไปศึกษาดูงาน ควรชี้แจงและทำความเข้าใจกับหน่วยงานระดับพื้นที่ และการวางแผน การดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับการจัดสรรงบประมาณ

3) ด้านความต้องการในพื้นที่ ในบางโครงการผู้สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก อาทิ โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร (กรมหม่อนไหม และกรมส่งเสริมการเกษตร) กระทั่งงบประมาณที่หน่วยงานได้รับจัดสรร เจ้าหน้าที่ต้องใช้เงินส่วนตัวสำรองจ่ายเพิ่มเติม หรือใช้งบประมาณในส่วนอื่นมาดำเนินการแทน และปรับลดการสนับสนุนปัจจัย ดังนั้น ควรชี้แจงประชาสัมพันธ์ กำหนดหลักเกณฑ์ เพื่อคัดเลือกผู้สนใจต้องการเข้าร่วมโครงการ จัดลำดับกลุ่มเป้าหมายที่มาสมัครก่อน - หลัง จัดทำรายชื่อสารองกรณีที่มีการถอนตัวระหว่างดำเนินงานโครงการ และใช้เป็นแผนการดำเนินการในปีต่อไป

4) ด้านการถ่ายทอดความรู้ ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต้องชะลอหรือเลื่อนแผนการดำเนินงานออกไป กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการมีช่วงอายุที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการเรียนรู้และระดับความเข้าใจ ไม่มีการฝึกปฏิบัติและศึกษาดูงาน ควรปรับรูปแบบการจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ เป็นแบบ On-site ในกลุ่มผู้สูงอายุ และ Online ในกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเกษตรกรรุ่นใหม่

5) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต แหล่งเงินทุน เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่มีความต้องการให้สนับสนุนปัจจัยการผลิตและแหล่งเงินทุน อาทิ โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (กรมส่งเสริมการเกษตร) โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (กรมปศุสัตว์) และโครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร (กรมการข้าว) ควรสนับสนุนปัจจัยการผลิต และแนะนำแหล่งเงินทุนแก่เกษตรกร

6) ด้านการปรับเปลี่ยนการผลิต พบว่า เกษตรกรบางรายยังขาดแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนการผลิตกังวลเรื่องราคาและตลาดรับซื้อผลผลิตที่ยังมีในพื้นที่ค่อนข้างน้อย อาทิ โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ควรดำเนินการประชาสัมพันธ์ สนับสนุนข้อมูลด้านราคา ตลาดรับซื้อผลผลิต ให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องการปรับเปลี่ยนการผลิตแบบผสมผสาน เพื่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนระหว่างรอผลผลิต

7) ข้อสังเกต บางโครงการยังไม่สามารถเกิดรายได้ภายในปีที่ผ่านมา เช่น โครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล กิจกรรมการจัดจ้างที่ปรึกษา และโครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ เป็นต้น ดังนั้น ในการบูรณาการการจัดทำแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 6 ต่อปี ควรพิจารณาโครงการในแต่ละแนวทางที่สามารถดำเนินการและส่งผลเป็นรูปธรรม สร้างรายได้ในช่วงระยะเวลาภายในปีนั้น ๆ และควรจัดทำแผนปฏิบัติการต่อเนื่องแทนการทำแผนแบบปีต่อปี เพื่อให้เกิดการส่งต่อกลุ่มเป้าหมายจากต้นน้ำ กลางน้ำ จนถึงปลายน้ำ

คำนำ

รายงานการติดตามความก้าวหน้า แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดทำขึ้นเพื่อติดตามความก้าวหน้า ประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ที่ดำเนินการโดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบการประเมินผลติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นการรายงานผลในรอบ 6 เดือน ข้อมูลสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2565 และการสำรวจข้อมูลกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ การสำรวจผ่านระบบออนไลน์ ร่วมกับการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2565 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2565

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ต้องขอขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเกษตรกรที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานการติดตามฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการโครงการภายใต้แผนงานฯ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเกิดประโยชน์ต่อกลุ่มประชาชนเป้าหมาย

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
เดือนพฤษภาคม 2565

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ก
คำนำ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 สารสำคัญของแผนงาน	1
1.2 วัตถุประสงค์ของแผนงาน	1
1.3 ขอบเขตการดำเนินงาน	1
1.4 วิธีการดำเนินงาน	2
1.5 เป้าหมายและงบประมาณ	2
1.6 หน่วยงานที่รับผิดชอบ	5
1.7 แผนภาพความเชื่อมโยง	6
1.8 ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 ระเบียบวิธีการติดตาม	7
2.1 ความสำคัญของการติดตาม	7
2.2 วัตถุประสงค์ของการติดตาม	7
2.3 ขอบเขตการติดตาม	7
2.4 วิธีการติดตาม	8
2.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการติดตาม	10
บทที่ 3 ผลการติดตามการดำเนินงาน	11
3.1 ภาพรวม	11
3.1.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	11
3.1.2 กิจกรรม	14
3.1.3 ผลได้ภาพรวม	15
3.1.4 ความพึงพอใจ	18
3.1.5 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ	19
3.2 ผลการดำเนินงานรายโครงการ	22
3.2.1 โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส	22
3.2.2 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนเพื่อเกษตรกรและ แหล่งสินเชื่อภาครัฐเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุน	27
3.2.3 โครงการบริหารจัดการหนี้	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2.4 โครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล	36
3.2.5 โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	40
3.2.6 โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	46
3.2.7 โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอก ภาคเกษตร	55
3.2.8 โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ	66
3.2.9 โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน ของเกษตรกร	69
3.2.10 โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	76
3.2.11 โครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/ วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน	92
3.2.12 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน	96
3.2.13 โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน	101
3.2.14 โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร	105
3.2.15 โครงการส่งเสริมการพัฒนากลไกและโครงสร้างดูดซับมูลค่า ทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น	113
3.2.16 โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนา และส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	117
หน่วยงานรับผิดชอบการติดตาม	123

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 1.1	งบประมาณสำหรับดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ จำแนกกระทรวง	2
ตารางที่ 1.2	งบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบโครงการภายใต้แผนงานฯ จำแนกตามแนวทาง	3
ตารางที่ 2.1	ช่วงระยะเวลาการจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่	7
ตารางที่ 2.2	ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงาน (ภาพรวม)	8
ตารางที่ 2.3	การกำหนดระดับค่าคะแนนและค่าร้อยละ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล	9
ตารางที่ 2.4	สรุปเกณฑ์การวัดความสำเร็จ	9
ตารางที่ 3.1	สรุปผลการเบิกจ่ายงบประมาณแผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก จำแนกรายกระทรวง	12
ตารางที่ 3.2	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณแผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก จำแนกรายโครงการ	12
ตารางที่ 3.3	ผลการสนับสนุนการเข้าถึงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต	15
ตารางที่ 3.4	ผลการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	16
ตารางที่ 3.5	ผลการพัฒนาสถาบันเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน	17
ตารางที่ 3.6	ผลการพัฒนาผู้ประกอบการชุมชน	17
ตารางที่ 3.7	ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์	17
ตารางที่ 3.8	ผลการดำเนินการพัฒนากลไกการตลาดและระบบบริหารจัดการ (ปลายทาง)	18
ตารางที่ 3.9	ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานภาพรวมของโครงการ โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส	19
ตารางที่ 3.10	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ	24
ตารางที่ 3.11	ผลการดำเนินงานโครงการ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนเพื่อเกษตรกรและแหล่งสินเชื่อ ภาครัฐเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุน	25
ตารางที่ 3.12	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ	29
ตารางที่ 3.13	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ โครงการบริหารจัดการหนี้	30
ตารางที่ 3.14	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	33
ตารางที่ 3.15	การจัดสรรงบประมาณและผลการเบิกจ่าย	41
ตารางที่ 3.16	การพัฒนาศักยภาพของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และศูนย์เครือข่าย	43
ตารางที่ 3.17	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ	43
ตารางที่ 3.18	ความพึงพอใจของประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ต่อโครงการ	44

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	
ตารางที่ 3.19	การจัดสรรงบประมาณและผลการเบิกจ่าย 47
ตารางที่ 3.20	การทราบข่าวการดำเนินงานโครงการ 49
ตารางที่ 3.21	การสมัครเข้าร่วมโครงการ และการคัดเลือกเกษตรกร 49
ตารางที่ 3.22	รูปแบบการพัฒนา สนับสนุน และส่งเสริมเกษตรกร 50
ตารางที่ 3.23	การพัฒนาเกษตรกร 51
ตารางที่ 3.24	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ 51
ตารางที่ 3.25	ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการ 52
โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร	
ตารางที่ 3.26	ความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณ 56
ตารางที่ 3.27	กิจกรรมของโครงการ 59
ตารางที่ 3.28	การสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรที่ผ่านการอบรมถ่ายทอดความรู้ 60
ตารางที่ 3.29	ประสบการณ์ในการปลูกไม้ของเกษตรกร 61
ตารางที่ 3.30	ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรผู้ปลูกไม้ 61
ตารางที่ 3.31	การขยายผลความรู้ 62
ตารางที่ 3.32	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ 63
ตารางที่ 3.33	ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการ 64
โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ	
ตารางที่ 3.34	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ 67
ตารางที่ 3.35	ชุมชนและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 68
ตารางที่ 3.36	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ส่วนกลางต่อการดำเนินงานโครงการ 68
โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	
ตารางที่ 3.37	งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรและผลการเบิกจ่าย 70
ตารางที่ 3.38	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ 71
ตารางที่ 3.39	กิจกรรมการดำเนินงานของโครงการ 72
ตารางที่ 3.40	ผลการดำเนินงานของโครงการ 73
ตารางที่ 3.41	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ 74
โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	
ตารางที่ 3.42	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ 77
ตารางที่ 3.43	ผลการคัดเลือกเกษตรกรเป้าหมาย 78
ตารางที่ 3.44	การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และปัจจัยการผลิต 79

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
	โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร (ต่อ)
ตารางที่ 3.45	79
ตารางที่ 3.46	80
ตารางที่ 3.47	81
ตารางที่ 3.48	82
ตารางที่ 3.49	84
ตารางที่ 3.50	85
ตารางที่ 3.51	86
ตารางที่ 3.52	87
ตารางที่ 3.53	88
ตารางที่ 3.54	89
ตารางที่ 3.55	90
	โครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชน ในการผลิตสินค้าชุมชน
ตารางที่ 3.56	94
	โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน
ตารางที่ 3.57	97
ตารางที่ 3.58	99
	โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร
ตารางที่ 3.59	108
ตารางที่ 3.60	109
	โครงการส่งเสริมการพัฒนากลไกและโครงสร้างชุดข้อมูลค่าทางเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น
ตารางที่ 3.61	115
	โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริม เศรษฐกิจฐานราก
ตารางที่ 3.62	121

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
	ภาพรวม
ภาพที่ 3.1	ความทันเวลาของงบประมาณ 14
ภาพที่ 3.2	ความเพียงพอของงบประมาณ 14
	โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส
ภาพที่ 3.3	งบประมาณของโครงการ 23
	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนเพื่อเกษตรกรและแหล่งสินเชื่อภาครัฐเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุน
ภาพที่ 3.4	งบประมาณของโครงการ 28
ภาพที่ 3.5	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ 28
	โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
ภาพที่ 3.6	ความเพียงพอของงบประมาณ 41
ภาพที่ 3.7	ความทันเวลาของงบประมาณ 41
	โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)
ภาพที่ 3.8	ความทันเวลาของงบประมาณ 48
ภาพที่ 3.9	ความเพียงพอของงบประมาณ 48
ภาพที่ 3.10	การประเมินคุณสมบัติของเกษตรกร 50
	โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร
ภาพที่ 3.11	การจัดสรรงบประมาณและผลการเบิกจ่าย 56
ภาพที่ 3.12	รูปแบบ และจำนวนผู้เข้าร่วมการประชุมชี้แจงโครงการ 57
ภาพที่ 3.13	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ 59
ภาพที่ 3.14	การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ 62
	โครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน
ภาพที่ 3.15	การจัดสรรงบประมาณและผลการเบิกจ่าย 93
ภาพที่ 3.16	ความเพียงพอของงบประมาณ 93
ภาพที่ 3.17	ความทันเวลาของงบประมาณ 93
	โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก
ภาพที่ 3.18	การจัดสรรงบประมาณ และผลการเบิกจ่าย 117

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงระดับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ	6
ภาพที่ 2	เอกสารรายงานการติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 รอบ 6 เดือน (1 ตุลาคม 2564 - 31 มีนาคม 2565)	120

บทที่ 1

บทนำ

1.1 สาระสำคัญของแผนงาน

แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนและเกษตรกรมีรายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น และลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำของรายได้ประชากร โดยการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาชุมชน ส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน สร้างอาชีพและรายได้ พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้มีความมั่นคง ตลอดจนพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยใช้ทุนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อต่อยอดเชิงพาณิชย์ อีกทั้งพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรเพื่อเตรียมไปสู่การเป็นผู้ประกอบการในอนาคต เพิ่มขีดความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล ความรู้ เทคโนโลยี การจัดการ และการตลาด พัฒนาเกษตรกร ปรารถปรือองและคนรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคเกษตรในอนาคต จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้จัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อรองรับการดำเนินงานตามแผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม แผนแม่บทหลักได้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 16 เศรษฐกิจฐานราก แผนย่อยการยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ และการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และยุทธศาสตร์จัดสรรงบประมาณ ข้อ 4 ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลัก บูรณาการการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 6 กระทรวง 19 หน่วยงาน 1 หน่วยงานอื่นของรัฐ

1.2 วัตถุประสงค์ของแผนงาน

เพื่อให้ชุมชนและเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำของรายได้ประชากร โดยพัฒนาประชาชนกลุ่มเป้าหมายอย่างเป็นขั้นต่อนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาศักยภาพประชากรผู้มีรายได้น้อยให้เข้าถึงทรัพยากร ปัจจัยการผลิต และได้รับการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มและผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมทั้งพัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกการตลาด

1.3 ขอบเขตการดำเนินงาน

1.3.1 กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับประโยชน์

- 1) ประชาชนผู้มีรายได้น้อย
- 2) เกษตรกรรายย่อย
- 3) สถาบันเกษตรกร
- 4) วิสาหกิจชุมชน
- 5) ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการชุมชน

1.3.2 พื้นที่ดำเนินการ 7,255 ตำบล

1.4 วิธีการดำเนินงาน

1.4.1 แนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)

- 1) สนับสนุนการเข้าถึงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

ตัวชี้วัดแนวทางที่ 1

- ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงแหล่งทุนและที่ดินทำกินไม่น้อยกว่า 180,000 ราย
- ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพไม่น้อยกว่า 130,000 ราย

1.4.2 แนวทางที่ 2 พัฒนาผลิตภัณฑ์และการให้บริการชุมชน (กลางทาง)

- 1) พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่ม
- 2) พัฒนาผู้ประกอบการ
- 3) พัฒนาผลิตภัณฑ์

ตัวชี้วัดแนวทางที่ 2

- จำนวนสถาบันเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า 500 กลุ่ม
- จำนวนผู้ประกอบการชุมชนได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า 3,000 ราย
- จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า 4,600 ผลิตภัณฑ์

1.4.3 แนวทางที่ 3 พัฒนาระบบการบริหารจัดการและกลไกการตลาด (ปลายทาง)

- 1) พัฒนาระบบตลาด
- 2) พัฒนากลไก อาทิ สหกรณ์ ร้านค้าชุมชน วิสาหกิจชุมชน
- 3) การติดตามประเมินผล

ตัวชี้วัดแนวทางที่ 3: รายได้จากการจำหน่ายสินค้าชุมชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 6

1.5 เป้าหมายและงบประมาณ

1.5.1 เป้าหมาย ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.00 ต่อปี

1.5.2 งบประมาณ จำนวน 1,506.4458 ล้านบาท จำแนกเป็นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 579.0475 ล้านบาท ที่เหลือเป็นในส่วนของ 5 กระทรวง คือ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม และหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ (สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ) จำนวน 927.3983 ล้านบาท (ตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1 งบประมาณสำหรับดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ จำแนกกระทรวง

กระทรวง	งบประมาณ (ล้านบาท)
1. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	579.0475
2. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	93.1008
3. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	21.8289
4. กระทรวงพาณิชย์	107.0282
5. กระทรวงมหาดไทย	662.9206
6. กระทรวงอุตสาหกรรม	38.5198
7. หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ (สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ)	4.0000
รวม	1,506.4458

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขปแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

งบประมาณจำแนกตามแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง เป็นงบประมาณสำหรับดำเนินการใน
 แนวทางที่ 1 พัฒนาด้านศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง) วงเงิน 682.6518 ล้านบาท แนวทางที่ 2
 พัฒนาผลิตภัณฑ์และการให้บริการชุมชน (กลางทาง) วงเงิน 391.9368 ล้านบาท และแนวทางที่ 3 พัฒนา
 กลไกการตลาดและระบบการบริหารจัดการ (ปลายทาง) วงเงิน 431.8572 ล้านบาท (ตารางที่ 1.2)

ตารางที่ 1.2 งบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบโครงการภายใต้แผนงานฯ จำแนกตามแนวทาง

แนวทาง/โครงการ	หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
แนวทางที่ 1 พัฒนาด้านศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)		682.6518
1.1 โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อย และผู้ด้อยโอกาส	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	163.8382
1.2 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนเพื่อเกษตรกร และแหล่งสินเชื่อภาครัฐเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุน	กระทรวงมหาดไทย - กรมการพัฒนาชุมชน	72.9000
1.3 โครงการบริหารจัดการหนี้	กระทรวงมหาดไทย - กรมการพัฒนาชุมชน	33.3022
1.4 โครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล	สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ	3.0000
1.5 โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตร	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กรมส่งเสริมการเกษตร - กรมประมง - กรมปศุสัตว์ - กรมหม่อนไหม - กรมพัฒนาที่ดิน - กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ - สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	151.2986 22.1420 15.3844 3.0295 7.8825 11.2283 8.8200
	รวม	219.7853
1.6 โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กรมส่งเสริมการเกษตร - กรมการข้าว - กรมปศุสัตว์ - กรมหม่อนไหม - สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงการศึกษาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม - สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีแห่งชาติ	32.9949 13.5040 3.3298 2.4502 13.4382 33.6000
	รวม	99.3171
1.7 โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพ ทั้งในและนอกภาคเกษตร	สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ	1.0000

ตารางที่ 1.2 งบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบโครงการภายใต้แผนงานฯ จำแนกตามแนวทาง (ต่อ)

แนวทาง/โครงการ	หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
แนวทางที่ 1 พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง) (ต่อ)		
1.8 โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม - สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจ จากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)	5.7589
1.9 โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน ของเกษตรกร	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กรมส่งเสริมการเกษตร - กรมประมง - กรมปศุสัตว์ - กรมพัฒนาที่ดิน - สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม - กรมส่งเสริมสหกรณ์	2.8724 5.4750 6.4917 51.5145 15.9253 1.4712
	รวม	83.7501
แนวทางที่ 2 พัฒนาผลิตภัณฑ์และการให้บริการชุมชน (กลางทาง)		391.9368
2.1 โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กรมหม่อนไหม - กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม - สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจ จากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)	4.8700 18.5762 16.0700
	รวม	39.5162
2.2 โครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และ ผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน	กระทรวงมหาดไทย - กรมการพัฒนาชุมชน	22.3438
2.3 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน	กระทรวงอุตสาหกรรม - สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	19.0198
2.4 โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กรมปศุสัตว์ กระทรวงมหาดไทย - กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงอุตสาหกรรม - กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม - สำนักปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม - กรมวิทยาศาสตร์บริการ	1.0458 231.0104 19.5000 46.0000 13.5008
	รวม	311.0570

ตารางที่ 1.2 งบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบโครงการภายใต้แผนงานฯ จำแนกตามแนวทาง (ต่อ)

แนวทาง/โครงการ	หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
แนวทางที่ 3 พัฒนากลไกการตลาดและระบบการบริหารจัดการ (ปลายทาง)		431.8572
3.1 โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับ สินค้าเกษตร	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
	- กรมการค้าข้าว	13.9960
	- กรมส่งเสริมการสหกรณ์	2.6778
	กระทรวงพาณิชย์	
- กรมการค้าภายใน	78.4282	
	รวม	95.1020
3.2 โครงการส่งเสริมการพัฒนากลไกและโครงสร้างชุดซัพพลายเชน ทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น	กระทรวงมหาดไทย	
	- กรมการพัฒนาชุมชน	303.3642
	กระทรวงพาณิชย์	
	- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	28.6000
	รวม	331.9642
3.3 โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนา และส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
	- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	4.7910
	รวมทั้งสิ้น	1,506.4458

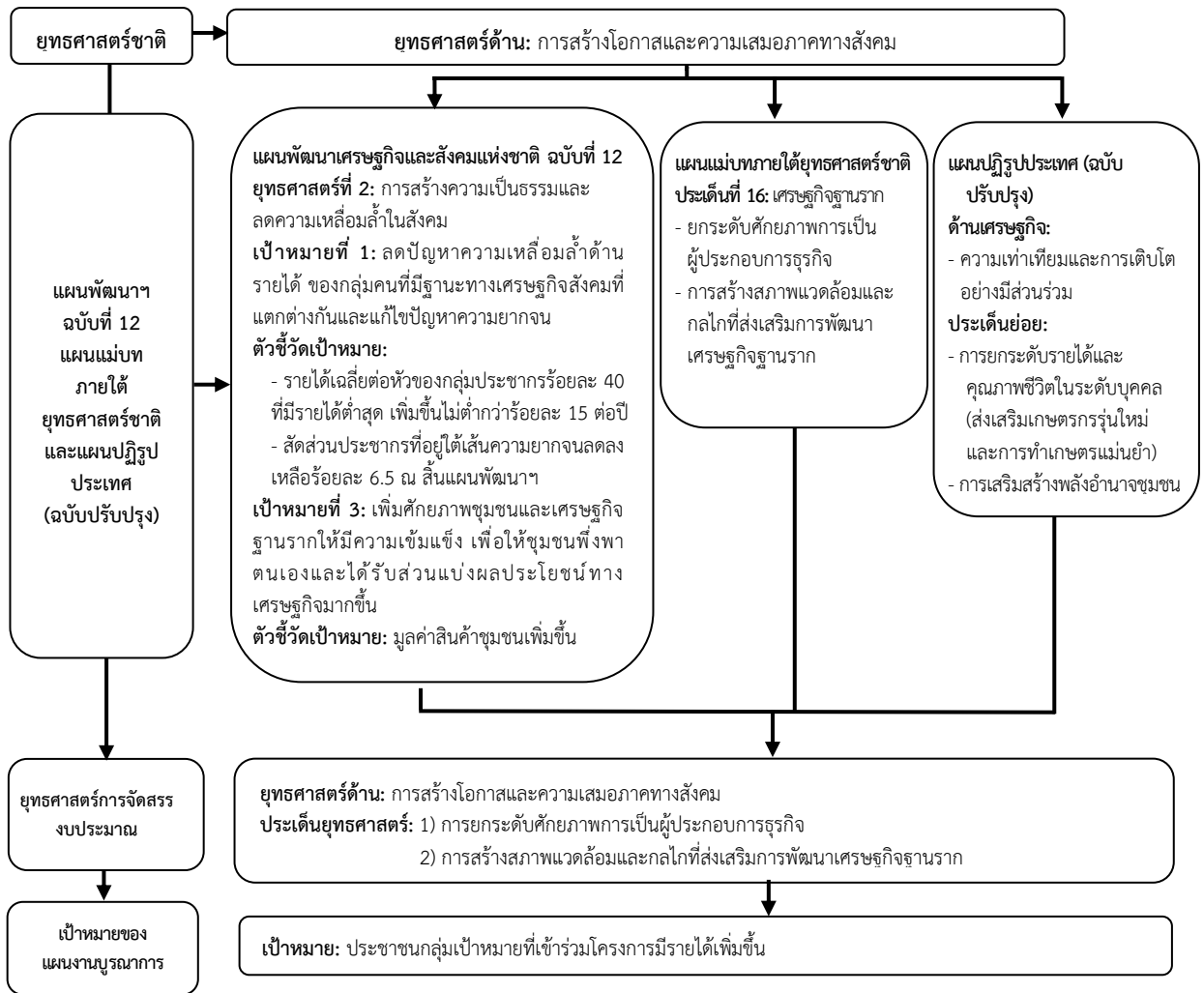
ที่มา: งบประมาณโดยสังเขปแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

1.6 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

หน่วยงานเจ้าภาพ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม และหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ รวม 6 กระทรวง 19 หน่วยงาน 1 หน่วยงานอื่นของรัฐ

1.7 แผนภาพความเชื่อมโยง

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.)

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงระดับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ

1.8 ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ลดปัญหาความยากจนของประชาชน โดยประชากรที่มีรายได้ต่ำน้อยมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวไม่น้อยกว่า 4,600 บาทต่อรายต่อเดือน หรือ 55,200 บาทต่อรายต่อปี ไม่น้อยกว่า 1.35 ล้านบาท ในปี 2565

บทที่ 2

ระเบียบวิธีการติดตาม

2.1 ความสำคัญของการติดตาม

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพในการบูรณาการ และเป็นหน่วยรับงบประมาณ สำหรับดำเนินกิจกรรมติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และนิเทศงานโครงการภายใต้แผนงานแผนงานบูรณาการ พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งได้ดำเนินการต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2563 จนถึงปี 2565 ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเกิดการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

2.2 วัตถุประสงค์ของการติดตาม

เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการ พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

2.3 ขอบเขตการติดตาม

2.3.1 พื้นที่เป้าหมายครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของโครงการภายใต้แผนงานฯ จำนวน 16 โครงการ

2.3.2 กลุ่มเป้าหมาย เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ประชาชนผู้มีรายได้น้อย เกษตรกรรายย่อย สถาบันเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ โดยสุ่มสัมภาษณ์ตามจำนวนตัวอย่าง ที่กำหนด

2.3.3 ระยะเวลาของข้อมูล ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - 30 กันยายน 2565

2.3.4 ช่วงระยะเวลาการจัดเก็บข้อมูล การจัดทำรายงาน และประเด็นการติดตาม

1) ข้อมูลผลการดำเนินงานภาพรวม จัดเก็บผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้บันทึกผลการดำเนินงานโครงการเป็นประจำทุกไตรมาส ตัดยอดข้อมูล ณ วันที่ 25 ของเดือนสุดท้ายของแต่ละไตรมาส ยกเว้นไตรมาสที่ 4 ตัดยอดข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2565 โดยเริ่มบันทึกข้อมูลครั้งแรก ไตรมาสที่ 1 ภายในวันที่ 5 มกราคม 2565 ซึ่งเป็นข้อมูลสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - 25 ธันวาคม 2564

2) ข้อมูลในพื้นที่ จัดเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 2 ครั้ง ดังนี้

ตารางที่ 2.1 ช่วงระยะเวลาการจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่

ครั้งที่	จัดเก็บข้อมูล	จัดทำรายงาน	ประเด็นการติดตามประเมินผล
1	ก.พ. - มี.ค. 65	เม.ย. - พ.ค. 65	กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ กิจกรรม ความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ
2	มิ.ย. - ก.ค. 65	ส.ค. - ก.ย. 65	การเบิกจ่ายงบประมาณ กิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์เบื้องต้น ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ที่มา: ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2.4 วิธีการติดตาม

เป็นการดำเนินการโดยประยุกต์ใช้รูปแบบ ประเภท และแผนแบบของการประเมินผลโครงการมาใช้ในการติดตามความก้าวหน้าของโครงการต่าง ๆ ภายใต้แผนงานฯ ดังนี้

2.4.1 รูปแบบการติดตาม เป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดของ stake การประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย ซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังได้เกิดขึ้นหรือไม่ โดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย กับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานโครงการว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

2.4.2 แผนแบบการติดตาม การติดตามผลการดำเนินงานระหว่างดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ใช้การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับผลที่คาดหวัง

2.4.3 ประเด็นและตัวชี้วัด

ตารางที่ 2.2 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงาน (ภาพรวม)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด
1. ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่าย	- ร้อยละ 100.00
2. กิจกรรม	- มีการดำเนินงานตามกระบวนการที่กำหนด	- เท่ากับเป้าหมาย
3. ผลได้	- จำนวนกลุ่มเป้าหมาย/ผลจากการทำกิจกรรม	- เท่ากับเป้าหมาย
4. ผลลัพธ์	- รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชาชนผู้มีรายได้น้อย	- ไม่น้อยกว่า 4,600 บาทต่อรายต่อเดือน หรือ 55,200 บาทต่อรายต่อปี
5. ทศนคติต่อโครงการ	- รายได้เฉลี่ยของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 6 ต่อปี
	- ระดับความพึงพอใจต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป
	- ระดับความคิดเห็นต่อโครงการ (การจัดสรรงบประมาณ งบประมาณการดำเนินงาน การสนับสนุนปัจจัย ฯลฯ)	- ระดับมากขึ้นไป

2.4.4 การรวบรวมข้อมูล

1) วิธีการรวบรวมข้อมูล รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ประชาชนผู้มีรายได้น้อย เกษตรกรรายย่อย สถาบันเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ และแบบสอบถามเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยเจ้าหน้าที่ของศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รวมทั้งการบันทึกข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เอกสารโครงการ และเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

2) แหล่งข้อมูล

2.1) ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนผู้มีรายได้น้อย เกษตรกรรายย่อย สถาบันเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในแต่ละโครงการ ตามหลักทางวิชาการ

2.2) ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการรวบรวมจากการรายงานผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ของแต่ละหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายให้เห็นคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการศึกษา ทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยของข้อมูล ค่าร้อยละ และผลรวม เพื่อนำเสนอผลการศึกษาคืออธิบายประกอบตาราง

2) การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์/แบบสอบถาม และการสังเกต จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลแต่ละโครงการภายใต้แผนงานฯ เพื่ออธิบายผลการติดตามว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมาย หรือไม่อย่างไร รวมทั้งวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องที่เข้าร่วมโครงการ โดยใช้มาตราวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีการกำหนดค่าคะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ และการพิจารณาการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมาย หรือข้อมูลที่ต้องการเปรียบเทียบ กำหนดเป็นช่วงค่าร้อยละ ดังนี้

ตารางที่ 2.3 การกำหนดระดับค่าคะแนนและค่าร้อยละ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ค่าคะแนน	ช่วงค่าคะแนน	ผลการประเมิน	2) ค่าร้อยละ	ความหมายค่าร้อยละ
1	1.00 - 1.80	ไม่พึงพอใจมาก	60.00 ลงไป	น้อยมาก
2	1.81 - 2.60	ไม่พึงพอใจ	60.01 - 70.00	น้อย
3	2.61 - 3.40	พึงพอใจปานกลาง	70.01 - 80.00	ปานกลาง
4	3.41 - 4.20	พึงพอใจมาก	80.01 - 90.00	ดี
5	4.21 - 5.00	พึงพอใจมากที่สุด	90.01 ขึ้นไป	ดีมาก

ที่มา: คู่มือมาตรฐานตัวชี้วัดการประเมินโครงการ ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2559

ตารางที่ 2.4 สรุปเกณฑ์การวัดความสำเร็จ

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การให้คะแนน				
		1	2	3	4	5
ประสิทธิภาพ	- ร้อยละของผลงานที่ทำได้จริง	60 ลงไป	60.01- 70.00	70.01- 80.00	80.01- 90.00	90.01 ขึ้นไป
	- ร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่ายจริง	80 ลงไป	80.01- 85.00	85.01- 90.00	90.01- 95.00	95.01 ขึ้นไป
ประสิทธิผล	- ร้อยละของความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายโครงการ	60 ลงไป	60.01- 70.00	70.01- 80.00	80.01- 90.00	90.01 ขึ้นไป
	- ระดับความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโครงการ	1 (น้อยมาก)	2 (น้อย)	3 (ปานกลาง)	4 (ดี)	5 (ดีมาก)
ผลลัพธ์	- ร้อยละของผู้ที่เกี่ยวข้องนำความรู้/ที่ดิน/ปัจจัยที่สนับสนุนไปใช้ประโยชน์	60 ลงไป	60.01- 70.00	70.01- 80.00	80.01- 90.00	90.01 ขึ้นไป
	- รายได้เฉลี่ยของประชาชนกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้น	น้อยกว่า ร้อยละ 2	ร้อยละ 3	ร้อยละ 4	ร้อยละ 5	ร้อยละ 6

หมายเหตุ: - ผลลัพธ์จะวัดในรอบ 12 เดือน

- การวัดภาพรวมโครงการ ในประเด็นประสิทธิภาพ (ค่าน้ำหนัก ร้อยละ 50) และประสิทธิผล (ค่าน้ำหนัก ร้อยละ 50) โดยในประเด็นประสิทธิภาพ จะพิจารณาจากตัวชี้วัดร้อยละของผลงาน ที่ทำได้จริง (ค่าน้ำหนักร้อยละ 25) และร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่ายจริง (ค่าน้ำหนัก ร้อยละ 25) และในประเด็นประสิทธิผล จะพิจารณาจากตัวชี้วัดร้อยละของความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายโครงการ (ค่าน้ำหนัก ร้อยละ 25) และระดับความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโครงการ (ค่าน้ำหนักร้อยละ 25)

ที่มา: ศูนย์ประเมินผล

2.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการติดตาม

2.5.1 ผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

2.5.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลการติดตาม ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ ไปปรับปรุงแก้ไขโครงการในส่วนที่รับผิดชอบให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

บทที่ 3

ผลการติดตามการดำเนินงาน

ด้วยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ได้ทำการติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เพื่อจัดทำรายงานความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานแผนงาน/โครงการ จำนวน 16 โครงการ การรายงานครั้งนี้เป็นการรายงานผลการดำเนินงานในรอบ 6 เดือน เป็นข้อมูลสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 31 มีนาคม 2565 ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การติดตามในพื้นที่ และการสำรวจผ่านระบบออนไลน์ ร่วมกับการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ โดยสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ทุกโครงการ และเกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้อง สรุปผลการติดตามการดำเนินงานได้ ดังนี้

3.1 ภาพรวม

3.1.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

ภาพรวมของแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ได้รับจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินการพัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง) การพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มและผลิตภัณฑ์ชุมชน (กลางทาง) และการพัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกการตลาด (ปลายทาง) จำนวน 6 กระทรวง 20 หน่วยงาน รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 1,506.4458 ล้านบาท

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2565 จำนวน 384.8962 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 25.55 หรือมีประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณอยู่ที่ระดับน้อยที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 คะแนน (คะแนนเต็ม 5) ซึ่งปัจจัยสำคัญหลักเป็นผลจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการของทุกโครงการ โดยเฉพาะกิจกรรมการจัดประชุมชี้แจงโครงการ การคัดเลือกเกษตรกร การอบรมถ่ายทอดความรู้ การรวมกลุ่มส่งเสริมหรือพัฒนาไม่สามารถดำเนินการ ที่ยังเป็นลักษณะที่ต้องมีการรวมตัวของกลุ่มเป้าหมายจำนวนมาก ทำให้ต้องปรับแผนและชะลอการจัดกิจกรรมดังกล่าว ตามมาตรการทางสาธารณสุข ประกอบกับการจัดสรรงบประมาณเป็นงวด ๆ งบประมาณร้อยละ 50 ของวงเงินงบประมาณทั้งหมดในรอบแรก ทำให้กระทบต่อกระบวนการงานในแต่ละกิจกรรมที่ไม่สามารถดำเนินการให้เสร็จสิ้นในคราวเดียว นอกจากนี้ บางโครงการมีการปรับแผนและแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายของผู้บริหารที่เพิ่งเข้ามารับตำแหน่ง จึงเป็นผลให้การเบิกจ่ายไม่เป็นไปตามแผน

เมื่อพิจารณาผลเบิกจ่ายเป็นรายกระทรวง พบว่า กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานสภาพัฒนาการแห่งชาติ มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณมากที่สุดในสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 75.00 รองลงมาเป็นกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีผลเบิกจ่ายร้อยละ 38.51 สำหรับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีผลเบิกจ่ายอยู่ร้อยละ 33.56 จัดอยู่ในลำดับที่ 3 (ตารางที่ 3.1)

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาสัดส่วนการเบิกจ่ายงบประมาณจากวงเงินงบประมาณที่เบิกจ่ายได้ทั้งหมดในภาพรวมของแผนงานฯ 384.8962 ล้านบาท ใน 3 อันดับแรก พบว่า อันดับที่ 1 เป็นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เบิกจ่ายได้ร้อยละ 50.48 อันดับที่ 2 เป็นกระทรวงมหาดไทย เบิกจ่ายได้ร้อยละ 28.56 และอันดับที่ 3 เป็นกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เบิกจ่ายได้ร้อยละ 9.31

**ตารางที่ 3.1 สรุปผลการเบิกจ่ายงบประมาณแผนงานบูรณาการพัฒนาระบบและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก
จำแนกรายกระทรวง**

กระทรวง/หน่วยงาน	งบประมาณ ที่ได้รับ (ล้านบาท)	ผลการ เบิกจ่าย (ล้านบาท)	ร้อยละ	ค่าคะแนน ความสำเร็จ (เต็ม 5 คะแนน)
1. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	579.0475	194.3033	33.56	1.00
2. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	93.1008	35.8495	38.51	1.00
3. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	21.8289	16.3716	75.00	1.00
4. กระทรวงพาณิชย์	107.0282	13.1582	12.29	1.00
5. กระทรวงมหาดไทย	662.9206	109.9452	16.58	1.00
6. กระทรวงอุตสาหกรรม	38.5198	12.2684	31.85	1.00
7. หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ (สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ)	4.0000	3.0000	75.00	1.00
รวมทั้งหมด	1,506.4458	384.8962	25.55	1.00

ที่มา: เอกสารผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 แผนงานบูรณาการพัฒนาระบบและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ณ วันที่ 31 มีนาคม 2565 และจากการคำนวณ

งบประมาณจำแนกตามแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง เป็นงบประมาณสำหรับดำเนินการในแนวทางที่ 1 พัฒนาด้านศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง) วงเงิน 682.6518 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 252.1085 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 36.93 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร แนวทางที่ 2 พัฒนาผลิตภัณฑ์และการให้บริการชุมชน (กลางทาง) วงเงิน 391.9368 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 81.3927 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 20.77 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร และแนวทางที่ 3 พัฒนากลไกการตลาดและระบบการบริหารจัดการ (ปลายทาง) วงเงิน 431.8572 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 51.3949 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.90 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร (ตารางที่ 3.2)

**ตารางที่ 3.2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณแผนงานบูรณาการพัฒนาระบบและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก
จำแนกรายโครงการ**

โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)		ร้อยละ	ค่าคะแนน ความสำเร็จ (เต็ม 5 คะแนน)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย		
แนวทางที่ 1 พัฒนาด้านศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)	682.6518	252.1085	36.93	1.00
1.1 โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส	163.8382	53.5074	32.66	1.00
1.2 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนเพื่อเกษตรกรและแหล่งสินเชื่อภาครัฐเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุน	72.9000	33.5076	45.96	1.00
1.3 โครงการบริหารจัดการหนี้	33.3022	7.0150	21.06	1.00
1.4 โครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล	3.0000	2.2500	75.00	1.00
1.5 โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	219.7853	84.3492	38.38	1.00
1.6 โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	99.3171	50.7337	51.08	1.00
1.7 โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอภาคเกษตร	1.0000	0.7500	75.00	1.00

ตารางที่ 3.2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณแผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก
จำแนกรายโครงการ (ต่อ)

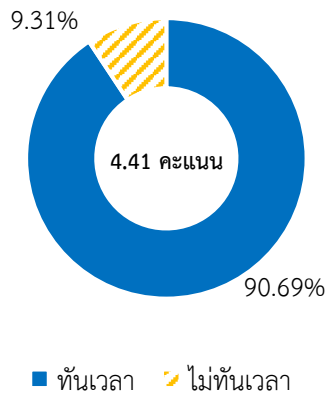
โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)		ร้อยละ	ค่าคะแนน ความสำเร็จ (เต็ม 5 คะแนน)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย		
1.8 โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ	5.7589	4.3191	75.00	1.00
1.9 โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหา ที่ดินทำกินของเกษตรกร	83.7501	15.6765	18.72	1.00
แนวทางที่ 2 พัฒนาผลิตภัณฑ์และการให้บริการชุมชน (กลางทาง)	391.9368	81.3927	20.77	1.82
2.1 โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	39.5162	21.9202	55.47	1.00
2.2 โครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และ ผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน	22.3438	21.5181	96.30	4.26
2.3 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน	19.0198	4.5267	23.80	1.00
2.4 โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน	311.0507	33.4277	10.75	1.00
แนวทางที่ 3 พัฒนากลไกการตลาดและระบบการบริหารจัดการ (ปลายทาง)	431.8572	51.3949	11.90	1.00
3.1 โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับ สินค้าเกษตร	95.1020	13.9755	14.70	1.00
3.2 โครงการส่งเสริมการพัฒนากลไกและโครงสร้างดูดซับ มูลค่าทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น	331.9642	36.1983	10.90	1.00
3.3 โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนา และส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	4.7910	1.2211	25.49	1.00
รวม	1,506.4458	384.8961	25.55	1.00

หมายเหตุ: เกณฑ์การวัดความสำเร็จ ด้านประสิทธิภาพ ร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่ายจริง กำหนดให้ ร้อยละ 80 ลงไป = 1 คะแนน ร้อยละ 80.01-85.00 = 2 คะแนน ร้อยละ 85.01 - 90.00 = 3 คะแนน ร้อยละ 90.01-95.00 = 4 คะแนน และ ร้อยละ 95.01 ขึ้นไป = 5 คะแนน

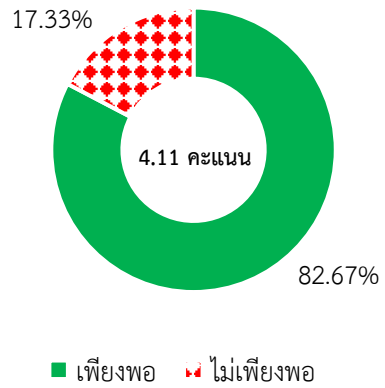
ที่มา: จากการรายงานของหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2565 และจากการคำนวณ

ความทันเวลาของงบประมาณที่จัดสรร ผลการสำรวจเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ในเรื่องความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับ พบว่า ร้อยละ 90.69 เห็นว่าได้รับจัดสรรงบประมาณทันเวลาที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.41 คะแนน (คะแนนเต็ม 5 คะแนน) มีเพียงร้อยละ 9.31 ที่มีความเห็นว่าได้รับจัดสรรงบประมาณไม่ทันเวลา เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณมีลักษณะทยอยเป็นงวด ไม่สอดคล้องกับกระบวนการ (แผนภูมิที่ 3.1)

ความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร สำหรับการปฏิบัติงานในภาพรวม พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.67 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพียงพอ ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.11 คะแนน (คะแนนเต็ม 5 คะแนน) มีเพียงร้อยละ 17.33 ที่เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ เนื่องจากการกำหนดเป้าหมายกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและงบประมาณเป็นการกำหนดจากหน่วยงานส่วนกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับกลุ่มเกษตรกรในบางพื้นที่ที่มีกลุ่มเกษตรกรค่อนข้างมาก จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ครบคลุม อีกทั้งมีกลุ่มเกษตรกรที่ต้องการเข้ารับการส่งเสริมและพัฒนาเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดงบประมาณค่าใช้จ่ายที่เกินจากที่ได้รับการจัดสรร เช่น ค่าอาหาร และเครื่องดื่ม ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ใช้เงินส่วนตัวในการจัดอาหาร และเครื่องดื่มในส่วนที่ไม่เพียงพอ (แผนภูมิที่ 3.2)

ที่มา: จากการสำรวจ
แผนภูมิที่ 3.1 ความทันเวลาของงบประมาณ

ที่มา: จากการสำรวจ
แผนภูมิที่ 3.2 ความเพียงพอของงบประมาณ

3.1.2 กิจกรรม

การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละโครงการภายใต้แผนงานฯ จำนวน 16 โครงการ พบว่ามีการดำเนินกิจกรรมและมีผลการดำเนินงานแล้ว คิดเป็นร้อยละ 55.95 ส่วนที่เหลือร้อยละ 44.05 อยู่ระหว่างการดำเนินการ เช่น การคัดเลือกเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย/พื้นที่เพื่อดำเนินการ จัดอบรมให้ความรู้ สนับสนุนปัจจัยการผลิต จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็นต้น รวมทั้งปรับแผนไปดำเนินการในช่วงไตรมาสที่ 3 - 4 ซึ่งมีปัจจัยจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และการปรับเปลี่ยนผู้บริหารในบางโครงการ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการโดยกระทรวงอื่น ๆ รายละเอียดจำแนกแต่ละแนวทางและโครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ดังนี้

1) แนวทางที่ 1 การพัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง) ได้แก่ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนเพื่อเกษตรกรและแหล่งสินเชื่อภาครัฐเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุน อยู่ระหว่างการคัดเลือกประชาชนเป้าหมาย และโครงการบริหารจัดการหนี้ ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย อยู่ระหว่างเตรียมการตามกระบวนการบริหารจัดการหนี้ โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจของสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ระหว่างการคัดเลือกพื้นที่เพื่อดำเนินการ เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนวิธี และรูปแบบการดำเนินงานโครงการใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหารใหม่ จึงปรับแผนไปดำเนินการในไตรมาสที่ 3 และโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร กิจกรรมงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ของกรมพัฒนาที่ดิน อยู่ในขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง ในส่วนงานปรับปรุงคุณภาพดิน อยู่ระหว่างเตรียมการในพื้นที่

2) แนวทางที่ 2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์และการให้บริการชุมชน (กลางทาง) ได้แก่ โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร โดยสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ระหว่างวางแผนดำเนินการในไตรมาสที่ 3 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน โดยสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม มีปรับแผนการดำเนินงานในพื้นที่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน โดยกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย อยู่ระหว่างการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ในไตรมาสที่ 3 - 4

3) แนวทางที่ 3 พัฒนากลไกการตลาดและระบบบริหารจัดการ (ปลายทาง) ได้แก่ โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพการบริหารจัดการการตลาดข้าวของกรมการค้าภายใน อยู่ระหว่างจัดประชุมระหว่างเกษตรกรและผู้ประกอบการ และจัดทำรายละเอียดการดำเนินงานและรับสมัครผู้ประกอบการค้าข้าวเพื่อมาจับคู่ธุรกิจกับกลุ่มเกษตรกร กิจกรรมพัฒนากลไกการตลาดเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ หน่วยงานในระดับพื้นที่บางส่วนต้องปรับ/เลื่อน แผนการจัดประชุมประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ส่วนการจัดกิจกรรมของกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ได้แก่ กิจกรรมทำความเข้าใจในการเชื่อมโยงเครือข่ายสินค้าเกษตรกับภาคเอกชน กิจกรรมตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น การพัฒนาตลาดชุมชนเป้าหมายใหม่ การส่งเสริมช่องทางตลาดและเชื่อมโยงการจำหน่ายสินค้าและบริการในตลาดอยู่ระหว่างการดำเนินการ กิจกรรมหมู่บ้านทำมาค้าขาย ประกาศรายชื่อผู้ชนะการประมูลราคาแล้ว แต่มีผู้เสนอราคายื่นคำร้องขออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการฯ

3.1.3 ผลได้ภาพรวม

1) แนวทางที่ 1 การพัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (ต้นทาง)

ผลการติดตามในรอบ 6 เดือน การสนับสนุนการเข้าถึงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต ทั้งการปรับปรุงแผนที่แปลงที่ดินตามมาตรฐาน RIK GNSS จัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกรและผู้ไร้ที่ดินทำกินในเขตพื้นที่ ส.ป.ก. และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนเพื่อเกษตรกรและแหล่งสินเชื่อภาครัฐเพื่อเข้าถึงแหล่งทุน ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงแหล่งทุนและที่ดินทำกินทั้งสิ้น 11,712 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.46 ของแผนการดำเนินงาน 181,204 ราย

เมื่อพิจารณาจะเห็นได้ว่าเป็นผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจากโครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส ทั้ง 11,712 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.84 ของเป้าหมายโครงการ ขณะที่โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนเพื่อเกษตรกรและแหล่งสินเชื่อภาครัฐเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุน และโครงการบริหารจัดการหนี้ ยังไม่มีผลการดำเนินงาน เนื่องจากอยู่ระหว่างการคัดเลือกประชาชนเป้าหมาย รวมทั้งสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด โดยในไตรมาสที่ 3 จะดำเนินการบริหารจัดการหนี้ เช่น การปรับโครงสร้างหนี้ การลดหนี้ปลดหนี้ และการปรับลดอัตราดอกเบี้ย เป็นต้น (ตารางที่ 3.3)

ตารางที่ 3.3 ผลการสนับสนุนการเข้าถึงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต

โครงการ	เป้าหมายแนวทางที่ 1.1	หน่วย: ราย		
		แผน	ผล	ร้อยละ
1. โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส	ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงแหล่งทุน และที่ดินทำกิน ไม่น้อยกว่า 180,000 ราย	23,500	11,712	49.84
2. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนเพื่อเกษตรกรและแหล่งสินเชื่อภาครัฐเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุน		150,000	-	-
3. โครงการบริหารจัดการหนี้		7,704	-	-
รวม		181,204	11,712	6.46

ที่มา: เอกสารผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และจากการคำนวณ

สำหรับผลการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพผ่านโครงการต่าง ๆ ทั้งของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงอื่น ๆ ที่ร่วมดำเนินการ อาทิ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ พบว่า ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพแล้วรวม 65,562 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.79 ของแผนการดำเนินงาน 133,694 ราย ซึ่งในบางโครงการยังไม่มีผลผลิตที่เกิดจากโครงการ อาทิ โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ ของสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) มีการปรับเปลี่ยนผู้บริหาร จึงมีการชะลอการดำเนินงานโครงการเพื่อรอรับนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงาน และปรับแผนการดำเนินงาน และโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร กิจกรรมพัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่จัดการปัญหาที่ดินทำกินของกรมพัฒนาที่ดิน งานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำอยู่ในขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง ในส่วนงานปรับปรุงคุณภาพดิน อยู่ระหว่างเตรียมการในพื้นที่และจัดซื้อจัดจ้าง (ตารางที่ 3.4)

ตารางที่ 3.4 ผลการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

หน่วย: ราย

โครงการ	เป้าหมายแนวทางที่ 1.2	แผน	ผล	ร้อยละ
1. โครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล		2,310	2,068	89.52
2. โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร		108,162	40,162	37.13
3. โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนา	18,822	19,974	106.12
4. โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร	และส่งเสริมอาชีพไม่น้อยกว่า 130,000 ราย	200	358	179.00
5. โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ		200	-	-
6. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร		4,000	-	-
รวม		133,694	62,562	46.79

ที่มา: เอกสารผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และจากการคำนวณ

2) แนวทางที่ 2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์และการให้บริการชุมชน (กลางทาง)

2.1) การพัฒนาสถาบัน/วิสาหกิจชุมชน มีการดำเนินงานผ่านโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ดำเนินงานโดยหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภาพรวมดำเนินการได้ 516 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 88.36 ของแผนการดำเนินงาน 584 กลุ่ม ซึ่งเป็นผลการดำเนินงานจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้ง 516 กลุ่ม ขณะที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยังไม่มีผลการดำเนินงาน เนื่องจากการประชุมใหญ่ชุมชนในเครือข่ายการดำเนินงาน ปี 2565 จำนวน 25 ชุมชน อยู่ระหว่างการวางแผนเพื่อดำเนินงาน ซึ่งจะสามารถดำเนินการได้ในช่วงไตรมาสที่ 3 (ตารางที่ 3.5)

ตารางที่ 3.5 ผลการพัฒนาสถาบันเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน

หน่วย: กลุ่ม

โครงการ	เป้าหมายแนวทางที่ 2.1	แผน	ผล	ร้อยละ
โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	จำนวนสถาบันเกษตรกร/	584	516	88.36
1. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	วิสาหกิจชุมชน ที่ได้รับการพัฒนา	559	516	92.31
2. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ไม่น้อยกว่า 500 กลุ่ม	25	-	-

ที่มา: เอกสารผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2.2) การพัฒนาผู้ประกอบการชุมชน เป็นการดำเนินการในโครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงพาณิชย์ พบว่า ในภาพรวมสามารถดำเนินการพัฒนาผู้ประกอบการชุมชนได้แล้ว 3,800 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 ของเป้าหมาย 3,800 ราย

เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายแนวทางที่ 2.2 จำนวนผู้ประกอบการชุมชนที่ได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า 3,000 ราย สามารถดำเนินการได้ 3,800 ราย บรรลุเป้าหมายของแนวทางที่ 2.2 (ตารางที่ 3.6)

ตารางที่ 3.6 ผลการพัฒนาผู้ประกอบการชุมชน

หน่วย: ราย

โครงการ	เป้าหมายของแนวทางที่ 2.2	แผน	ผล	ร้อยละ
โครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน	จำนวนผู้ประกอบการชุมชนที่ได้รับการพัฒนา	3,800	3,800	100.00
	ไม่น้อยกว่า 3,000 ราย			

ที่มา: เอกสารผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2.3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ผ่านโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในชุมชน และโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน พบว่า ในภาพรวมสามารถดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์แล้ว 154 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 3.30 ของเป้าหมาย 4,600 ผลิตภัณฑ์ (ตารางที่ 3.7)

ตารางที่ 3.7 ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์

หน่วย: ผลิตภัณฑ์

โครงการ	เป้าหมายของแนวทางที่ 2.3	แผน	ผล	ร้อยละ
1. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน		304	-	-
2. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน	จำนวนผลิตภัณฑ์ที่	4,359	154	3.53
2.1 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ได้รับการพัฒนา	9	5	55.56
2.2 กระทรวงมหาดไทย	ไม่น้อยกว่า 4,600	3,820	-	-
2.3 กระทรวงอุตสาหกรรม	ผลิตภัณฑ์	200	28	14.00
2.3 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม		330	121	36.67
รวม		4,663	154	3.30

ที่มา: เอกสารผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และจากการคำนวณ

ข้อสังเกต แผนการดำเนินงานโครงการภายใต้ทั้งแนวทางที่ 1 และ 2 ในภาพรวมจะกำหนดค่าเป้าหมายสูงกว่าเป้าหมายของแต่ละแนวทาง

3) แนวทางที่ 3 พัฒนากลไกการตลาดและระบบบริหารจัดการ (ปลายทาง) ประกอบด้วยโครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร ดำเนินการเชื่อมโยงตลาดระหว่างกลุ่มเกษตรกรกับผู้ประกอบการค้าข้าว และผู้ประกอบการอื่น ๆ 1 กลุ่ม (ร้อยละ 0.67) ส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการด้านการตลาด การเชื่อมโยงเครือข่าย/คลัสเตอร์ให้สหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร 63 กลุ่ม (ร้อยละ 43.15) ส่งเสริมและพัฒนาตลาดชุมชนและวิสาหกิจชุมชน 58 แห่ง (ร้อยละ 89.23) เกิดมูลค่าการค้าสินค้าและบริการชุมชนที่ได้รับการส่งเสริม 42 ล้านบาท (ร้อยละ 5.09) ในส่วนโครงการส่งเสริมการพัฒนากลไกและโครงสร้างดูดซับมูลค่าทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น ส่งเสริมและพัฒนาช่องทางการตลาดแล้ว 40,052 ครั้ง (ร้อยละ 50.06) และพัฒนาผู้ประกอบการชุมชนด้านการบริหารจัดการและการตลาด 801 ราย (ร้อยละ 12.75) สามารถสร้างรายได้ 0.12 ล้านบาท (ร้อยละ 0.01) (ตารางที่ 3.8)

ตารางที่ 3.8 ผลการดำเนินการพัฒนากลไกการตลาดและระบบบริหารจัดการ (ปลายทาง)

โครงการ/กิจกรรม	หน่วย	แผน	ผล	ร้อยละ
1. โครงการส่งเสริมการพัฒนาตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร				
1.1 กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพการบริหารจัดการการตลาดข้าว (กข.)	กลุ่ม	150	1	00.67
1.2 กิจกรรมพัฒนากลไกการตลาดเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (กสส.)	แห่ง	146	63	43.15
1.3 กิจกรรมตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น (คน.)	แห่ง	65	58	89.23
- มูลค่าการค้าสินค้าและบริการชุมชน	ล้านบาท	825	42	5.09
2. โครงสร้างดูดซับมูลค่าทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น				
2.1 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาช่องทางการตลาด (พข.)	ครั้ง	80,013	40,052	50.06
2.2 กิจกรรมพัฒนาผู้ประกอบการชุมชนด้านการบริหารจัดการและการตลาด (พค.)	ราย	6,280	801	12.75
- รายได้ที่เกิดจากผู้ประกอบการ	ล้านบาท	812	0.12	0.01

ที่มา: ผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2565 แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ณ สิ้นไตรมาสที่ 2, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ทั้งนี้ ในส่วนของเป้าหมายในแนวทางที่ 3 รายได้จากการจำหน่ายสินค้าชุมชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 ยังไม่สามารถวัดผลได้ กิจกรรมส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการพัฒนา อาทิ การพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน

3.1.4 ความพึงพอใจ

ผลการสำรวจความพึงพอใจของโครงการ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ส่วนกลาง และระดับพื้นที่ในประเด็นด้านงบประมาณ การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย การดำเนินงาน การอบรมให้ความรู้ ฯลฯ พบว่าการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ ทั้ง 14 โครงการ จาก 15 โครงการ หรือร้อยละ 93.33 ที่ตอบแบบสำรวจ ในภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.43 คะแนน

ในส่วนของความพึงพอใจของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกร ในประเด็นการชี้แจง และประชาสัมพันธ์โครงการ หลักเกณฑ์และขั้นตอนการสมัครเข้าร่วมโครงการ การอบรมให้ความรู้ และ พบว่าเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรจาก 7 โครงการ จาก 15 โครงการ หรือร้อยละ 46.67 ที่ตอบแบบสำรวจ มีความพึงพอใจต่อโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.46 คะแนน (ตารางที่ 3.9)

ตารางที่ 3.9 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานภาพรวมของโครงการ

โครงการ	ความพึงพอใจต่อโครงการภายใต้แผนงานฯ			
	เจ้าหน้าที่		เกษตรกร/ กลุ่มเกษตรกรฯ	
	ค่าคะแนน	แปลผล	ค่าคะแนน	แปลผล
1.โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อย และผู้ด้อยโอกาส	4.50	มากที่สุด	na	-
2. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนเพื่อเกษตรกรและแหล่งสินเชื่อภาครัฐเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุน	3.75	มาก	na	-
3. โครงการบริหารจัดการหนี้	4.00	มาก		
4. โครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล	4.86	มากที่สุด	4.48	มากที่สุด
5. โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	4.47	มากที่สุด	4.63	มากที่สุด
6. โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	4.17	มาก	4.62	มากที่สุด
7. โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร	4.23	มากที่สุด	4.10	มาก
8. โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ	5.00	มากที่สุด	na	-
9. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	4.09	มาก	na	-
10. โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	4.22	มากที่สุด	na	-
11. โครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน	na		4.29	มากที่สุด
12. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน	4.83	มากที่สุด	na	-
13. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน	4.22	มากที่สุด	4.94	มากที่สุด
14. โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร	4.67	มากที่สุด	4.13	มาก
15. โครงการส่งเสริมการพัฒนากลไกและโครงสร้างตลาดสินค้าทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น	5.00	มากที่สุด	na	-
ภาพรวม	4.43	มากที่สุด	4.46	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจข้อมูล

3.1.5 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

1) การดำเนินการตามกิจกรรม มีประมาณร้อยละ 56 ที่ดำเนินกิจกรรมและมีผลการดำเนินงานแล้ว ที่เหลือยังอยู่ระหว่างการดำเนินงาน มีทั้งการปรับแผนการดำเนินงานออกไปในช่วงไตรมาสที่ 3 - 4 การคัดเลือกพื้นที่/เกษตรกรเป้าหมาย การถ่ายถอดความรู้ การจัดจ้างจัดซื้อ โดยมีปัจจัยสาเหตุจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ส่งผลต่อกิจกรรมที่ต้องมีการรวมกลุ่มของกลุ่มเป้าหมายจำนวนมาก การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารของหน่วยงาน การจัดสรรงบประมาณลักษณะเป็นงวดกระทบต่อกิจกรรมที่วางแผนไว้ หน่วยงานในพื้นที่ต้องปรับแผนให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับบางกิจกรรมเป็นการจัดจ้างที่ปรึกษาซึ่งอยู่ในกระบวนการอุทธรณ์ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทำให้ยังไม่มีผลการดำเนินงาน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการดำเนินการในส่วนของกระทรวงอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ สามารถส่งผลต่อค่าเป้าหมายของแผนงานฯ เห็นควรเร่งรัดการดำเนินงาน และเตรียมแผนที่จะดำเนินการต่อหลังได้รับเงินงวดที่จะจัดสรรลงไปอีกครั้งต่อไปในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร กิจกรรมงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ของกรมพัฒนาที่ดิน อยู่ในขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง งานปรับปรุงคุณภาพดิน อยู่ระหว่างเตรียมการในพื้นที่ โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร (กิจกรรมพัฒนากลไกการตลาดเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร) หน่วยงานในระดับพื้นที่บางส่วนปรับ/เลื่อนแผนการจัดประชุมประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพการบริหารจัดการการตลาดข้าว อยู่ระหว่างจัดประชุมระหว่างเกษตรกรและผู้ประกอบการ และจัดทำรายละเอียดการดำเนินงานและรับสมัครผู้ประกอบการค้าข้าวเพื่อมาจับคู่ธุรกิจกับกลุ่มเกษตรกร ของกรมการค้าข้าว

1.2) กระทรวงพาณิชย์ ได้แก่ โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร (กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เป็นหมู่บ้านทำมาค้าขายแห่งใหม่) ประกาศผู้ชนะการประมูลราคาแล้ว แต่มีผู้เสนอราคายื่นคำร้องขออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการฯ ของกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

1.3) กระทรวงอุตสาหกรรม ได้แก่ โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน (กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์) ของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม มีปรับแผนการดำเนินงานในพื้นที่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

1.4) กระทรวงมหาดไทย ได้แก่ โครงการการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนเพื่อเกษตรกร และแหล่งสินเชื่อภาครัฐเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุน โครงการบริหารจัดการหนี้ ยังอยู่ระหว่างดำเนินการคัดเลือกประชาชนเป้าหมาย และเตรียมการตามกระบวนการบริหารจัดการหนี้ และโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน อยู่ระหว่างการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ของกรมการพัฒนาชุมชน

1.5) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ อยู่ระหว่างการคัดเลือกพื้นที่เพื่อดำเนินการ เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนวิธี และรูปแบบการดำเนินงานโครงการใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหารใหม่ และโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร อยู่ระหว่างวางแผนดำเนินการในไตรมาสที่ 3 สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

2) ด้านงบประมาณ ด้วยการจัดสรรงบประมาณในปัจจุบัน จะโอนมาเป็นงวด ๆ ประมาณร้อยละ 50 ของกรอบเงินงบประมาณทั้งหมด การวางแผนการดำเนินงานต้องทำเป็นช่วง ๆ ซึ่งเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่เห็นว่าทำให้การวางแผนยากขึ้น บางกิจกรรมต้องปรับแผนในลักษณะทยอยดำเนินการ หรือบางโครงการปรับกิจกรรมไปดำเนินการในไตรมาสที่ 3 - 4 รวมทั้งมีการปรับลดงบประมาณ ทำให้บางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้อย่างการพากลุ่มเป้าหมายไปศึกษาดูงาน อาทิ โครงการในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร: กรมส่งเสริมการเกษตร) กระทรวงมหาดไทย (โครงการบริหารจัดการหนี้: กรมการพัฒนาชุมชน) กระทรวงอุตสาหกรรม (โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม)

ข้อเสนอแนะ ควรชี้แจงและทำความเข้าใจกับหน่วยงานระดับพื้นที่ และการวางแผนการดำเนินการให้สอดคล้องกับการจัดสรรงบประมาณ

3) ด้านความต้องการในพื้นที่ พบว่า ในบางโครงการมีกลุ่มเป้าหมายสนใจสมัครเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก อาทิ โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร (กรมหม่อนไหม และกรมส่งเสริมการเกษตร) กระทบกับงบประมาณที่หน่วยงานได้รับจัดสรร เจ้าหน้าที่ต้องใช้เงินส่วนตัวสำรองจ่ายเพิ่มเติมหรือใช้งบประมาณในส่วนอื่นมาดำเนินการแทน มีการปรับลดการสนับสนุนปัจจัยให้เพียงพอกับจำนวนผู้ที่เข้าร่วมโครงการ

ข้อเสนอแนะ ในช่วงเริ่มต้นโครงการควรชี้แจงประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจ และกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อคัดเลือกผู้สนใจต้องการเข้าร่วมโครงการ และมีความพร้อมเข้าร่วมกิจกรรมได้ครบตลอดระยะเวลา รวมทั้งจัดลำดับกลุ่มเป้าหมายที่สมัครก่อน - หลัง ในส่วนที่เกินจากเป้าหมายควรจัดทำรายชื่อสำรองกรณีที่มีการถอนตัวระหว่างดำเนินการโครงการ และใช้เป็นแผนการดำเนินการในปีต่อไป

4) ด้านการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งเป็นกิจกรรมส่วนใหญ่ในทุกโครงการภายใต้แผนงานฯ และได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ต้องชะลอหรือเลื่อนแผนการดำเนินงานออกไป เพื่อปฏิบัติตามมาตรการทางสาธารณสุข นอกจากนี้ กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการมีช่วงอายุที่แตกต่าง ส่งผลต่อการเรียนรู้ และระดับความเข้าใจ โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุจะเรียนรู้ไม่ทันกลุ่มที่อายุน้อย มีการปรับลดระยะเวลาการอบรม ไม่มีการฝึกปฏิบัติและศึกษาดูงานจากผู้ที่มีประสบการณ์จริง ซึ่งจะช่วยสร้างแรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพเกษตร และนำแนวคิดและวิธีการต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไข และต่อยอดการทำการเกษตร อาทิ โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร และโครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน

ข้อเสนอแนะ หน่วยงานควรปรับปรุงแบบการจัดการจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ เป็นแบบ On - Site ในกลุ่มผู้สูงอายุ และ Online หรือช่องทางอื่น ๆ ในกลุ่มเป้าหมายที่มีอายุน้อยหรือเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รวมทั้งกำหนดระยะเวลา และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

5) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต แหล่งเงินทุน เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่มีความต้องการให้สนับสนุนปัจจัยการผลิตและแหล่งเงินทุน เนื่องจากเกษตรกรบางรายไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ ด้วยเงื่อนไขและข้อจำกัดที่ยุ่งยากซับซ้อน อาทิ โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) (กรมส่งเสริมการเกษตร) โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (กรมปศุสัตว์) และโครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร (กรมการข้าว)

ข้อเสนอแนะ หน่วยงานควรสนับสนุนปัจจัยการผลิต และจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากแหล่งต่าง ๆ อาทิ สหกรณ์การเกษตร และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น

6) ด้านการปรับเปลี่ยนการผลิต พบว่า เกษตรกรบางรายยังขาดแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนการผลิต และยังยึดติดกับการทำการเกษตรแบบเดิม มีความกังวลเรื่องราคาและตลาดรับซื้อผลผลิตยังมีในพื้นที่ค่อนข้างน้อย อาทิ โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร (สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ)

ข้อเสนอแนะ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ควรดำเนินการประชาสัมพันธ์โดยนำการทำเกษตรที่ประสบผลสำเร็จมาเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรทราบหรือเป็นต้นแบบในการเรียนรู้ สนับสนุนข้อมูลด้านราคา ตลาดรับซื้อผลผลิต นอกจากนี้ ควรให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องการปรับเปลี่ยนการผลิตแบบผสมผสาน เพื่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนระหว่างรอผลผลิต

7) ข้อสังเกต บางโครงการภายใต้แผนงานฯ มีลักษณะเป็นงานจัดตั้ง งานจัดทำแผน (โครงการบริหารจัดการหนี้ วัตถุประสงค์จัดตั้งศูนย์จัดการกองทุนชุมชน และพัฒนาศักยภาพศูนย์จัดการกองทุนชุมชน เพื่อเป็นต้นแบบ ส่วนโครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล วัตถุประสงค์เพื่อบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมในระดับตำบล สำหรับเป็นกรอบแนวทาง) เป็นกิจกรรมการจัดจ้างที่ปรึกษาดำเนินการ เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งบางกิจกรรมมีแผนแล้วเสร็จในช่วงไตรมาสที่ 4 หรือส่งเสริมการปลูกพืชที่ต้องใช้เวลาหลายปี จึงจะเกิดรายได้ เช่น โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ วัตถุประสงค์ส่งเสริมการปลูกไม้มีค่า ศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility study) และแผนการบริหารจัดการการปลูกไม้มีค่า

ข้อเสนอแนะ ในการบูรณาการการจัดทำแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายของแผนงานฯ ที่คาดหวังให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 6 ต่อปี ดังนั้น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพบูรณาการ ควรพิจารณาโครงการที่จะดำเนินการในแต่ละแนวทางที่สามารถดำเนินการและส่งผลเป็นรูปธรรม สร้างรายได้ในช่วงระยะเวลาภายในปีนั้น ๆ และควรจัดทำแผนปฏิบัติการต่อเนื่องแทนการทำแผนแบบปีต่อปี เพื่อให้เกิดการส่งต่อกลุ่มเป้าหมายจากต้นน้ำ กลางน้ำ จนถึงปลายน้ำ

3.2 ผลการดำเนินงานรายโครงการ

3.2.1 โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส

1) สาระสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1.1) เพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสเป็นเจ้าของที่ดินหรือมีที่ดินสำหรับประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นของตนเอง

1.1.2) เพื่อให้บริการเกษตรกรและประชาชนผู้ใช้บริการในงานปฏิรูปที่ดิน

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

1.2.1) กิจกรรมจัดที่ดินโดยสอบสวนสิทธิการถือครองและทำประโยชน์ในที่ดินเกษตรกรพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 68 จังหวัด จำนวน 23,500 ราย

1.2.2) กิจกรรมศูนย์บริการประชาชน พัฒนาปรับปรุงฐานข้อมูลศูนย์บริการประชาชน จำนวน 72 แห่ง

1.3) หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 163.8382 ล้านบาท

1.5) ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 30 กันยายน 2565

2) วิธีการติดตามผล

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเอกสารผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

2.1.2) สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการจำนวน 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ และสุพรรณบุรี

2.2) ช่วงเวลาของข้อมูล

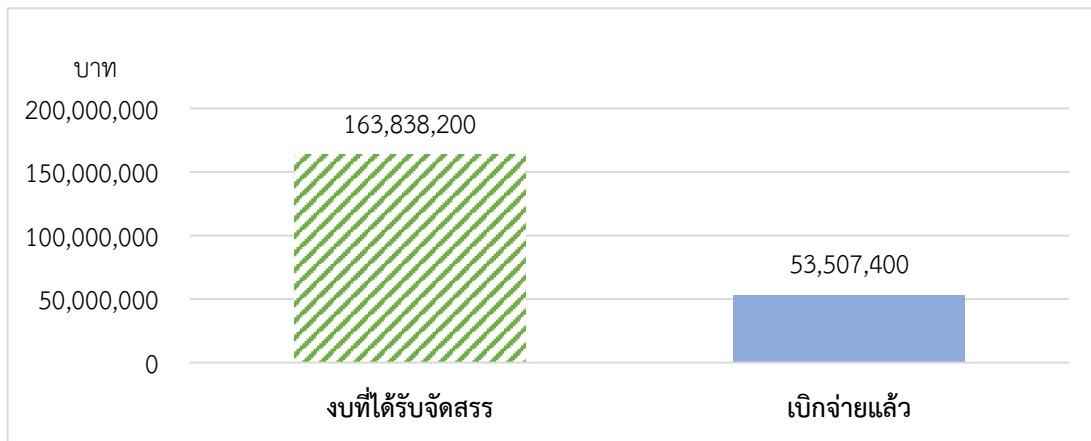
2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 31 มีนาคม 2565

2.2.2) สํารวจข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ทางโทรศัพท์ ระหว่างวันที่ 14 - 18 มีนาคม 2565

3) ผลการติดตาม

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) งบประมาณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 53.5074 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 32.66 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 163.8382 ล้านบาท (แผนภูมิที่ 3.3)

ที่มา: จากการรายงานผลผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนภูมิที่ 3.3 งบประมาณของโครงการ

3.1.2) ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ในระดับจังหวัดทั้งหมด ร้อยละ 100.00 เห็นว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้รับงบประมาณทันเวลาและเพียงพอในระดับมากที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 เนื่องจากการดำเนินงานของแต่ละจังหวัด มีการวางแผนการดำเนินงาน เมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณ จึงสามารถจัดสรรงบประมาณลงในแต่ละกิจกรรมอย่างทั่วถึง ส่งผลให้การปฏิบัติงาน เช่น การรังวัดที่ดิน การออกสอบสวนสิทธิ การใช้ศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่ (mobile unit) ที่ต้องใช้งบประมาณมีเพียงพอและเป็นไปตามเป้าหมาย (ตารางที่ 3.10)

ตารางที่ 3.10 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ

รายการ	ร้อยละ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ความทันเวลาของงบประมาณ			
1.1 ทันเวลา	100.00	4.00	มาก
1.2 ไม่ทันเวลา	-		
2. ความเพียงพอของงบประมาณ			
2.1 เพียงพอ	100.00	4.00	มาก
2.2 ไม่เพียงพอ	-		

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2) กิจกรรม

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้กำหนดแนวทางและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการรวม 2 กิจกรรม ดังนี้

3.2.1) กิจกรรมจัดที่ดินโดยสอบสวนสิทธิการถือครองและทำประโยชน์ในที่ดินเกษตรกรรม (มอบเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. 4 - 01) เป็นกระบวนการจัดที่ดินที่มีเกษตรกรอาศัยอยู่เดิมในพื้นที่ หรือเป็นพื้นที่ทำเกษตรกรรม ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ ประกอบด้วย สำรวจรังวัด/กำหนดขอบเขตชุมชน สอบสวนสิทธิประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินอำเภอ (คปอ.) คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) ผูกอบกรมเกษตรก่อนรับมอบ ส.ป.ก. 4 - 01 เมื่อผ่านการพิจารณาทุกขั้นตอน ส.ป.ก. จะจัดทำ และมอบหนังสืออนุญาต ส.ป.ก. 4 - 01 หรือ ส.ป.ก. 4 - 01 (ข) ให้แก่เกษตรกร

3.2.2) กิจกรรมศูนย์บริการประชาชน เป็นการดำเนินการให้คำปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับที่ดิน การยื่นคำขอการโอนสิทธิ์ มรดกสิทธิ์ กรณีพิพาทในแปลงที่ดิน และการออกศูนย์บริการเคลื่อนที่จัดขึ้นเพื่อให้บริการตอบข้อซักถาม แก้ไขปัญหา หรือช่วยเหลือเกษตรกรที่ไม่สะดวกมาติดต่อที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และการพัฒนาปรับปรุงศูนย์บริการในพื้นที่จังหวัด โดยการจัดสรรอุปกรณ์สำนักงาน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับงานประมวลผล อุปกรณ์อ่านบัตรแบบเอนกประสงค์ (Smart Card Reader) เครื่องพิมพ์ใบเสร็จ ตัดกระดาษอัตโนมัติ Thermal Printer เป็นต้น เพื่อใช้ในการทำเอกสารต่าง ๆ ให้กับประชาชน ให้มีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ระบบงานการให้บริการมีประสิทธิภาพดีขึ้น

3.3) ผลผลิต

จากการดำเนินงานโครงการในภาพรวม สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ดำเนินการในภาพรวม สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 3.11)

3.3.1) เกษตรกรที่ได้รับสิทธิเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน ภายหลังจากผ่านขั้นตอนการขอจัดสรรที่ดินเพื่อเป็นเจ้าของที่ดินหรือมีที่ดินสำหรับประกอบอาชีพเป็นของตนเอง ภาพรวมมีการดำเนินงานมอบเอกสาร ส.ป.ก. 4 - 01 แล้วจำนวน 11,712 ราย หรือร้อยละ 49.84 ของเป้าหมาย 23,500 ราย ในพื้นที่ 125,333 ไร่ ซึ่งดำเนินการได้ค่อนข้างต่ำ เพราะต้องชะลอการดำเนินงาน เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

3.3.2) พัฒนาปรับปรุงข้อมูลศูนย์บริการประชาชน เป็นการพัฒนาปรับปรุงศูนย์บริการในพื้นที่จังหวัด ปัจจุบันอยู่ระหว่างกระบวนการงานจัดซื้อจัดจ้าง ใบสั่งซื้อสั่งจ้าง/สัญญา

ตารางที่ 3.11 ผลการดำเนินงานโครงการ

กิจกรรม	หน่วย	แผน	ผล	ร้อยละ
1. เกษตรกรที่ได้รับสิทธิเข้าทำประโยชน์ ในเขตปฏิรูปที่ดิน	ราย	23,500	11,712	49.84
2. พัฒนาปรับปรุงข้อมูลศูนย์บริการประชาชน	แห่ง	72	-	-

ที่มา: จากการรายงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.4) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ จากการสำรวจความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ พบว่า ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50

3.5) ข้อค้นพบ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ส่งผลกระทบ ดังนี้

3.5.1) การประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินอำเภอ (คปอ.) และคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) มีอนุกรรมการฯ จำนวนมาก ส่งผลต่อการจัดประชุมที่เป็นการรวมกลุ่มคน ต้องเลื่อนหรือชะลอการจัดประชุมไว้ก่อน ทำให้กระบวนการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรล่าช้าตามไปด้วย

3.5.2) เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. จังหวัด ไม่สามารถปฏิบัติงานบริการศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่ในพื้นที่ได้ และเกษตรกรที่ได้ติดต่อหรือประสานงานไว้ เป็นผู้ใกล้ชิดหรือมีความเสี่ยงกับบุคคลผู้ติดเชื้อ ทำให้ต้องมีการกักตัว หรือเฝ้าระวัง ส่งผลให้งานที่นัดหมายไว้ต้องเลื่อน หรือไม่สามารถดำเนินการตามที่นัดหมายได้ ทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน

3.6) ข้อเสนอแนะ

3.6.1) หน่วยงานควรปรับแผนการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เช่น การจัดทำแผนสำรอง โดยจัดการประชุมผ่านระบบออนไลน์/แอปพลิเคชัน Zoom

3.6.2) ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบถึงการให้บริการศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ศูนย์บริการ ส.ป.ก. Service Center ทางระบบออนไลน์ ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จะควบคุมจำนวนเกษตรกรที่มาใช้บริการที่ ส.ป.ก. ในแต่ละวัน เพื่อป้องกันโรคและบริหารจัดการให้ข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกษตรกรในพื้นที่ที่ต้องเดินทางมา ส.ป.ก. ไม่ต้องเสียเวลารอนาน และสอดคล้องกับอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส

กิจกรรมการจัดที่ดิน การรังวัดที่ดินให้แก่ประชาชน

กิจกรรมการให้บริการศูนย์บริการประชาชน ณ ส.ป.ก. จังหวัด

กิจกรรมการให้บริการศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่

เกษตรกรที่ได้รับมอบเอกสาร ส.ป.ก. 4 - 01

3.2.2 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนเพื่อเกษตรกรและแหล่งสินเชื่อภาครัฐเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุน

1) สาระสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1.1) เพื่อส่งเสริมกองทุนชุมชนให้มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลและส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งทุนและนำเงินไปประกอบอาชีพ

1.1.2) เพื่อสร้างความตระหนักในเรื่องการดำเนินชีวิต การออม การวางแผนทางการเงิน และการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับความเสี่ยงภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน

1.1.3) เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ และประกาศความสำเร็จกองทุนชุมชนที่มีการบริหารจัดการดีเด่น

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

1.2.1) เป้าหมาย

(1) กองทุนชุมชน ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และกองทุนแก้ไขปัญหาคความยากจน 6,000 กองทุน

(2) ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมาย จำนวน 150,000 ราย

1.2.2) พื้นที่ดำเนินการ

(1) ที่ทำการกองทุนชุมชน จำนวน 6,000 แห่ง

(2) เขตพื้นที่ประชาชนเป้าหมาย จำนวน 6,000 หมู่บ้าน

1.3) หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 72.9000 ล้านบาท

1.5) ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 30 กันยายน 2565

2) วิธีการติดตามผล

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเอกสารผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 แผนงานบูรณาการ พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

2.1.2) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับจังหวัด จำนวน 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ และอุทัยธานี จากสำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

2.2) ช่วงเวลาของข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 31 มีนาคม 2565

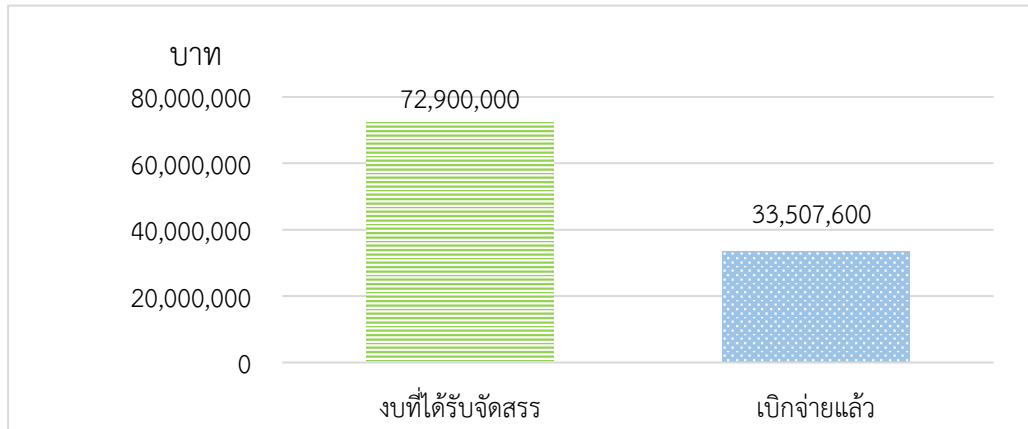
2.2.2) สํารวจข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ทางโทรศัพท์ ระหว่างวันที่ 14 - 18 มีนาคม 2565

3) ผลการติดตาม

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) งบประมาณของโครงการ

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย มีกิจกรรม Mobile Clinic สร้างสุขกองทุนชุมชนตามหลักธรรมาภิบาล และการส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งทุนของประชาชนในพื้นที่ มีเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 33.5076 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 45.96 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 72.9000 ล้านบาท (แผนภูมิที่ 3.4)

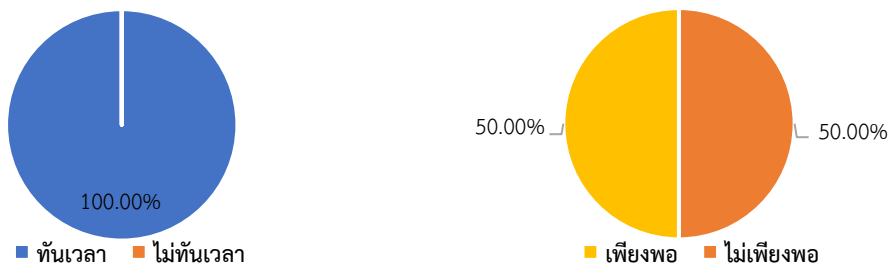

ที่มา: จากการรายงานผลการดำเนินงานของกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

แผนภูมิที่ 3.4 งบประมาณของโครงการ

3.1.2) ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ

ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ในระดับจังหวัด ร้อยละ 100.00 เห็นว่าได้รับงบประมาณทันเวลา เนื่องจากการดำเนินงานของกรมพัฒนาชุมชนแต่ละจังหวัด มีการวางแผนการดำเนินงานโครงการ เมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณ ทำให้มีการใช้งบประมาณได้ทันเวลา โดยมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 ในส่วนของความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ในระดับจังหวัด ร้อยละ 50.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับเพียงพอต่อการดำเนินงาน และมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ยคะแนน 5.00 ส่วนที่เหลือเห็นว่าไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน เนื่องจากหน่วยงานได้รับจัดสรรงบประมาณเพียงส่วนหนึ่ง และงบประมาณที่เหลือจะได้รับภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (แผนภูมิที่ 3.5 และ ตารางที่ 3.12)

ที่มา: จากการสำรวจ

แผนภูมิที่ 3.5 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ

ตารางที่ 3.12 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ

รายการ	ร้อยละ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ความทันเวลาของงบประมาณ			
1.1 ทันเวลา	100.00	5	มากที่สุด
1.2 ไม่ทันเวลา	-		
2. ความเพียงพอของงบประมาณ			
2.1 เพียงพอ	50.00	5	มากที่สุด
2.2 ไม่เพียงพอ	50.00		

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2) กิจกรรม สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดกิจกรรม Mobile Clinic ไว้ดังนี้

การประชุมเชิงปฏิบัติการ Mobile Clinic สร้างสุขกองทุนชุมชนตามหลักธรรมาภิบาล และการส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งทุนของประชาชนในพื้นที่ เป็นกระบวนการดำเนินโครงการเสริมสร้างศักยภาพกองทุนชุมชนและการเข้าถึงแหล่งทุน เป็นการประชุมจัดตั้งและให้คำแนะนำแก่กองทุนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน โดยการส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายสมัครเป็นสมาชิกกองทุนต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน ส่งเสริมกลุ่มเป้าหมายให้มีการออมในกองทุน ส่งเสริมกองทุนชุมชนที่มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล และให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อนำเงินไปประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทางกลุ่มจะมีการบันทึกบัญชีและบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ รวมทั้งติดตาม ให้คำปรึกษา มีการแนะนำประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเกี่ยวกับการใช้ข้อมูล Big Data ผ่านแอปพลิเคชัน “Click ชุมชน” ในโทรศัพท์ ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มบริการดิจิทัลการพัฒนาคุณภาพชีวิตและชุมชนที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และเพื่อใช้ประโยชน์ในฐานข้อมูลงานพัฒนาชุมชน เพิ่มองค์ความรู้ และบริการต่าง ๆ ของกรมพัฒนาชุมชน

3.3) ผลผลิต

3.3.1) ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายเข้าถึงแหล่งเงินทุน จากเป้าหมาย จำนวน 150,000 ราย พบว่า ยังไม่มีการดำเนินการจัดอบรม ขณะนี้อยู่ระหว่างการคัดเลือกประชาชนเป้าหมาย เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงทำให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด

3.3.2) กองทุนชุมชนมีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล จากเป้าหมาย ร้อยละ 80.00 พบว่า ยังไม่มีการดำเนินการจัดตั้งกองทุน เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน พบว่าการดำเนินการทั้งสองกิจกรรม ได้แก่ การจัดอบรม และการจัดตั้งกองทุน จะเริ่มตั้งแต่เดือนเมษายนเป็นต้นไป (ไตรมาสที่ 3) ทั้งนี้ ในช่วงไตรมาสที่ 2 ที่ผ่านมา หน่วยงานได้จัดเวทีชี้แจงแผนงานในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อให้ประชาชนทราบถึงการดำเนินงานโครงการ ในส่วนของหน่วยงานมีการจัดทำตัวชี้วัด แผนงานพัฒนาวิเคราะห์ตัวชี้วัด และทบทวนผลการประเมินศักยภาพกองทุน

3.4) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่

ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการ พบว่าเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานในภาพรวมของโครงการในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75 โดยมีความพึงพอใจในประเด็นของการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การดำเนินงานในภาพรวม งบประมาณที่ได้รับ และการดำเนินงานในคำวัสดุในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 4.00 3.50 และ 3.50 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.13)

ตารางที่ 3.13 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	-	50.00	50.00	-	-	3.50	มาก
2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
3. การดำเนินงานในคำวัสดุ	-	50.00	50.00	-	-	3.50	มาก
4. การดำเนินงานในภาพรวม	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
ภาพรวม	-	75.00	25.00	-	-	3.75	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5) ข้อค้นพบ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ในบางพื้นที่ไม่สามารถรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อจัดประชุมอบรม และจัดตั้งกองทุน เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ได้ ส่งผลให้การดำเนินงานไม่ได้ตามแผนที่กำหนด

3.6) ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานควรมีการวางแผนร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ในกรณีที่เกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน และควรมีการปรับแผนการทำงาน (สำรอง) เช่น การประชุมผ่านระบบออนไลน์ การรักษาระยะห่างตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และดำเนินการแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเวลา

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนเพื่อเกษตรกร
และแหล่งสินเชื่อภาครัฐเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุน

กิจกรรมการประชุมชี้แจงโครงการ ณ ที่ทำการกองทุนชุมชน

3.2.3 โครงการบริหารจัดการหนี้

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1.1) เพื่อจัดตั้งศูนย์จัดการกองทุนชุมชน ในการเป็นกลไกการบริหารจัดการกองทุนเพื่อเกษตรกรและแหล่งสินเชื่อภาครัฐในการเข้าถึงแหล่งทุนและบริหารจัดการหนี้สินภาคครัวเรือนของประชาชน

1.1.2) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้หมู่บ้าน/ชุมชนบูรณาการกลไกการทำงานในการบริหารจัดการหนี้สินของประชาชน

1.1.3) เพื่อพัฒนาศักยภาพศูนย์จัดการกองทุนชุมชนจนสามารถเป็นต้นแบบ และเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการบริหารจัดการหนี้

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

1.2.1) เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน 76 จังหวัด (จังหวัดละ 1 ราย) รวม 76 ราย

1.2.2) เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอ 878 อำเภอ (อำเภอละ 2 ราย) รวม 1,756 ราย

1.2.3) คณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชน จำนวน 107 แห่ง (แห่งละ 20 ราย) รวม 2,140 ราย

1.2.4) ครัวเรือนที่มีปัญหาหนี้สินในหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย จำนวน 321 แห่ง (แห่งละ 30 ราย) รวม 9,630 ราย

1.3) หน่วยงานรับผิดชอบ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 33.3022 ล้านบาท

1.5) ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 30 กันยายน 2565

2) วิธีการติดตามผล

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

2.1.2) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของกรมการพัฒนาชุมชน จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี สกลนคร นครพนม ขอนแก่น ปราจีนบุรี และสระแก้ว

2.2) ช่วงเวลาของข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 31 มีนาคม 2565

2.2.2) สสำรวจข้อมูลในพื้นที่โครงการ ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2565 - วันที่ 31 มีนาคม 2565

3) ผลการติดตาม

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) งบประมาณ กรมการพัฒนาชุมชน ได้รับจัดสรรงบประมาณ 33.3022 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 7.0150 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 21.06 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

3.1.2) ความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณ จากการสำรวจพบว่าหน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 75.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพื่อดำเนินงานโครงการมีความทันเวลา

ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 และร้อยละ 25.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่ทันเวลา เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณเป็นงวด ส่งผลให้กิจกรรมภายใต้โครงการต้องรอการจัดสรรงบประมาณตามงวดที่กำหนดจึงจะดำเนินการได้ กิจกรรมจึงขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการ

สำหรับความเพียงพอของงบประมาณ หน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 75.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอต่อการดำเนินงานในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75 และร้อยละ 25.00 เห็นว่าไม่เพียงพอ ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในกิจกรรมการบริหารจัดการหนี้ ในส่วนของการส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสนับสนุนกระบวนการดังกล่าว (ตารางที่ 3.14)

ตารางที่ 3.14 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ

รายการ	ร้อยละ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	100.00		
1.1 ทันเวลา	75.00	3.50	มาก
1.2 ไม่ทันเวลา	25.00		
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	100.00		
2.1 เพียงพอ	75.00	3.75	มาก
2.2 ไม่เพียงพอ	25.00		

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2) กิจกรรม

3.2.1) กิจกรรมภายใต้โครงการบริหารจัดการหนี้ ประกอบด้วย

(1) จัดตั้งศูนย์จัดการกองทุนชุมชน มีเป้าหมายจำนวน 107 แห่ง ดำเนินการโดย (1.1) คัดเลือกหมู่บ้านที่จะจัดตั้งศูนย์จัดการกองทุนชุมชน พิจารณาพื้นที่ที่มีปัญหาหนี้ครัวเรือนสูง หรือไม่ผ่านเกณฑ์รายได้เฉลี่ยรายละ 38,000 บาทต่อปี หรือครัวเรือนที่ลงทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเป็นอันดับแรก

(1.2) จัดตั้งคณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชนที่มาจากตัวแทนของกลุ่ม/องค์กรในชุมชน ทำหน้าที่บริหารจัดการเงินทุนที่มีอยู่ในชุมชน

(1.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้แก่คณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชน ด้านการบริหารจัดการศูนย์จัดการกองทุนชุมชน

(2) ส่งเสริมการบริหารจัดการหนี้ ดำเนินการโดย

(2.1) คณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชน พิจารณาคัดเลือกครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยที่มีภาวะหนี้สินที่เป็นสมาชิกของกองทุนชุมชนที่เข้าร่วมบูรณาการแก้ไขปัญหาหนี้สิน ภายใต้การดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชนที่จัดตั้งขึ้น แห่งละ 30 คน เพื่อเข้าสู่กระบวนการศูนย์จัดการกองทุนชุมชนบริหารจัดการหนี้ “สำนึกดี แผนดี บริหารหนี้ได้”

(2.2) ถ่ายทอดความรู้ ด้านการบริหารจัดการหนี้ “สำนึกดี แผนดี บริหารหนี้ได้” ในการให้ครัวเรือนเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการหนี้สิน มีการเสริมสร้างวินัยทางการเงิน มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีภูมิคุ้มกันทางการเงิน ส่งเสริมการออม และได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพ เพื่อให้สามารถลดรายจ่าย มีรายได้เพิ่มขึ้น มีเงินออม ซึ่งสามารถตอบโจทย์ได้ทั้งประชาชนเป้าหมายมีรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถลดภาวะหนี้สินอีกทางหนึ่ง

(2.3) สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การประกอบอาชีพตามแผนการบริหารจัดการหนี้
ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้

ทั้งนี้หน่วยงานในพื้นที่ ยังไม่สามารถดำเนินกิจกรรมการส่งเสริม
การบริหารจัดการหนี้ได้ เนื่องจาก ณ วันที่สำรวจ หน่วยงานอยู่ระหว่างรอการจัดสรรงบประมาณงวดที่ 2
ซึ่งจะได้รับจัดสรรในไตรมาสที่ 3 ในเดือนเมษายน 2565 โดยงบประมาณที่ใช้จัดสรรงวดที่ 1 ใช้ในการจัดตั้ง
ศูนย์จัดการกองทุนชุมชนตามข้อ 3.2.1) ข้อ (1)

3.2.2) การติดตามผลการดำเนินงาน

จากการสำรวจ พบว่า หน่วยงานในพื้นที่ดำเนินการคัดเลือกพื้นที่จัดตั้งศูนย์จัดการ
กองทุนชุมชน และจัดอบรมถ่ายทอดความรู้แก่คณะกรรมการศูนย์ฯ แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนดจำนวน 6 แห่ง
คิดเป็นร้อยละ 100 โดยการคัดเลือกชุมชนเป้าหมายในการจัดตั้งศูนย์จัดการกองทุนชุมชน พิจารณาจากชุมชนที่มี
การประกวดชนะเลิศกลุ่มกองทุนดีเด่นในปีที่ผ่านมา เนื่องจากกลุ่มกองทุนดังกล่าวมีความเข้มแข็งและมีการ
บริหารจัดการกองทุนได้ดี และพิจารณาร่วมกับฐานข้อมูลสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์ต่าง ๆ ตลอดจนปัญหาหนี้
ครัวเรือนในชุมชน

3.3) ความพึงพอใจ

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจ
ต่อการดำเนินโครงการในภาพรวมในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 คะแนน (คะแนนเต็ม 5) เนื่องจาก
ผลจากการดำเนินโครงการสามารถช่วยแก้ไขปัญหาหนี้สินของประชากร สร้างอาชีพ สร้างรายได้เสริม นำไปสู่
การลดปลดหนี้ และการสร้างกลไกช่วยเหลืออย่างยั่งยืน

3.4) ข้อค้นพบ

การจัดสรรงบประมาณเป็นงวด ไม่สอดคล้องกับแผนการดำเนินการกิจกรรมภายใต้
โครงการ เนื่องจาก หลังจากหน่วยงานดำเนินการจัดตั้งจัดตั้งศูนย์จัดการกองทุนชุมชนแล้วเสร็จในไตรมาสที่ 2
หน่วยงานไม่สามารถดำเนินกิจกรรมการบริหารจัดการหนี้ได้ทันที โดยหน่วยงานต้องรอรับการจัดสรร
งบประมาณงวดที่ 2 ในไตรมาสที่ 3 ก่อนจึงจะดำเนินการได้ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นกระบวนการสำคัญ
ที่สนับสนุนตัวชี้วัดเป้าหมายโครงการ ในด้านการแก้ไขปัญหาหนี้สินครัวเรือน และเป้าหมายของแผนบูรณาการฯ
ด้านการส่งเสริมให้ครัวเรือนมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาในการดำเนินการ เช่น การถ่ายทอดความรู้
การฝึกปฏิบัติอาชีพเสริม การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ กระบวนการนำไปสู่รายได้

3.5) ข้อเสนอแนะ

การจัดสรรงบประมาณมีลักษณะทยอยเป็นงวด ๆ ดังนั้นต้องวางแผนและปรับกิจกรรม
ให้สอดคล้องกับระยะเวลาการจัดสรรงบประมาณและวงเงินที่ได้รับ รวมทั้งเตรียมแผนที่จะดำเนินการได้ทันที
เมื่องบประมาณลงไปในพื้นที่

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการหนี้

การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนจังหวัดปราจีนบุรี

การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนจังหวัดสระแก้ว

การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนจังหวัดอุดรธานี

การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนจังหวัดสกลนคร

3.2.4 โครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล

1) สาระสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรรวมในระดับตำบล สำหรับเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนา/ส่งเสริม/แก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อขับเคลื่อนการยกระดับรายได้จากการผลิตวัตถุดิบให้เป็นผู้ประกอบการเกษตร และเป็นฐานในการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรวมระดับจังหวัด

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน เกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ 77 ตำบล ตำบลละ 30 ราย รวมทั้งสิ้น 2,310 ราย

1.3) หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 3.0000 ล้านบาท

1.5) ระยะเวลาดำเนินโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 30 กันยายน 2565

2) วิธีการติดตามผล

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจาก สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

2.1.2) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของโครงการฯ จำนวน 3 ราย ในจังหวัดลำพูน นครศรีธรรมราช และตรัง

2.1.3) สัมภาษณ์เกษตรกร/ผู้แทนสถาบันเกษตรกร จำนวน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลำพูน นครศรีธรรมราช และตรัง

2.2) ช่วงเวลาของข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 31 มีนาคม 2565

2.2.2) สสำรวจข้อมูลในพื้นที่โครงการ ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2565 - วันที่ 31 มีนาคม 2565

3) ผลการติดตาม

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) งบประมาณ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้รับงบประมาณ 3.0000 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 2.2500 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

3.1.2) ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ จากการสำรวจ พบว่าหน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 100.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพื่อดำเนินงานโครงการ มีความเพียงพอต่อการดำเนินงานในระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.33 และร้อยละ 100.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรร มีความทันเวลาต่อการดำเนินงานในระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.33

3.1.3) หน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 100.00 มีการร่วมบูรณาการกับหน่วยงานอื่น ๆ อาทิ หน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ องค์กรการบริหารส่วนท้องถิ่น มหาวิทยาลัยในพื้นที่ เป็นต้น โดยเป็นการบูรณาการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ร่วมกันประชุมหาแนวทางเพื่อจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล เป็นต้น

3.2) กิจกรรม

3.2.1) สร้างการรับรู้การจัดทำแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรในระดับตำบล หน่วยงานในพื้นที่ได้ดำเนินการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปผลการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับจังหวัด ในพื้นที่ 94 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 122.08 ของเป้าหมาย 77 ตำบล โดยมีเกษตรกรเข้าร่วมจำนวน 2,068 ราย คิดเป็นร้อยละ 89.52 ของเป้าหมาย 2,310 ราย

3.2.2) ค้นหาศักยภาพตนเองและชุมชน หน่วยงานในพื้นที่ได้ดำเนินการประชุมผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้านและเกษตรกรเครือข่ายในหมู่บ้าน ในพื้นที่ 94 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 122.08 ของเป้าหมาย 77 ตำบล โดยมีเกษตรกรเข้าร่วมจำนวน 2,068 ราย คิดเป็นร้อยละ 89.52 ของเป้าหมาย 2,310 ราย

3.2.3) จัดทำแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรในระดับตำบล หน่วยงานในพื้นที่ได้ดำเนินการสำรวจ จัดเก็บข้อมูลการพัฒนาอาชีพเกษตรกร ในพื้นที่ 94 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 122.08 ของเป้าหมาย 77 ตำบล ดังนี้

(1) ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลครัวเรือนได้ จำนวน 3,332 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 43.27 ของเป้าหมาย 7,700 ครัวเรือน

(2) ดำเนินการสร้างและพัฒนาศักยภาพผู้นำการเปลี่ยนแปลงในชุมชน จำนวน 77 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของเป้าหมาย

(3) ดำเนินการจัดเวทีชุมชน เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ โดยมีเกษตรกรที่เข้าร่วม จำนวน 2,068 ราย คิดเป็นร้อยละ 89.95 ของเป้าหมาย 2,310 ราย

(4) ดำเนินการจัดประชุมจัดทำร่างแผนพัฒนา อย่างน้อยตำบลละ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของเป้าหมาย

3.2.4) สร้างตัวอย่างรูปธรรมการขับเคลื่อนแผนพัฒนา หน่วยงานในพื้นที่ได้มีการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

(1) ดำเนินการจัดประชุมจัดทำแผนร่างแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรในระดับตำบล อย่างน้อยตำบลละ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของเป้าหมาย

(2) ดำเนินการคัดเลือกตำบลที่มีความพร้อมและเหมาะสมเพื่อสร้างรูปธรรมการบูรณาการการพัฒนาจำนวน 77 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของเป้าหมาย 77 ตำบล ซึ่งมีตำบลที่ได้รับการคัดเลือกและได้รับการสนับสนุนให้เป็นชุมชนต้นแบบ จำนวน 59 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 76.62 ของเป้าหมาย 77 ตำบล

3.2.5) ติดตามประเมินผลหน่วยงานในพื้นที่ได้ดำเนินการติดตามประเมินผลและจัดทำรายงานรายไตรมาส จำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.00 จากเป้าหมาย 4 ครั้ง และดำเนินการนิเทศงานระดับพื้นที่รายไตรมาส จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 4 ครั้ง

ทั้งนี้ สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ได้ดำเนินการทบทวนทุนและศักยภาพของชุมชนต้นแบบ และมีการจัดเก็บข้อมูลครัวเรือนเกษตรกร เพื่อนำมาวิเคราะห์ ประเมินผล ให้ได้มาซึ่งแนวทางในการพัฒนา จากนั้นจึงจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นเกษตรกร ก่อนนำมาจัดทำเป็นแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล โดยมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้าง และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตามความถนัดของคนในชุมชน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้เกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามามีบทบาทรับผิดชอบอีกด้วย

3.3) ผลผลิต

3.3.1) แผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรในระดับตำบลแบบมีส่วนร่วม สามารถใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาอาชีพและแก้ไขปัญหาในพื้นที่ หน่วยงานในพื้นที่ที่จะดำเนินการในช่วงระยะเวลาไตรมาสที่ 3 และ 4 โดยมีเป้าหมายจำนวน 7 แผน

3.3.2) พื้นที่รูปธรรมการพัฒนาอาชีพเกษตรกรแบบบูรณาการ โดยใช้สารสนเทศ ทรัพยากรและภูมิอากาศเป็นเครื่องมือประกอบการตัดสินใจ เพื่อมุ่งสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตร หน่วยงานในพื้นที่ที่จะดำเนินการในช่วงไตรมาสที่ 3 และ 4 โดยมีเป้าหมาย 77 แห่ง

3.4) ความพึงพอใจ

3.4.1) จากการสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินกิจกรรมโครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.48

3.4.2) จากการสำรวจความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต่อการดำเนินกิจกรรมโครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.86

3.5) ข้อค้นพบ

3.5.1) การจัดสรรงบประมาณของโครงการขาดความต่อเนื่อง ส่งผลให้บางกิจกรรมของโครงการเกิดความล่าช้า เนื่องจากมีการแบ่งการโอนเงินงบประมาณออกเป็น 3 งวด

3.5.2) เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้ในการจัดประชุมเกษตรกร และการจัดเก็บข้อมูลครัวเรือน ได้ผลการดำเนินงานน้อยกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

(3.5.3) ปัญหาที่พบจากการรวบรวมความคิดเห็นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เป็นปัญหาที่เรื้อรังและจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการแก้ไข เช่น ปัญหาพื้นที่ทับซ้อนในที่ดินทำกินของเกษตรกร เป็นต้น ส่งผลให้เกษตรกรขาดความมั่นใจว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่จะได้รับการแก้ไขได้สำเร็จ

(3.5.4) ข้อสังเกต ถ้าพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของโครงการ ถ้าดำเนินการเสร็จผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล แต่ยังไม่ส่งผลถึงตัวเป้าหมายของแผนงาน ในการเพิ่มรายได้ของเกษตรกรในพื้นที่ได้ ผลสัมฤทธิ์จะเกิดได้เมื่อมีการนำแผนไปใช้ในปัดไป ดังนั้นในการคัดเลือกโครงการควรเป็นโครงการที่ส่งผลต่อเป้าหมายของแผนงาน

3.6) ข้อเสนอแนะจากการติดตาม

3.6.1) ควรมีการวางแผนการดำเนินงานโครงการ ให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมาในแต่ละครั้ง

3.6.2) ควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการประชุมเกษตรกร และการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การจัดประชุมเกษตรกรและจัดเก็บข้อมูลครัวเรือนของเกษตรกรผ่านทางโปรแกรมออนไลน์ เช่น แอปพลิเคชัน Zoom เป็นต้น

3.6.3) ควรมีการสื่อสารกับเกษตรกรในพื้นที่ ให้รับทราบและเข้าใจถึงขั้นตอนการดำเนินการของโครงการที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรภายในพื้นที่ รวมทั้งมีการติดตามอย่างใกล้ชิด เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่เกษตรกรในพื้นที่

ประมวลภาพกิจกรรมดำเนินงานโครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล

การสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ

การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สภาเกษตรกรจังหวัด

3.2.5. โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการและการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ในพื้นที่ เป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก และศูนย์เครือข่าย พื้นที่ดำเนินการ 77 จังหวัด

1.3) หน่วยงานรับผิดชอบ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมพัฒนาที่ดิน กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 219.7853 ล้านบาท (กรมส่งเสริมการเกษตร 151.2986 ล้านบาท กรมปศุสัตว์ 15.3844 ล้านบาท กรมประมง 22.1420 ล้านบาท กรมพัฒนาที่ดิน 7.8825 ล้านบาท กรมหม่อนไหม 3.0295 ล้านบาท กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 11.2283 ล้านบาท และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร 8.8200 ล้านบาท)

1.5) ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 30 กันยายน 2565

2) วิธีการติดตามผล

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากกรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ กรมส่งเสริมการเกษตร ในพื้นที่จังหวัด อำนาจเจริญ ยโสธร และร้อยเอ็ด

2.1.3) สัมภาษณ์ประธานศูนย์ ศพก. และเกษตรกรผู้ใช้บริการ ในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ ยโสธร และร้อยเอ็ด

2.2) ช่วงเวลาของข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 31 มีนาคม 2565

2.2.2) สํารวจข้อมูลในพื้นที่ ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2565 - วันที่ 31 มีนาคม 2565

3) ผลการติดตาม

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) งบประมาณ มีหน่วยงานที่ได้รับจัดสรร สำหรับการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จำนวน 7 หน่วยงาน รวมทั้งสิ้น 219.7853 ล้านบาท ณ วันที่ 31 มีนาคม 2565 มีการเบิกจ่ายไปแล้ว จำนวน 84.3492 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 38.38 ของงบประมาณที่ได้รับ กรมประมง มีการเบิกจ่ายมากที่สุด จำนวน 9.3031 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 42.02 ของงบประมาณที่ได้รับ ส่วนกรมปศุสัตว์ มีการเบิกจ่ายน้อยที่สุด จำนวน 4.1949 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 27.27 ของงบประมาณที่ได้รับ เนื่องจาก สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ยังไม่คลี่คลายทำให้การคัดเลือกเกษตรกรล่าช้า

ไม่สามารถจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้แก่เกษตรกรได้ เป็นผลให้ไม่สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ตามเป้าหมายที่กำหนด (ตารางที่ 3.15)

ตารางที่ 3.15 การจัดสรรงบประมาณและผลการเบิกจ่าย

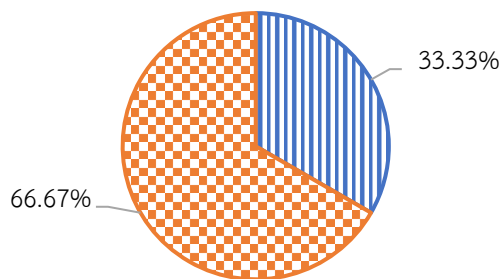
หน่วยงาน	งบประมาณที่ได้รับ	ผลการเบิกจ่าย	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมการเกษตร	151,298,600	60,296,900	39.85
2. กรมปศุสัตว์	15,384,400	4,194,900	27.27
3. กรมประมง	22,142,000	9,303,147	42.02
4. กรมหม่อนไหม	7,882,500	2,885,900	36.62
5. กรมพัฒนาที่ดิน	3,029,500	1,027,000	33.90
6. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	11,228,300	3,951,200	35.19
7. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	8,820,000	2,690,200	30.51
รวม	219,785,300	84,349,247	38.38

หน่วย: บาท

ที่มา: จากการรายงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(1) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ ร้อยละ 33.33 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความทันเวลาในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 และร้อยละ 66.67 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับไม่ทันเวลา เนื่องจากได้รับงบประมาณล่าช้า โดยได้รับโอนมาয়พื้นที่ในเดือนเมษายน 2565 (แผนภูมิที่ 3.6)

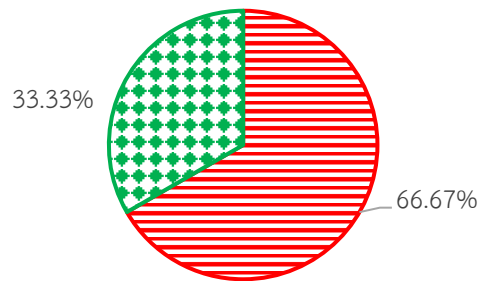
(2) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ ร้อยละ 66.67 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 และร้อยละ 33.33 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ เนื่องจากราคาวัสดุอุปกรณ์มีการปรับขึ้นไปจากเดิมค่อนข้างสูง (แผนภูมิที่ 3.7)

1) ทันเวลา 2) ไม่ทันเวลา

ที่มา: จากการสำรวจ

แผนภูมิที่ 3.6 ความเพียงพอของงบประมาณ

1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ

ที่มา: จากการสำรวจ

แผนภูมิที่ 3.7 ความทันเวลาของงบประมาณ

3.1.2) การบูรณาการของหน่วยงาน มีการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

3.1.3) การสนับสนุนปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ จากผลการสำรวจ พบว่า ศพก. หลัก ร้อยละ 55.56 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตมากกว่า 1 อย่าง โดยได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น วัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำฐานเรียนรู้ วัสดุในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ เมล็ดพันธุ์ผัก พันธุ์ข้าว พันธุ์ปลา เป็นต้น และ

ได้รับการอบรมองค์ความรู้ในหลักสูตรที่กำหนดในสัดส่วนที่เท่ากัน รองลงมาร้อยละ 44.44 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ และร้อยละ 22.22 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยองค์ความรู้

3.2) กิจกรรม

3.2.1) การจัดทำแผนและแนวทางพัฒนา ศพก. เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับประธาน ศพก. หลัก ได้จัดทำแผนและแนวทางพัฒนาในปี 2565 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนและพัฒนา ศพก.

3.2.2) การพัฒนาฐานเรียนรู้ แพลงเรียนรู้ หน่วยงานร่วมบูรณาการดำเนินการพัฒนาฐานเรียนรู้และแปลงเรียนรู้ด้านการเพาะปลูกพืช การเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงโค การปรับปรุงบำรุงดิน และการทำปุ๋ยหมัก ฯลฯ

3.2.3) การพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งเป็นหน่วยงานหลัก กำหนดจัดอบรมเกษตรกรผู้นำ ศูนย์ละ 30 ราย รวม 26,460 ราย และจัดอบรมประธาน ศพก. เครือข่าย จำนวน 8,820 ราย จัดให้มีกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาให้สามารถผลิตสินค้าปลอดภัย และได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้า โดยมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมไปใช้ในพื้นที่การเกษตร

3.2.4) การสนับสนุนการให้บริการของ ศพก. ในการจัดงาน Field Day มีหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมจัดงาน เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมการข้าว และกรมชลประทาน เป็นต้น

3.2.5) การติดตามและรายงาน หน่วยงานของกรมส่งเสริมการเกษตร ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ได้มีการติดตามรายงานการดำเนินงาน จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.11 ของเป้าหมาย 542 ครั้ง โดยมีแผนดำเนินการในไตรมาสที่ 3 - 4 ต่อไป

3.3) ผลผลิต

3.3.1) การพัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และศูนย์เครือข่าย ในการพัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และศูนย์เครือข่ายให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นสถานที่ให้บริการข่าวสารและบริการด้านการเกษตร สามารถผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย มีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร เช่น ใช้พลังงานแผงโซลาร์เซลล์ การวางระบบน้ำในแปลงเรียนรู้ การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง โดยแต่ละหน่วยงานจะมีการประสานงาน วางแผน ดำเนินงานตามภารกิจที่หน่วยงานรับผิดชอบ

(1) การพัฒนาศูนย์หลัก 882 ศูนย์ ประกอบด้วย การพัฒนาด้านปศุสัตว์ 225 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 25.51 ของเป้าหมาย 882 ศูนย์ ด้านประมง 880 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 99.77 ของเป้าหมาย 882 ศูนย์ ด้านบำรุงดิน ดำเนินการ 377 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 42.74 ของเป้าหมาย 882 ศูนย์ ด้านการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ด้านบัญชี ดำเนินการ 878 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 99.55 ของเป้าหมาย 882 ศูนย์

(2) การพัฒนาศูนย์เครือข่าย ดำเนินการ 364 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 9.11 ของเป้าหมาย 3,995 ศูนย์ โดยแต่ละด้านเป็นการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของบุคลากรของศูนย์หลัก และศูนย์เครือข่าย อย่างไรก็ตามแนวทางการพัฒนายังคงมีข้อจำกัดในการใช้จ่ายงบประมาณ เช่น การจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ และรองบประมาณโอนจัดสรรในงวดที่ 2 (ตารางที่ 3.16)

ตารางที่ 3.16 การพัฒนาศักยภาพของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและศูนย์เครือข่าย

รายการ	เป้าหมาย (ศูนย์)	ผลงาน (ศูนย์)	ร้อยละ
1. ศูนย์ ศพก.หลัก			
1.1 พัฒนาด้านปศุสัตว์	882	225	25.51
1.2 พัฒนาด้านประมง	882	880	99.77
1.3 พัฒนาด้านการพัฒนาบำรุงดิน	882	377	42.74
1.4 พัฒนาด้านการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ด้านบัญชี	882	878	99.55
2. ศูนย์เครือข่าย	3,995	364	9.11

ที่มา: จากการรายงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.3.2) การอบรมเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนา มีการอบรมในหลักสูตรทางวิชาการและถ่ายทอดเทคโนโลยี จำนวน 40,289 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.06 ของเป้าหมาย 108,712 ราย และมีการอบรมประธานศูนย์เครือข่าย จำนวน 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.45 ของเป้าหมาย 8,820 ราย

3.3.3) การจัดงาน Field Day กรมส่งเสริมการเกษตร มีการจัดงานไปแล้ว 7 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 9.09 ของเป้าหมาย 77 จังหวัด

3.4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

การนำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 82.22 ได้รับการอบรม และมีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์เพียง ร้อยละ 13.51 ในเรื่องของการลดค่าใช้จ่ายในการผลิตอาหารสัตว์ สามารถลดรายจ่ายได้เฉลี่ย 4,600 บาทต่อปี

3.5) ความพึงพอใจ

3.5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อโครงการ พบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 66.67 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.47 ทั้งในเรื่องหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการ ขั้นตอน วิธีการดำเนินการโครงการ หลักสูตรที่อบรมให้เกษตรกร รองลงมา ร้อยละ 20.00 มีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนงบประมาณและปัจจัยที่ได้รับการสนับสนุน มีความพึงพอใจในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.67 เนื่องจากรอโอนงบประมาณสนับสนุนในงวดที่ 2 (ตารางที่ 3.17)

ตารางที่ 3.17 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่า	
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. งบประมาณ	-	-	33.33	66.67	-	3.67	มาก
2. หน่วยงานที่ร่วมบูรณาการ	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
3. ขั้นตอน วิธีการดำเนินการโครงการ	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
4. หลักสูตรที่อบรมให้เกษตรกร	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
5. ปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์	-	33.33	-	33.33	33.34	3.67	มาก
เฉลี่ยรวม	-	6.67	6.67	20.00	66.67	4.47	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5.2) ความพึงพอใจของประธานศูนย์ ศพก. ต่อโครงการ พบว่า ในภาพรวมประธานกลุ่ม ศพก. ร้อยละ 80.33 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.63 ทั้งในเรื่องการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ การบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย ประสิทธิภาพของคณะกรรมการ/คณะทำงานในการบริหาร การเชื่อมโยงเครือข่าย จุดเรียนรู้ต่าง ๆ ในพื้นที่ และหลักสูตรเรียนรู้ของ ศพก. รองลงมาร้อยละ 19.67 มีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนปัจจัยที่ได้รับการสนับสนุน มีความพึงพอใจในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.11 เนื่องจากยังไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนเพื่อใช้ในการพัฒนาศักยภาพ ศพก. (ตารางที่ 3.18)

ตารางที่ 3.18 ความพึงพอใจของประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ต่อโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่	-	-	-	11.11	88.89	4.89	มากที่สุด
2. ปัจจัยที่ได้รับการสนับสนุน	-	-	-	37.50	62.50	4.11	มาก
3. การบูรณาการร่วมกับหน่วยงาน	-	-	-	22.22	77.78	4.78	มากที่สุด
4. ประสิทธิภาพของคณะกรรมการ	-	-	-	25.00	75.00	4.22	มากที่สุด
5. การเชื่อมโยงเครือข่าย	-	-	-	11.11	88.89	4.89	มากที่สุด
6. หลักสูตรเรียนรู้ของ ศพก.	-	-	-	11.11	88.89	4.89	มากที่สุด
เฉลี่ย	-	-	-	19.67	80.33	4.63	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.6) ข้อค้นพบ

3.6.1) กิจกรรมการฝึกปฏิบัติในแปลงเรียนรู้มีความหลากหลายค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่ให้เกษตรกรผู้มาใช้บริการ ฝึกปฏิบัติในเรื่องการทำปุ๋ยหมัก สารชีวภัณฑ์ อาหารสัตว์ เป็นต้น แต่ไม่มีการศึกษาดูงาน

3.6.2) การจัดสรรงบประมาณสำหรับกิจกรรมการจัดอบรม และการประชุม ไม่มีความต่อเนื่อง และมีการปรับลดงบประมาณ ส่งผลให้การจัดสรรงบในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร แต่ละแห่งลดลงจาก 5,000 บาท เหลือ 3,800 บาท

3.6.3) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรหลัก ที่จัดตั้งใหม่ขาดความพร้อมด้านสถานที่ เนื่องจากไม่มีศาลาเรียนรู้สำหรับการจัดอบรม

3.6.4) การอบรมเกษตรกรผู้นำ มีการเปลี่ยนสถานที่จากศูนย์หลักไปยังศูนย์เครือข่าย ซึ่งส่งผลดีกับเกษตรกรที่จะได้เรียนรู้ในเรื่องอื่น ๆ ได้แก่ การแปรรูป การท่องเที่ยวเชิงเกษตร แผลงเศรษฐกิจ เป็นต้น

3.7) ข้อเสนอแนะ

3.7.1) ควรเพิ่มกิจกรรมฝึกปฏิบัติในแปลงที่เรียนรู้ เช่น การขยายพันธุ์พืช การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าว การปลูกผักอินทรีย์ และจัดสถานที่ศึกษาดูงานในแปลงเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ

3.7.2) ควรจัดสรรงบประมาณการจัดอบรมและประชุมให้ต่อเนื่อง และควรปรับกิจกรรมหลักสูตรความรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร และงบประมาณที่ได้รับ

3.7.3) กรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งเป็นหน่วยงานหลัก ควรประสานหรือจัดหาสถานที่จัดอบรมที่เกษตรกรสามารถเดินทางสะดวก เช่น ศาลาเอนกประสงค์ ห้องประชุมของหน่วยงานในตำบลหรืออำเภอ เป็นต้น

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ศาลาเรียนรู้ ศพก.

แปลงสาธิตไกลบตอซัง

ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)

ฐานเรียนรู้เทคโนโลยีชีวภาพ

ป้ายองค์ความรู้ต่าง ๆ

บ่อเพาะพันธุ์กุ้ง

การเข้าร่วมงานหอยแครงในพื้นที่เกษตรกร

การสัมภาษณ์เกษตรกรในพื้นที่

3.2.6 โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

1) สาระสำคัญของโครงการ

1.1) **วัตถุประสงค์ของโครงการ** เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และยกระดับเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิต การแปรรูป การตลาดสินค้าเกษตร และการบริหารจัดการตลาดห่วงโซ่อุปทานและเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกรรายอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เชื่อมโยงเครือข่ายผู้ประกอบการเกษตรต้นแบบ สร้างทักษะในการพัฒนาการประกอบการเกษตรสมัยใหม่ที่มีการเชื่อมโยงและใช้ประโยชน์จากข้อมูล นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัยสามารถแข่งขันได้ในตลาดการค้าทั้งในและต่างประเทศ

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน พัฒนาเกษตรกรในพื้นที่ 77 จังหวัด

1.2.1) กรมส่งเสริมการเกษตร ทหารกองประจำการที่เป็นบุตรหลานเกษตรกร จำนวน 200 ราย เกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน 2,875 ราย Young Smart Farmer ผู้ประกอบการเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน 90 ราย ผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ จำนวน 50 ราย และเกษตรกรที่ยังไม่เป็น Smart Farmer (Developing Smart Farmer) จำนวน 8,820 ราย

1.2.2) กรมการข้าว การสร้างและพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง จำนวน 1,245 ราย

1.2.3) กรมปศุสัตว์ เกษตรกรด้านปศุสัตว์ จำนวน 3,860 ราย

1.2.4) กรมหม่อนไหม เกษตรกร Smart Farmer หม่อนไหมรายใหม่ จำนวน 81 ราย และการพัฒนาเกษตรกร Smart Farmer หม่อนไหมแต่ละกลุ่มให้มีความรู้ความสามารถตามคุณสมบัติของ Smart Farmer ด้านหม่อนไหมในยุคประเทศไทย 4.0 จำนวน 722 ราย

1.2.5) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม บุตรหลาน/ทายาทเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน หรือเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ที่ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรตาม ส.ป.ก. 4 - 01 ที่มีอายุระหว่าง 17 - 45 ปี จำนวน 700 ราย และเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ผู้นำเกษตรกร เกษตรกรที่เป็นสมาชิกแปลงใหญ่ คทช. วนเกษตร และเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน 800 ราย

1.2.6) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เกษตรกรแกนนำได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านเกษตรอัจฉริยะ จำนวน 210 ราย

1.3) **หน่วยงานที่รับผิดชอบ** กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมหม่อนไหม สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงการศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม

1.4) **งบประมาณ** รวมทั้งสิ้น 99.3171 ล้านบาท (กรมส่งเสริมการเกษตร 32.9949 ล้านบาท กรมการข้าว 13.5040 ล้านบาท กรมปศุสัตว์ 3.3298 ล้านบาท กรมหม่อนไหม 2.4502 ล้านบาท สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 13.4382 ล้านบาท และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ 33.6000 ล้านบาท)

1.5) **ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ** ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 30 กันยายน 2565

2) วิธีการติดตามผล

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการภาพรวมจากกรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมหม่อนไหม สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเอกสารผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

2.1.2) สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลำพูน เชียงใหม่ ยโสธร ร้อยเอ็ด ตรัง และนครศรีธรรมราช

2.1.3) สัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ เกษตรกร Smart Farmer และ Young Smart Farmer ของกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลำพูน เชียงใหม่ ยโสธร ร้อยเอ็ด ตรัง และนครศรีธรรมราช

2.2) ช่วงเวลาของข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 31 มีนาคม 2565

2.2.2) สํารวจข้อมูลในพื้นที่ ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ - วันที่ 31 มีนาคม 2565

3) ผลการติดตาม

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) งบประมาณ โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart farmer) มีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมดำเนินงานโครงการจำนวน 5 หน่วยงาน และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม 1 หน่วยงาน ได้รับจัดสรรงบประมาณรวมทั้งสิ้น 99.3171 ล้านบาท ณ วันที่ 31 มีนาคม 2565 มีการเบิกจ่ายแล้ว 50.7337 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 51.08 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรทั้งหมด (ตารางที่ 3.19)

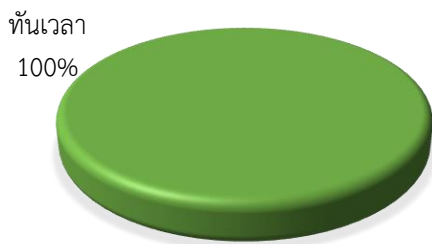
ตารางที่ 3.19 การจัดสรรงบประมาณและผลการเบิกจ่าย

หน่วยงาน	งบประมาณที่ได้รับ	ผลการเบิกจ่าย	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมการเกษตร	32,994,900	14,410,400	43.67
2. กรมการข้าว	13,504,000	2,502,200	18.53
3. กรมปศุสัตว์	3,329,800	1,657,700	49.78
4. กรมหม่อนไหม	2,450,200	1,138,200	46.45
5. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	13,438,200	5,825,200	43.35
6. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ	33,600,000	25,200,000	75.00
รวม	99,317,100	50,733,700	51.08

ที่มา: จากรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ 2565 แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

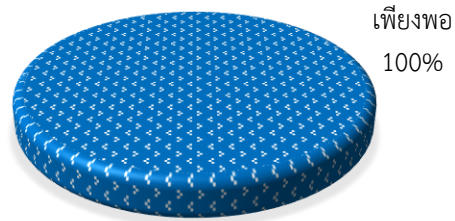
(1) ความทันเวลาของงบประมาณ จากการสอบถามเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 100.00 ได้รับความจัดสรรงบประมาณทันเวลาต่อการดำเนินงาน ซึ่งเจ้าหน้าที่ร้อยละ 50.00 เห็นว่ามีความทันเวลาในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 33.33 มีความทันเวลาระดับมากที่สุด และร้อยละ 16.67 มีความทันเวลาในระดับน้อย (แผนภูมิที่ 3.8)

(2) ความเพียงพอของงบประมาณ สำหรับการปฏิบัติงานในภาพรวม เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดเห็นว่า งบประมาณที่สำนักงานเกษตรจังหวัดได้รับจัดสรรมีความเพียงพอต่อการดำเนินงาน ร้อยละ 100.00 ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 83.33 เห็นว่ามีความเพียงพอในระดับปานกลาง และร้อยละ 16.67 เห็นว่ามีความเพียงพอในระดับมาก (แผนภูมิที่ 3.9)

ที่มา: จากการสำรวจ

แผนภูมิที่ 3.8 ความทันเวลาของงบประมาณ

ที่มา: จากการสำรวจ

แผนภูมิที่ 3.9 ความเพียงพอของงบประมาณ

3.1.2) การบูรณาการของหน่วยงาน พบว่า หน่วยงานระดับพื้นที่ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการร่วมบูรณาการดำเนินงานโครงการจำนวน 5 หน่วยงาน ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมหม่อนไหม กรมประมง และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ร่วมบูรณาการด้วย เช่น สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และสถาบันการศึกษา โดยการบูรณาการขึ้นอยู่กับบริบทของหลักสูตรที่อบรม เช่น หลักสูตรการเขียนแผนธุรกิจการเกษตร การเพิ่มศักยภาพทางการตลาด การพัฒนาและการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และการพัฒนาสินค้าเกษตรสู่ตลาดโมเดิร์นเทรดในยุค New normal เป็นต้น

3.2) กิจกรรม

3.2.1) การทราบข่าวการดำเนินงานโครงการ หน่วยงานระดับพื้นที่ที่มีการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบข่าวการดำเนินงานโครงการผ่านสื่อบุคคลร้อยละ 86.44 ส่วนที่เหลือทราบข่าวผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์ ร้อยละ 11.87 และร้อยละ 1.69 ตามลำดับ โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อบุคคล พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 64.71 ทราบข่าวการประชาสัมพันธ์ผ่านเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ส่วนการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เกษตรกรร้อยละ 57.16 ทราบข่าวการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เกษตรกรร้อยละ 100.00 ทราบข่าวการประชาสัมพันธ์ผ่านวารสาร (ตารางที่ 3.20)

ตารางที่ 3.20 การทราบข่าวการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ร้อยละ
1. สื่อบุคคล	86.44
1.1 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	64.71
1.2 เพื่อน	13.73
1.3 อาสาสมัครเกษตร	13.72
1.4 ผู้นำชุมชน	7.84
2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์	11.87
2.1 เว็บไซต์ (website)	57.16
2.2 ไลน์ (Line)	28.56
2.3 เสียงตามสาย	14.29
3. สื่อสิ่งพิมพ์	1.69
- วารสาร	100.00
รวม	100.00

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา: จากการสำรวจ

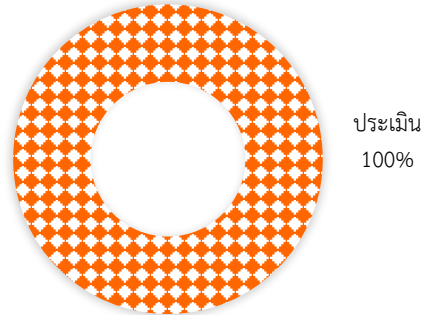
3.2.2) การรับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ หน่วยงานในพื้นที่ดำเนินการรับสมัครเกษตรกรที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำการเกษตร ต้องการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตตนเอง สมัครใจเข้าร่วมโครงการ ซึ่งเกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 79.63 เป็นเกษตรกรทั่วไป และร้อยละ 20.37 เป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยเกษตรกรร้อยละ 99.08 ผ่านการคัดเลือกแล้ว และเกษตรกรร้อยละ 0.92 ไม่ผ่านการคัดเลือก เพราะไม่ผ่านข้อบ่งชี้ในคุณสมบัติการประเมิน Smart Farmer ของสำนักงานเกษตรจังหวัด (จังหวัดร้อยเอ็ด) ส่วนเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ที่ไม่ผ่านการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ เพราะไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มแปลงใหญ่และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และไม่มีประสบการณ์การทำ การเกษตร สำหรับเกษตรกรที่ผ่านการคัดเลือกเป็นกลุ่มของเกษตรกรทั่วไปร้อยละ 80.37 ซึ่งจะเข้าสู่กระบวนการพัฒนาเป็นเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) และร้อยละ 19.63 เป็นกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ ซึ่งจะเข้าสู่กระบวนการพัฒนาเป็น Young Smart Farmer ต่อไป (ตารางที่ 3.21)

ตารางที่ 3.21 การสมัครเข้าร่วมโครงการ และการคัดเลือกเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. การสมัครเข้าร่วมโครงการ	100.00
1.1 เกษตรกรทั่วไป	79.63
1.2 เกษตรกรรุ่นใหม่	20.37
2. การคัดเลือกเกษตรกร	100.00
2.1 ไม่ผ่านการคัดเลือก	0.92
2.2 ผ่านการคัดเลือก	99.08
2.2.1 เกษตรกรทั่วไป	80.37
2.2.2 เกษตรกรรุ่นใหม่	19.63

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2.3) การประเมินคุณสมบัติเกษตรกร ในขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกร จากการสำรวจพบว่า สำนักงานเกษตรจังหวัด ร้อยละ 100.00 ได้ดำเนินการประเมินคุณสมบัติของเกษตรกรก่อนการพัฒนาเพื่อจัดกลุ่มเกษตรกร และให้การพัฒนามาตามความเหมาะสมของแต่ละกลุ่ม (แผนภูมิที่ 3.10)

ที่มา: จากการสำรวจ

แผนภูมิที่ 3.10 การประเมินคุณสมบัติของเกษตรกร

3.2.4) การเพิ่มทักษะ Smart Farmer และ Young Smart Farmer เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่สามารถใช้เทคโนโลยี และการบริหารจัดการ เพื่อการดำเนินธุรกิจอย่างทันสมัย มีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ เน้นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสร้างเครือข่ายจากการพัฒนาสนับสนุน และส่งเสริมเกษตรกร พบว่า หน่วยงานร้อยละ 76.19 ดำเนินการอบรม พัฒนา สนับสนุน และส่งเสริมเกษตรกรโดยการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ รองลงมาร้อยละ 15.87 นำเกษตรกรไปศึกษาดูงาน และร้อยละ 7.94 สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ พันธุ์พืช ถ่านปรับปรุงดิน และเชื้อราไตรโคเดอร์มา เป็นต้น (ตารางที่ 3.22)

ตารางที่ 3.22 รูปแบบการพัฒนา สนับสนุน และส่งเสริมเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. อบรม	76.19
2. ศึกษาดูงาน	15.87
3. สนับสนุนปัจจัยการผลิต	7.94

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3) ผลได้

การพัฒนาเกษตรกรให้ยกระดับเป็นเกษตรกรปราดเปรี๊องทั้งด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด ส่งเสริมการรวมกลุ่ม สร้างเครือข่ายและขยายผลเกษตรกรต้นแบบ เพื่อให้เป็นเกษตรกรปราดเปรี๊องในแต่ละด้าน ในปี 2565 ได้มีการดำเนินการผ่านหน่วยงานที่มีการบูรณาการ 6 หน่วยงานสามารถพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) เกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) เกษตรกรต้นแบบ (Smart Farmer Model) และผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ (Agri – biz Idol) ได้รวมทั้งสิ้น 16,831 ราย คิดเป็นร้อยละ 85.19 ของเป้าหมาย 19,758 ราย

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาผลการพัฒนาเกษตรกรในแต่ละกลุ่ม พบว่า มีการพัฒนาเกษตรกรกลุ่ม Developing Smart Farmer จำนวน 10,897 ราย คิดเป็นร้อยละ 95.30 ของเป้าหมาย 11,435 ราย พัฒนากลุ่ม Existing Smart Farmer จำนวน 362 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.28 ของเป้าหมาย 361 ราย พัฒนากลุ่ม Smart Farmer Model จำนวน 2,238 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.73 ของเป้าหมาย 3,877 ราย พัฒนาเกษตรกรทั่วไปสู่เกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน 2,646 ราย คิดเป็นร้อยละ 92.03 ของเป้าหมาย 2,875 ราย และพัฒนา Young Smart Farmer 688 ราย คิดเป็นร้อยละ 59.31 ของเป้าหมาย 1,160 ราย (ตารางที่ 3.23)

ตารางที่ 3.23 การพัฒนาเกษตรกร

หน่วย: ราย			
รายการ	แผน	ผล	ร้อยละ
1. เกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer)			
1.1 Developing Smart Farmer	11,435	10,897	95.30
1.2 Existing Smart Farmer	361	362	100.28
1.3 Smart Farmer Model	3,877	2,238	57.73
2. เกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)			
2.1 เกษตรกรรุ่นใหม่	2,875	2,646	92.03
2.2 Young Smart Farmer	1,160	688	59.31

ที่มา: จากรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการภาพรวม ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.4) ความพึงพอใจ

3.4.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ จากการสำรวจความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ ในประเด็นการชี้แจงรายละเอียดโครงการ หน่วยงานที่ร่วมบูรณาการพัฒนากลุ่มเกษตรกร ขั้นตอน วิธีการดำเนินงานโครงการ ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน การพัฒนาเจ้าหน้าที่ และการกำหนดหลักสูตรหรือองค์ความรู้ที่ถ่ายทอดให้แก่เกษตรกร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.17 โดยร้อยละ 41.67 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 38.88 มีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 16.67 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง และร้อยละ 2.78 มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด เนื่องจากงบประมาณสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร (ตารางที่ 3.24)

ตารางที่ 3.24 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การชี้แจงรายละเอียดโครงการ	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
2. หน่วยงานร่วมบูรณาการ	-	-	16.67	16.67	66.66	4.50	มากที่สุด
3. ขั้นตอนวิธีการดำเนินการ	-	-	-	66.67	33.33	4.33	มากที่สุด
4. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	16.67	-	50.00	33.33	-	3.00	ปานกลาง
5. หลักสูตรการพัฒนาเจ้าหน้าที่	-	-	33.33	33.33	33.34	4.00	มาก
6. หลักสูตรที่อบรมให้แก่เกษตรกร	-	-	-	83.33	16.67	4.17	มากที่สุด
เฉลี่ย	2.78	-	16.67	38.88	41.67	4.17	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในเรื่องหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ การรับสมัคร คัดเลือกเข้าร่วมโครงการ การติดตามให้คำแนะนำ หลักสูตรการอบรม ระยะเวลาการอบรม การฝึกปฏิบัติ วิทยากรถ่ายทอดความรู้ และการเดินทางในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.62 โดยเกษตรกรร้อยละ 69.34 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 24.35 มีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 5.53 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 0.52 มีความพึงพอใจในระดับน้อย และร้อยละ 0.26 มีความพึงพอใจน้อยที่สุด เนื่องจากระยะเวลาการฝึกอบรมเกษตรกรรุ่นใหม่สั้นเกินไป และระยะทางในการเดินทางมาอบรมไกล (ตารางที่ 3.25)

ตารางที่ 3.25 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. หน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	-	-	2.08	14.58	83.34	4.81	มากที่สุด
2. การรับสมัคร/คัดเลือก	-	-	2.08	29.17	68.75	4.67	มากที่สุด
3. การติดตาม/ให้คำแนะนำ	-	-	4.88	21.95	73.17	4.68	มากที่สุด
4. หลักสูตรอบรม	-	-	6.25	29.17	64.58	4.58	มากที่สุด
5. ระยะเวลาการอบรม	-	4.17	8.33	37.50	50.00	4.33	มากที่สุด
6. การฝึกปฏิบัติ	-	-	10.00	32.50	57.50	4.48	มากที่สุด
7. วิทยากรถ่ายทอดความรู้	-	-	2.13	12.77	85.11	4.83	มากที่สุด
8. การเดินทาง	2.13	-	8.51	17.02	72.34	4.57	มากที่สุด
เฉลี่ย	0.26	0.52	5.53	24.35	69.34	4.62	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5) ข้อค้นพบ

3.5.1) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมการอบรม และการศึกษาดูงานของหน่วยงานระดับจังหวัด เพราะมีการรวมกลุ่มคนจำนวนมาก จึงไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนที่วางไว้ แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนรูปแบบการจัดอบรมเป็นแบบออนไลน์ หรือการจัดอบรมกลุ่มย่อยแทนกลุ่มใหญ่ก็ตาม

3.5.2) เกษตรกรรุ่นใหม่มีแนวคิด และความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพเกษตร แต่ยังขาดประสบการณ์ และความรู้ในการทำเกษตร รวมทั้งการเข้าถึงหน่วยงานภาครัฐเพื่อขอคำแนะนำ ทำให้เกษตรกรเกิดความลังเลในการเริ่มต้นปรับเปลี่ยนอาชีพการเกษตร

3.5.3) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความต้องการให้สนับสนุนปัจจัยการผลิตและแหล่งเงินทุน เนื่องจากเกษตรกรบางรายไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ ด้วยเงื่อนไขและข้อจำกัดที่ยู่งยากซับซ้อน ทำให้เกษตรกรขาดเงินทุนเริ่มต้นในการประกอบอาชีพการเกษตร

3.5.4) การอบรมมีการปรับลดระยะเวลาการอบรม ทำให้หน่วยงานบางพื้นที่ เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัดยโสธร ไม่มีหลักสูตรภาคปฏิบัติและการไปศึกษาดูงาน ซึ่งเกษตรกรรุ่นใหม่ส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีการจัดอบรมภาคปฏิบัติ และการไปศึกษาดูงานด้วย เนื่องจากการฝึกอบรมภาคปฏิบัติจะทำให้เกษตรกรได้ลงมือปฏิบัติจริงและเข้าใจง่ายกว่าการอบรมภาคทฤษฎีเพียงอย่างเดียว และการได้ไปศึกษาดูงานจากผู้ที่มีประสบการณ์จริงจะช่วยสร้างแรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพการเกษตรได้

3.6) ข้อเสนอแนะ

3.6.1) หน่วยงานควรมีการปรับปรุงแบบการจذبกรม โดยการจัดทำสื่อการเรียนรู้ เช่น คลิปวิดีโอ แผ่นพับ หรือเอกสาร เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำกลับไปเรียนรู้ และศึกษาได้ด้วยตนเอง เป็นต้น

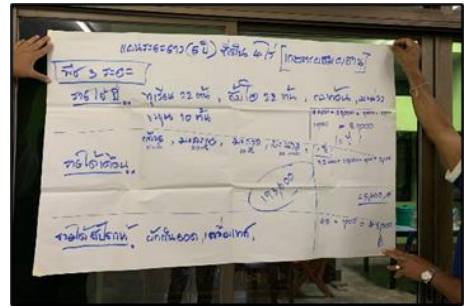
3.6.2) หน่วยงานควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์โครงการต่าง ๆ ผ่านสื่อให้เกษตรกรรับรู้ และดำเนินการติดตามเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เพื่อรับฟังปัญหาและให้คำแนะนำแก่เกษตรกร รวมถึงสนับสนุน ปัจจัยการผลิต และยกระดับเกษตรกรปราดเปรื่องให้มีบทบาทและสถานะทางสังคม เพื่อให้เกษตรกรสามารถ เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ เช่น สหกรณ์การเกษตร และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น อีกทั้ง เพื่อเป็นการพัฒนาต่อยอดการประกอบอาชีพและยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ ต่อไป

3.6.3) หน่วยงานควรเพิ่มระยะเวลาการอบรมให้เกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อให้เกษตรกร มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระหว่างผู้เข้าร่วมโครงการ และควรเพิ่มกิจกรรมการศึกษาดูงาน ในสถานที่จริง เนื่องจากเกษตรกรแต่ละรายมีประเด็นปัญหาด้านการเกษตรที่แตกต่างกัน และต้องการรับคำปรึกษาจากวิทยากรหรือผู้ที่มีประสบการณ์จริง

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

การประชุมสัมมนาประชาสัมพันธ์รายละเอียดของโครงการ

การอบรมการจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ และเครือข่ายศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่

Young Smart Farmer ผู้ประกอบการเกษตรกรรุ่นใหม่

การปรับเปลี่ยนระบบการบริหารจัดการน้ำ
ณ จังหวัดยโสธร

การปรับเปลี่ยนแผนการผลิต/แผนการตลาด
ณ จังหวัดร้อยเอ็ด

การสัมภาษณ์เกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF)
ณ จังหวัดเชียงใหม่

การสัมภาษณ์เกษตรกรปราดเปรื่อง (SF)
ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.2.7. โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร

1) สาระสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อการยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการ ด้วยส่งเสริมให้เกษตรกรเป้าหมายได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพโดยการปลูกไม้เชิงเศรษฐกิจ

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

เกษตรกร (รายใหม่) ปลูกไม้ให้เป็นพืชเศรษฐกิจ จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี สุรินทร์ ชลบุรี และตรัง รวม 200 ราย

1.3) หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 1.0000 ล้านบาท

1.5) ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 30 กันยายน 2565

2) วิธีการติดตามผล

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการภาพรวมจากสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเอกสารผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 แผนงานบูรณาการ พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

2.1.2) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของโครงการ จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี สุรินทร์ ชลบุรี และตรัง

2.1.3) สอบถามเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการในพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี สุรินทร์ และชลบุรี

2.2) ช่วงเวลาของข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 31 มีนาคม 2665

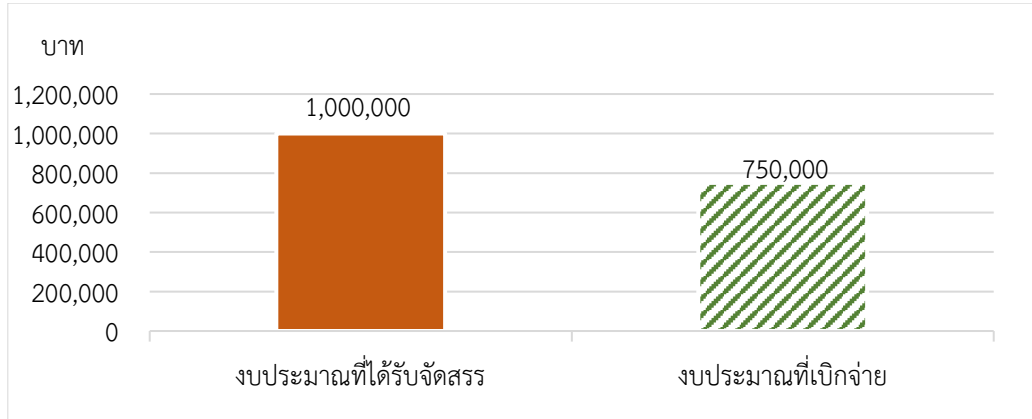
2.2.2) สํารวจข้อมูลในพื้นที่ ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2565 - วันที่ 31 มีนาคม 2565

2.3) ผลการติดตาม

2.3.1) ปัจจัยนำเข้า

(1) งบประมาณ โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร กิจกรรมพัฒนาอาชีพเกษตรกรโดยการปลูกไม้เชิงเศรษฐกิจ มีหน่วยงานดำเนินโครงการคือ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้รับจัดสรรงบประมาณรวมทั้งสิ้น 1.0000 ล้านบาท

ผลการเบิกจ่าย (ณ วันที่ 31 มีนาคม 2565) มีการเบิกจ่ายแล้ว 0.7500 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทั้งหมด เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้ไม่สามารถดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในบางพื้นที่ได้ จำเป็นต้องปฏิบัติตามมาตรการการ แนวทางปฏิบัติ ประกาศ และคำสั่งป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของแต่ละพื้นที่ อีกทั้งยังพบว่าในบางพื้นที่มีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มเสี่ยง และติดเชื้อ COVID-19 ทำให้ต้องเลื่อนการจัดกิจกรรมออกไปจนกว่าสถานการณ์ดังกล่าวจะคลี่คลาย (แผนภูมิที่ 3.11)

ที่มา: จากการรายงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนภูมิที่ 3.11 การจัดสรรงบประมาณและผลการเบิกจ่าย

ความทันเวลาของงบประมาณ จากการสำรวจพบว่า หน่วยงานในพื้นที่ ร้อยละ 100.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับมีความทันเวลาต่อการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.40 สำหรับความเพียงพอของงบประมาณ หน่วยงานระดับพื้นที่ร้อยละ 100.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับเพียงพอต่อการดำเนินงานในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.40 โดยหน่วยงานระดับพื้นที่ได้มีการวางแผนการปฏิบัติงานไว้ก่อนล่วงหน้า เมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางจึงสามารถปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ และดำเนินการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับสู่กิจกรรมที่กำหนดได้อย่างทั่วถึง ทำให้การดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมมีความต่อเนื่อง (ตารางที่ 3.26)

ตารางที่ 3.26 ความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณ

รายการ	ร้อยละ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ			
1.1 ทันเวลา	100.00	4.40	มากที่สุด
1.2 ไม่ทันเวลา	-		
2. ความเพียงพอของงบประมาณ			
2.1 เพียงพอ	100.00	4.40	มากที่สุด
2.2 ไม่เพียงพอ	-		

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานงานโครงการ มีระดับความพร้อมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 เนื่องจากได้มีการวางแผนการดำเนินโครงการ พร้อมทั้งประสานเตรียมความพร้อมกับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการก่อนดำเนินโครงการเพื่อให้เกษตรกรได้ประโยชน์จากโครงการ

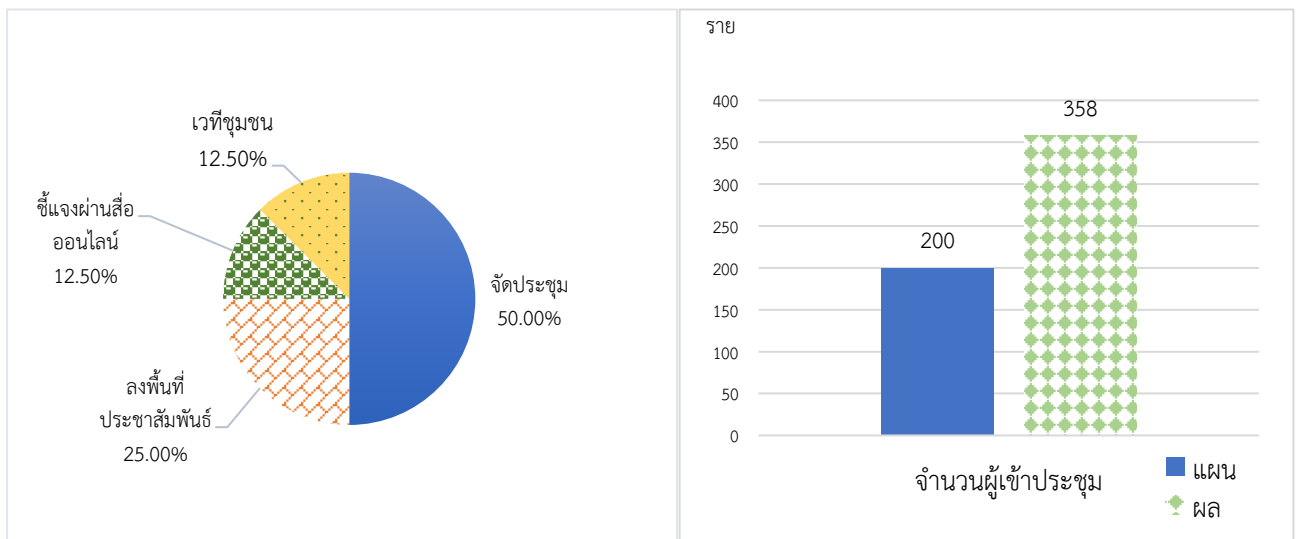
(3) หน่วยงานร่วมบูรณาการ ในการดำเนินงานโครงการ สภาเกษตรกรมีการบูรณาการร่วมกันหลายภาคส่วนรวม 11 หน่วยงาน หรือเฉลี่ย 2 หน่วยงานต่อจังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 100.00 บูรณาการกับสถาบันการศึกษา อาทิ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุพรรณบุรี รองลงมาในสัดส่วนเท่ากันร้อยละ 33.33 เป็นหน่วยงานภาครัฐ และอื่น ๆ เช่น เรือนจำกลางชลบุรี กลุ่มคนรักไผ่ ศูนย์สัมมาชีพต้นแบบเกษตรผสมผสานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น และอีกร้อยละ 16.66 เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ รูปแบบที่ร่วมบูรณาการจะเป็นการทำบันทึกข้อตกลงในการทำ

ความร่วมมือแปลงวิจัยเพื่อพัฒนาสายพันธุ์ใหม่ การจัดทำแปลงต้นแบบเป็นจุดเรียนรู้ดูงาน ขยายกิ่งพันธุ์ใหม่ และถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรที่สนใจ

2.3.2) กิจกรรม

การดำเนินกิจกรรมกิจกรรมพัฒนาอาชีพเกษตรกรโดยการปลูกไม้เชิงเศรษฐกิจ ภายใต้โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร ดำเนินกิจกรรมโดยสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ประกอบด้วย กิจกรรมการประชุมชี้แจงโครงการ การรับสมัครเกษตรกร การจัดอบรมความรู้ การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน /ฐานข้อมูล การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร การจัดทำแปลงสาธิตการปลูกไม้ และการติดตามประเมินผล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (แผนภูมิที่ 3.12) (ตารางที่ 3.27)

(1) การประชุมชี้แจงโครงการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้มีการดำเนินการจัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการให้แก่พนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดและผู้เกี่ยวข้อง มีเป้าหมายภาคละ 1 จังหวัด ระยะเวลาการจัดประชุมชี้แจง จำนวน 2 วัน ในพื้นที่เป้าหมายทั้ง 6 จังหวัด ส่วนใหญ่ดำเนินการในรูปแบบการจัดประชุม คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาร้อยละ 25.00 มีการชี้แจงผ่านการลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์ และร้อยละ 12.50 เท่ากัน มีการชี้แจงผ่านสื่อออนไลน์ และเวทีชุมชน มีผู้เข้าร่วมประชุม 358 ราย สูงกว่าเป้าหมายที่โครงการกำหนดไว้ 200 ราย เนื่องจากเกษตรกรในพื้นที่มีความสนใจต้องการเข้าร่วมโครงการมากกว่าเป้าหมายที่กำหนด

ที่มา: จากการสำรวจ

แผนภูมิที่ 3.12 รูปแบบ และจำนวนผู้เข้าร่วมการประชุมชี้แจงโครงการ

(2) การรับสมัครเกษตรกร สภาเกษตรกรจังหวัด (สจจ.) พิจารณามอบหมายให้ประธานคณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับอำเภอ (สกอ.) พิจารณาเสนอชื่อเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการฯ ต่อ สจจ. จากนั้นดำเนินการจัดประชุมชี้แจงประธานคณะผู้ปฏิบัติงาน สกอ. ถึงแนวทางการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการตามเป้าหมายที่กำหนด โดยคณะผู้ปฏิบัติงาน สกอ. ประสานเกษตรกรตามรายชื่อเพื่อแจ้งโครงการ กรอกใบสมัครเข้าร่วมโครงการ และรวบรวมใบสมัครเสนอประธานคณะผู้ปฏิบัติงาน สกอ. เพื่อนำส่ง สจจ. เพื่อพิจารณารายชื่อเกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการ ตามเงื่อนไขการรับสมัคร ต้องเป็นเกษตรกรผู้สนใจเข้าร่วมโครงการเพื่อนำไปพัฒนาอาชีพ เป็นเกษตรกรที่อยู่ในเขตพื้นที่โครงการ ผลการสำรวจพบว่า มีผู้ผ่านการคัดเลือกในพื้นที่ 6 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 358 ราย ซึ่งมากกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ 200 ราย

(3) การจัดอบรมความรู้ ดำเนินการโดยสภาเกษตรกรจังหวัด แบ่งการจัดอบรมเป็นภาคทฤษฎีการปลูกไม้เชิงเศรษฐกิจ ประกอบด้วยหลักสูตรการปลูกไม้และการบำรุงรักษา การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากไม้ และหลักสูตรอื่น ๆ เช่น การขยายพันธุ์ไม้ เป็นต้น ส่วนภาคปฏิบัติเป็นการศึกษาดูงานในกลุ่มผู้ปลูกไม้เชิงเศรษฐกิจที่ประสบผลสำเร็จ จากการสำรวจพบว่า สภาเกษตรกรจังหวัดร้อยละ 83.33 ดำเนินการจัดอบรมแล้ว ส่วนที่เหลือร้อยละ 16.67 ยังไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายติดเชื้อ COVID-19 จึงต้องเลื่อนการจัดอบรมความรู้ออกไปก่อน

(4) การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน /ฐานข้อมูล ซึ่งการจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกไม้ประกอบด้วย ฐานข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกไม้รายคน ฐานข้อมูลกลุ่มผู้ปลูกไม้และเครือข่าย ฐานข้อมูลสินค้าและผลิตภัณฑ์ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากการสำรวจพบว่า สภาเกษตรกรจังหวัดร้อยละ 16.67 มีการดำเนินการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน/ฐานข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกไม้แล้ว 1 ครั้ง โดยคณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับตำบลที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ดำเนินการ สามารถจัดทำฐานข้อมูลเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกไม้ได้แล้ว 220 ราย คิดเป็นร้อยละ 110.00 ของเป้าหมาย 200 ราย ส่วนที่เหลือร้อยละ 83.33 ยังไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากเพิ่งดำเนินการอบรมเสร็จ อยู่ระหว่างการรอข้อมูลการผลิตจากเกษตรกร โดยมีแผนที่จะดำเนินการสำรวจข้อมูลดังกล่าวในช่วงไตรมาสที่ 3 - 4 ซึ่งเป็นช่วงที่เกษตรกรได้ดำเนินการปลูกไม้แล้ว อีกทั้งในบางพื้นที่ประสบปัญหาจากสถานการณ์ COVID-19 จึงต้องเลื่อนการสำรวจข้อมูลพื้นฐานออกไปก่อน

(5) การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร เป็นการค้นหาศักยภาพของชุมชนที่จะดำเนินการด้านการแปรรูปและการตลาดเพื่อเป็นชุมชนต้นแบบเกษตรกรปลูกไม้ โดยจัดประชุมเกษตรกรเป้าหมายเพื่อดำเนินการจัดตั้งกลุ่มปลูกไม้จังหวัดละ 1 กลุ่ม 6 จังหวัด รวม 6 กลุ่ม

ผลการดำเนินการ มีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกไม้แล้ว 6 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มองค์กรเกษตรกรผู้ปลูกไม้อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี กลุ่มคนรักไม้จังหวัดสุพรรณบุรี (กลุ่มเดิม) และกลุ่มจักสานบ้านเกาะอิพิลิน จังหวัดอุทัยธานี (กลุ่มเดิม) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม้ห้วยยอด (กลุ่มเดิม) กลุ่มผู้ปลูกไม้จังหวัดกาญจนบุรี (กลุ่มใหม่) และกลุ่มผู้ปลูกไม้จังหวัดสุรินทร์ (กลุ่มใหม่)

(6) การจัดทำแปลงสาธิตการปลูกไม้ เป็นการจัดทำศูนย์เรียนรู้ต้นแบบการปลูกไม้ โดยคัดเลือกจากเกษตรกรที่ผ่านอบรม ปี 2564 เป้าหมายจังหวัดละ 1 แปลง ซึ่งดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตแล้วในพื้นที่ 2 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 50.00 รวม 6 แปลง คือ จังหวัดสุพรรณบุรี 2 แปลง จังหวัดชลบุรี 3 แปลง และจังหวัดตรัง 1 แปลง ส่วนที่เหลือร้อยละ 50.00 ยังไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากอยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมของพื้นที่ เช่น การปรับพื้นที่ การเตรียมพันธุ์ และการติดตั้งระบบน้ำ เป็นต้น

(7) การติดตามประเมินผล มีแผนจะบูรณาการร่วมกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ในช่วงไตรมาสที่ 3 - 4 ของปีงบประมาณ 2565

ตารางที่ 3.27 กิจกรรมของโครงการ

หน่วย: ร้อยละ

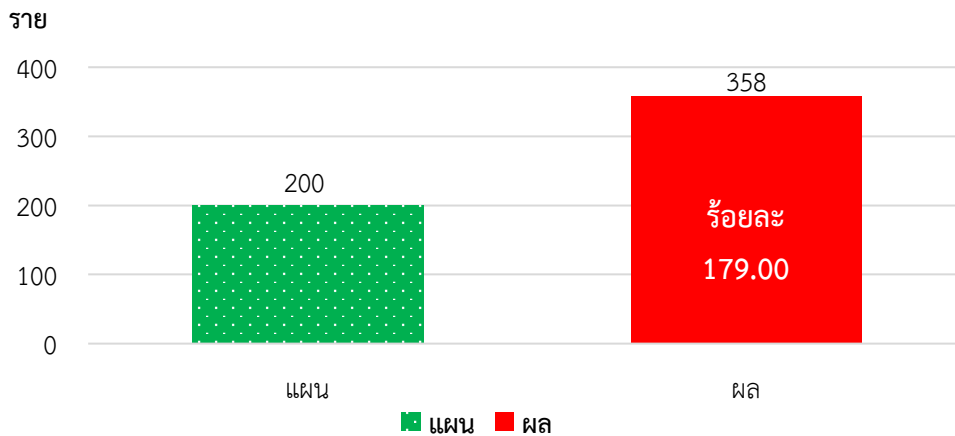
กิจกรรมที่ดำเนินการ	ยังไม่ได้ดำเนินการ	ดำเนินการแล้ว
1. การประชุมชี้แจงโครงการ	-	100.00
2. การรับสมัครเกษตรกร	-	100.00
3. การจัดอบรมความรู้	16.67	83.33
4. การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน /ฐานข้อมูล	83.33	16.67
5. การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร	-	100.00
6. การจัดทำแปลงสาธิตการปลูกไม้	50.00	50.00
7. การติดตามประเมินผล	100.00	-

ที่มา: จากการสำรวจ

2.3.3) ผลผลิต

(1) การถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรที่ผ่านการคัดเลือกจากสภาเกษตรกรจังหวัด จะได้เข้ารับการอบรมให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่และวิทยากรในพื้นที่ มีการจัดอบรมจำนวน 2 วัน โดยวันแรกเป็นการบรรยายในหัวข้อเรื่องการปลูกไม้และการบำรุงรักษา และการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากไม้ ส่วนวันที่สองเป็นการศึกษาดูงานแปลงสาธิต/แปลงทดลองในพื้นที่ใกล้เคียง เน้นเรื่องการขยายพันธุ์

ผลการสำรวจการถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรกรโดยการปลูกไม้เชิงเศรษฐกิจให้แก่เกษตรกรที่มีความสนใจเรื่องการปลูกไม้เชิงเศรษฐกิจในพื้นที่นำร่อง 6 จังหวัด มีเกษตรกรที่ได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้แล้ว 358 ราย คิดเป็นร้อยละ 179.00 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียง 200 ราย โดยเกษตรกรร้อยละ 100.00 ได้รับการอบรมผ่านช่อง Onsite (แผนภูมิที่ 3.13)

ที่มา: จากการรายงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนภูมิที่ 3.13 จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้

(2) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและผ่านการอบรมให้ความรู้ จะได้รับการสนับสนุนเงินค่าพาหนะ วันละ 100 บาท จำนวน 2 วัน และได้รับต้นพันธุ์ไม้สำหรับนำไปปลูกในวันสุดท้ายของการอบรม จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรที่ผ่านการอบรมแล้ว ร้อยละ 83.33 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต มีเพียงส่วนน้อยร้อยละ 16.67 ไม่ได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิต โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 46.51 ได้รับการสนับสนุนเฉพาะต้นพันธุ์ (พันธุ์ขางหม่น และพันธุ์เก้าดาว) เฉลี่ยรายละ 10 ต้น และร้อยละ 9.30 ได้รับการสนับสนุนเฉพาะเงินค่าพาหนะวันละ 100 บาท จำนวน 2 วัน เนื่องจากบางจังหวัด

มีจำนวนผู้สนใจเข้าร่วมการอบรมมากกว่าเป้าหมายที่กำหนด (จังหวัดละ 40 ราย) สภาเกษตรกรจึงเจียดจ่ายค่าพาหนะมาซื้อตั๋วสำหรับแจกจ่ายให้แก่ผู้เข้ารับการอบรมทั้งในโครงการและส่วนที่มาสมทบเพิ่มเติม ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี และกาญจนบุรี ทำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแต่ละรายได้รับการสนับสนุนที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของแต่ละจังหวัด และร้อยละ 44.19 ได้รับทั้งตั๋วและค่าพาหนะ (ตารางที่ 3.28)

ทั้งนี้ เมื่อสอบถามถึงความต้องการปัจจัยการผลิต เกษตรกรร้อยละ 100.00 เห็นว่าปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุนตรงตามความต้องการ ซึ่งพันธุ์ที่ได้รับแจกเป็นพันธุ์ที่มีลักษณะสมบูรณ์ เป็นพันธุ์ที่เหมาะสมแก่การปลูกในพื้นที่นั้น ๆ และเป็นพันธุ์ที่นิยมนำมาปลูก ซึ่งเป็นพันธุ์ที่สามารถนำมาเป็นไม้เศรษฐกิจและไม่ใช้สอยในครัวเรือน เช่น พันธุ์ช่างหม่น และพันธุ์เก้าดาว เป็นต้น

ตารางที่ 3.28 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรที่ผ่านการอบรมถ่ายทอดความรู้

รายการ	ร้อยละ
1. ไม่ได้รับ	16.67
2. ได้รับ	88.33
2.1 ประเภท	
1) ตั๋วพันธุ์	46.51
2) ค่าพาหนะ	9.30
3) ตั๋วพันธุ์และค่าพาหนะ	44.19
2.2 ความต้องการ	
1) ตรงตามความต้องการ	100.00
2) ไม่ตรงตามความต้องการ	-

ที่มา: จากการสำรวจ

2.3.4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

(1) ความรู้ความเข้าใจ ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 67.79 มีประสบการณ์การปลูกไผ่อยู่ก่อนแล้ว เฉลี่ย 11 ปี ซึ่งเป็นความรู้จากการไปศึกษาดูงานหรือเข้าอบรมจากสภาเกษตรกรจังหวัดและหน่วยงานในพื้นที่ เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุพรรณ และศูนย์สัมมาชีพต้นแบบการเกษตรผสมผสานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และร้อยละ 32.21 ไม่เคยมีประสบการณ์หรือไม่เคยปลูกมาก่อน ทั้งนี้ เกษตรกรได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการจากเจ้าหน้าที่สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด และผู้นำชุมชน ร้อยละ 44.44 เท่ากัน รองลงมา ร้อยละ 12.70 จากประธานกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกไผ่ และ ร้อยละ 3.17 จากหน่วยงานอื่น ๆ (ตารางที่ 3.29)

ตารางที่ 3.29 ประสิทธิภาพในการปลูกไม้ของเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ	จำนวน
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ		
1.1 ไม่เคยปลูกมาก่อน	32.21	
1.2 เคยปลูกไม้มาก่อน	67.79	
- ประสิทธิภาพการปลูกไม้ (ปี)		11
2. การรับทราบข้อมูลโครงการ*		
2.1 เจ้าหน้าที่สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด	44.44	
2.2 ผู้นำชุมชน	44.44	
2.3 ประธานกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกไม้	12.70	
2.4 หน่วยงานอื่น ๆ	3.17	

หมายเหตุ: * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ที่มา: จากการสำรวจ

ระดับความความรู้เกี่ยวกับการปลูกไม้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ก่อนเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ในหลักสูตรดังกล่าว เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับน้อย ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.29 และหลังจากได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ทั้ง 3 หลักสูตรแล้ว เกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.28 4.31 และ 4.32 ตามลำดับ ซึ่งมีความเห็นว่า เนื้อหาการอบรมตรงตามความต้องการ และอยากให้มีการจัดการอบรมต่อเนื่องทุก ๆ ปี เรื่องการแปรรูป การรักษาคุณภาพเนื้อไม้ (ตารางที่ 3.30)

ตารางที่ 3.30 ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรผู้ปลูกไม้

หลักสูตร	ระดับความรู้			
	ก่อนได้รับการถ่ายทอดความรู้		หลังได้รับการถ่ายทอดความรู้	
	คะแนน	แปลผล	คะแนน	แปลผล
1. การปลูกไม้และการบำรุงรักษา	2.32	น้อย	4.28	มากที่สุด
2. การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากไม้	1.91	น้อย	4.31	มากที่สุด
3. การศึกษาดูงาน	2.65	ปานกลาง	4.32	มากที่สุด
เฉลี่ย	2.29	น้อย	4.30	มากที่สุด

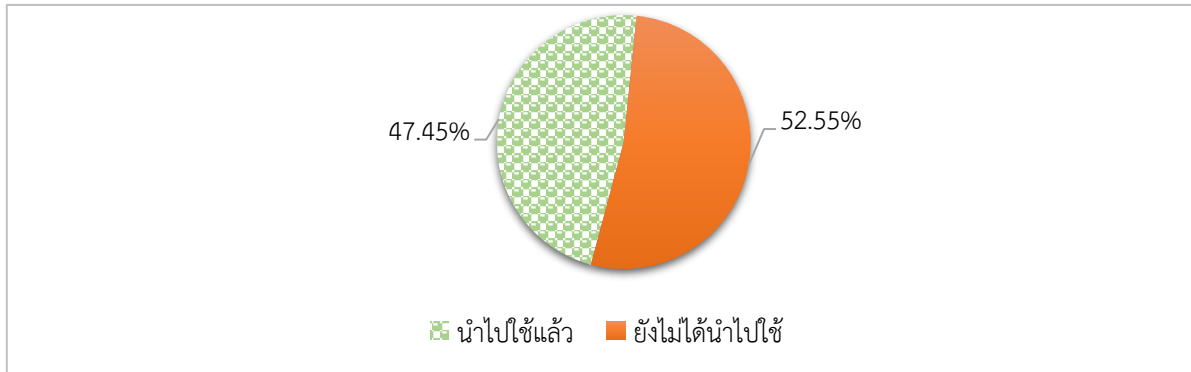
ที่มา: จากการสำรวจ

(2) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรที่ผ่านการอบรมความรู้ ร้อยละ 52.55 ยังไม่ได้นำความรู้ไปใช้ เนื่องจากปัจจัยทางด้านเงินทุนในการเริ่มต้นการปลูกไม้โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 80.00 อยู่ระหว่างการปรับพื้นที่ และรองลงมาร้อยละ 76.00 รอระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการปลูก คือช่วงฤดูฝน เนื่องจากเป็นพื้นที่ขาดแคลนแหล่งน้ำสำหรับใช้ในการเกษตร ต้องอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว

สำหรับเกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้วร้อยละ 47.45 เรื่องที่นำไปใช้ คือ การปลูกไม้และการบำรุงรักษา โดยนำต้นพันธุ์ที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการ ได้แก่ พันธุ์ขางหม่น และ พันธุ์เก้าดาว เฉลี่ย 10 ต้นต่อราย โดยเริ่มปลูกประมาณเดือนกุมภาพันธ์เป็นต้นไป ปลูกในพื้นที่ของตนเอง เช่น บริเวณรอบพื้นที่การเกษตร แปลงนา สวนยางพารา และปลูกแซมร่วมกับแปลงพืชสมุนไพร (กระชาย ตะไคร้ ขมิ้น ฯลฯ) ทั้งนี้ พบว่าเกษตรกรบางรายที่พอจะมีเงินทุนได้มีการลงทุนซื้อต้นพันธุ์เพิ่มจากเกษตรกรผู้ปลูกไม้

ในพื้นที่จำหน่ายในราคาตันละ 40 - 100 บาท ซึ่งตามมาตรฐานการปลูกระยะห่างระหว่างต้นและแถว 4 เมตร คูณ 4 เมตร ต่อพื้นที่ 1 ไร่ จะปลูกได้ประมาณ 100 ต้น (แผนภูมิที่ 3.14)

ข้อสังเกต จากปริมาณต้นพันธุ์ที่สนับสนุน ถ้าจะปลูกในเชิงเศรษฐกิจ เกษตรกรจะต้องลงทุนเพิ่มในการซื้อต้นพันธุ์ เนื่องจากต้นพันธุ์ที่ได้สนับสนุนมีจำนวนไม่มาก ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทั้งนี้ราคาต้นพันธุ์ยังขึ้นอยู่กับระยะทางการขนส่ง และปริมาณการสั่งซื้ออีกด้วย

ที่มา: จากการสำรวจ

แผนภูมิที่ 3.14 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

(3) การขยายผลความรู้ เกษตรกรที่ผ่านการอบรมถ่ายทอดความรู้และมีประสบการณ์การปลูกไผ่มาก่อน ร้อยละ 45.35 นำความรู้ที่ได้รับการอบรมไปขยายผลต่อแล้ว โดยเรื่องที่ถ่ายทอด จะเกี่ยวกับการปลูกไผ่การบำรุงรักษา การขยายพันธุ์ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไผ่ ใช้นှอเพื่อแปรรูปเป็นอาหาร รวมถึงเวชสำอางและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ใช้น้ำในการแปรรูปเป็นเฟอร์นิเจอร์ ถ่าน ส่วนที่เหลือร้อยละ 54.65 ยังไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับไปขยายผลต่อ เนื่องจากเพิ่งเริ่มปลูกและอยู่ในช่วงการลองผิดลองถูก

สัดส่วนการขยายผลความรู้ จำแนกเป็น ญาติพี่น้อง คิดเป็นร้อยละ 86.96 เพื่อนบ้าน ร้อยละ 69.57 ที่เหลือร้อยละ 8.96 เป็นบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจ โดยมีรูปแบบการขยายผล ส่วนใหญ่จะดำเนินการขยายผลผ่านการพูดคุย ร้อยละ 82.61 รองลงมาร้อยละ 30.43 ขยายผลผ่านการประชุม/เวทีชุมชน และร้อยละ 4.35 ขยายผลผ่านการศึกษาดูงาน/แปลงตัวอย่าง (ตารางที่ 3.31)

ตารางที่ 3.31 การขยายผลความรู้

รายการ	ร้อยละ
1. การขยายผลและถ่ายทอดต่อ	
1.1. ยังไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับไปขยายผลถ่ายทอดต่อ	54.65
1.2. นำความรู้ที่ได้รับขยายผลต่อแล้ว	45.35
2. บุคคลที่ได้รับการขยายผลความรู้ ^{1/}	
2.1 พี่น้อง/ญาติ	86.96
2.2 เพื่อนบ้าน	69.57
2.3 อื่นๆ (บุคคลทั่วไปที่มีความสนใจ)	8.69
3. รูปแบบการขยายผลความรู้ ^{2/}	
3.1 การพูดคุย	82.61
3.2 การประชุม/เวทีชุมชน	30.43
3.3 การศึกษาดูงาน	4.35

หมายเหตุ: ^{1/} และ ^{2/} ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ที่มา: จากการสำรวจ

2.3.5) ความพึงพอใจ

(1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ ประกอบด้วย ประเด็นการชี้แจง ประสานงาน การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน/ฐานข้อมูล การรับสมัครเกษตรกร การจัดกิจกรรม ถ่ายทอดความรู้ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกไม้ การจัดทำแปลงสาธิต และการติดตามประเมินผลโครงการ พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.23 โดยเจ้าหน้าที่ให้เหตุผลว่า กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีความรู้และประสบการณ์ในการปลูกไม้อยู่แล้ว โดยการเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้ต้องการสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกไม้ในพื้นที่เพื่อรวมกลุ่มการผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากไม้ มีความเข้าใจต่อการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานได้อย่างรวดเร็ว สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ และสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง และครอบครัวได้จริง (ตารางที่ 3.32)

ตารางที่ 3.32 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การชี้แจง ประสานงาน	-	80.00	20.00	-	-	3.80	มาก
2. การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน/ฐานข้อมูล	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
3. การรับสมัครเกษตรกรผู้ปลูกไม้	50.00	50.00	-	-	-	4.50	มากที่สุด
4. การจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ	50.00	50.00	-	-	-	4.50	มากที่สุด
5. การสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร	25.00	50.00	25.00	-	-	4.00	มาก
6. การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกไม้	50.00	50.00	-	-	-	4.50	มากที่สุด
7. การจัดทำแปลงสาธิตเกษตรกรผู้ปลูกไม้	25.00	75.00	-	-	-	4.25	มากที่สุด
8. การติดตามประเมินผลโครงการ	25.00	75.00	-	-	-	4.25	มากที่สุด
เฉลี่ย	28.13	66.25	5.63			4.23	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการ ประกอบด้วยประเด็น การรับทราบ การชี้แจงโครงการ การอบรมถ่ายทอดความรู้ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ การจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกไม้ และการติดตาม/เยี่ยมเยียนจากเจ้าหน้าที่ พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.10 เนื่องจากหลักสูตรการอบรมมีความเหมาะสม ตรงกับความต้องการ และอยากให้มีการอบรมและส่งเสริมการปลูกไม้เชิงเศรษฐกิจต่อเนื่องทุกปี รวมทั้งการสนับสนุนพันธุ์ไม้สำหรับนำมาปลูกในแปลงของตนเอง การสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกไม้ และการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการต่อยอดการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากไม้ เช่น เครื่องบดสับสำหรับนำกิ่งพันธุ์ที่ตัดแต่งกิ่งมาทำเป็นปุ๋ย และเครื่องจักรตอกสำหรับการต่อยอดงานจักสาน เป็นต้น (ตารางที่ 3.33)

ตารางที่ 3.33 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การรับทราบ การชี้แจงโครงการ	55.56	39.68	4.76	0.00	0.00	4.46	มากที่สุด
2. การอบรมถ่ายทอดความรู้	50.00	45.83	2.08	0.00	2.08	4.35	มากที่สุด
3. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	47.73	36.36	9.09	4.55	2.27	3.83	มาก
4. การจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้	17.39	82.61	0.00	0.00	0.00	4.20	มาก
5. การจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกไผ่	20.83	66.67	4.17	8.33	0.00	3.90	มาก
6. การติดตาม/เยี่ยมเยียนจากเจ้าหน้าที่	27.03	51.35	10.81	8.11	2.70	3.86	มาก
เฉลี่ย	36.42	53.75	5.15	3.50	1.18	4.10	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

2.3.6) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

(1) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมการชี้แจงโครงการ และการอบรมถ่ายทอดความรู้ เจ้าหน้าที่ไม่สามารถเดินทางเข้าไปในบางพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงและกลุ่มเป้าหมายบางรายติดเชื้อ COVID -19 ทำให้ต้องเลื่อนการจัดกิจกรรมดังกล่าวออกไปจนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลายลง การดำเนินงานล่าช้ากว่าแผนที่กำหนดโดยหน่วยงานควรพิจารณาปรับรูปแบบการดำเนินงานโครงการ นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการชี้แจงโครงการ และการอบรมถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้การดำเนินงานสามารถดำเนินการได้ตามแผน

(2) ต้นพันธุ์ไผ่ในพื้นที่มีราคาค่อนข้างสูง จากการส่งเสริมการปลูกไผ่ในพื้นที่กระตุ้นให้เกษตรกรทั้งในและนอกโครงการหันมาปลูกไผ่เชิงเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น จึงเกิดการขาดแคลนพันธุ์ไผ่ในพื้นที่ ส่งผลให้เกษตรกรบางรายต้องสั่งซื้อต้นพันธุ์จากพื้นที่ต่างจังหวัด และจากแอปพลิเคชันซื้อของออนไลน์ เช่น Shopee และ Lazada เป็นต้น ควรมีการส่งเสริมการขายต้นพันธุ์ไผ่ในกลุ่มเกษตรกรเพื่อลดต้นทุนการซื้อจากแหล่งอื่น ๆ หรือรวมตัวสั่งซื้อต้นพันธุ์เพื่อต่อรองราคา รวมทั้งสภาเกษตรกรควรให้คำแนะนำแหล่งซื้อต้นพันธุ์ราคาถูกแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

(3) การปรับเปลี่ยนการผลิต เกษตรกรบางรายยังขาดแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนการผลิต และยังยึดติดกับการทำการเกษตรแบบเดิม โดยให้ความเห็นว่า ไผ่เป็นไม้ยืนต้นที่ต้องใช้ระยะเวลาในการรอคอยผลผลิตอย่างน้อย 2 - 3 ปีขึ้นไป ซึ่งช่วงที่รอผลผลิตจะทำให้ขาดรายได้ นอกจากนี้ยังมีความกังวลเรื่องราคาและตลาดรับซื้อไผ่ที่ยังมีในพื้นที่ค่อนข้างน้อย ควรประชาสัมพันธ์การปลูกไผ่เชิงเศรษฐกิจที่ประสบผลสำเร็จให้เกษตรกรทราบและเป็นต้นแบบในการเรียนรู้ รวมถึงสนับสนุนข้อมูลด้านราคา ตลาดรับซื้อไผ่ นอกจากนี้ควรให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องการปรับเปลี่ยนการผลิตแบบผสมผสานระหว่างรอผลผลิตจากไผ่

(4) ความต้องการของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความต้องการให้มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มการผลิตและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากไผ่ รวมทั้งสนับสนุนเครื่องจักรสำหรับแปรรูป เช่น เครื่องจักตอก เครื่องปี้มจากกาบไผ่แห้ง บ่อแช่น้ำยากันมอด และเครื่องผสมปุ๋ยสำหรับใช้ทำปุ๋ยจากไผ่ เป็นต้น เพื่อต่อยอดในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร ผู้สูงอายุในชุมชน และผู้ว่างงาน

(5) ข้อสังเกต การสนับสนุนต้นพันธุ์ไผ่ให้กับเกษตรกรเฉลี่ย 10 ต้นต่อราย ถ้าจะปลูกไผ่ในเชิงเศรษฐกิจตามวัตถุประสงค์โครงการ เกษตรกรต้องลงทุนเพิ่ม และประยุกต์ใช้องค์ความรู้ที่โครงการได้ถ่ายทอด ซึ่งการปลูกเชิงเศรษฐกิจในพื้นที่ 1 ไร่ ต้องใช้ต้นพันธุ์ 100 ต้น ตามมาตรฐานในการปลูก

หน่วยงานควรวหาแนวทางในการสนับสนุนหรือเชื่อมโยงแหล่งต้นพันธุ์คุณภาพดีในพื้นที่ให้แก่เกษตรกร เพื่อส่งเสริมการปลูกเชิงเศรษฐกิจ พร้อมทั้งติดตามผลเป็นระยะ ๆ ต่อไป

ประมวลภาพกิจกรรมโครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร

ศูนย์เทคโนโลยีและธุรกิจไม้ชุมชน (สวนไม้คุณบัว) อ.พนมดงรัก จ.สุรินทร์

ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มป่าชุมชน บ้านห้วยสะพานสามัคคี อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี

แปลงสาธิตโครงการ “การพัฒนาอาชีพเกษตรกรโดยใช้การปลูกไม้เชิงเศรษฐกิจ” กลุ่มคนรักไม้ อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี

แปลงต้นแบบเกษตรผสมผสานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนายสุภรณ์ สังข์วรรณ อ.หนองหญ้าไซ จ.สุพรรณบุรี

กลุ่มจักรสานบ้านเกาะอีเพลิน ต.หนองยาง อ.หนองฉาง จ.อุทัยธานี

กิจกรรมการพัฒนาอาชีพเกษตรกร โดยการปลูกไม้เชิงเศรษฐกิจ อ.บ่อทอง จ.ชลบุรี

การสนับสนุนต้นพันธุ์ไม้แก่เกษตรกรที่ผ่านการอบรมถ่ายทอดความรู้

3.2.8 โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ

1) สาระสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1.1) เพื่อเพิ่มศักยภาพให้ชุมชน และเกษตรกรในการดำเนินการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

1.1.2) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกไม้มีค่าเพื่อเศรษฐกิจ ระบบนิเวศ และเป็นหลักประกันที่มั่นคงชุมชนและเกษตรกร

1.1.3) เพื่อเพิ่มบทบาท/หน้าที่ ของการใช้ประโยชน์ที่ดิน ให้มีการแสดงผลของบริการจากระบบนิเวศที่เกิดจากการดำเนินการเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่

1.1.4) เพื่อเพิ่มมูลค่าให้ไม้มีค่าจากการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน ครอบคลุมพื้นที่ 76 จังหวัด กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยชุมชน และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 200 ราย การศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility study) และแผนการบริหารจัดการการปลูกไม้มีค่า เพื่อเศรษฐกิจ ระบบนิเวศและเป็นหลักประกันที่มั่นคง 4 รายงาน

1.3) หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 5.7589 ล้านบาท

1.5) ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 30 กันยายน 2565

2) วิธีการติดตามผล

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ

2.1.2) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ ในส่วนกลาง

2.2) ช่วงเวลาของข้อมูล

ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 31 มีนาคม 2565

3) ผลการติดตาม

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) งบประมาณ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ ได้รับจัดสรรงบประมาณ 5.7589 ล้านบาท ณ วันที่ 31 มีนาคม 2565 เบิกจ่ายแล้ว 4.3191 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ซึ่งเป็นการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารจัดการโครงการ

3.1.2) ความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการร้อยละ 100.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพื่อดำเนินงานโครงการมีความทันเวลา และเพียงพอในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 (ตารางที่ 3.34)

ตารางที่ 3.34 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ

รายการ	ร้อยละ	ค่าคะแนน	แปลผล
1. ความทันเวลาของงบประมาณ			
1.1 ทันเวลา	100	5.00	มากที่สุด
1.2 ไม่ทันเวลา	-		
2. ความเพียงพอของงบประมาณ			
2.1 เพียงพอ	100	5.00	มากที่สุด
2.2 ไม่เพียงพอ	-		

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.3) หลักสูตรการอบรม ประกอบด้วย 2 หลักสูตรตามเป้าหมาย ได้แก่ ระบบนิเวศห่วงโซ่อาหารความหลากหลายทางชีวภาพ และการเพาะชำกล้าไม้จากเมล็ดไม้

3.2) กิจกรรม

3.2.1) กิจกรรมภายใต้โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ ประกอบด้วย

(1) การถ่ายทอดความรู้ การอบรมเชิงปฏิบัติการการฝึกปฏิบัติการเพาะชำกล้าไม้จากเมล็ดไม้ มีเป้าหมาย 4 ครั้ง ๆ ละ 50 ราย

(2) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกไม้มีค่า เป้าหมาย 4 รายงาน

(3) จัดทำข้อมูลในเชิงทรัพยากรบนฐานของความหลากหลายทางชีวภาพ และความสัมพันธ์ในเชิงระบบนิเวศและการบริการ เพื่อสร้างความตระหนักและพัฒนากาใช้ประโยชน์ในรูปแบบ Non-Use และ Indirect Use เป้าหมาย 4 ภูมิภาค

(4) ส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าในพื้นที่ชุมชนและเกษตรกร เป้าหมาย 1 ล้านต้น

(5) ส่งเสริมการปลูกไม้ชั้นกลางและพืชพื้นล่าง เป้าหมาย 3 ล้านต้น

3.2.2) การติดตามผลการดำเนินงาน พบว่า มีการปรับแผนการดำเนินงานกิจกรรมภายใต้โครงการทุกกิจกรรม โดยจะเริ่มดำเนินการในช่วงไตรมาสที่ 3 เนื่องจากสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพการปรับเปลี่ยนผู้บริหารภายในสำนักงาน จึงมีการชะลอการดำเนินการเพื่อรอแนวทางการปฏิบัติงานจากผู้บริหาร ทั้งนี้สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ ได้ดำเนินการจัดประชุมผู้บริหารภายในหน่วยงาน เพื่อเร่งรัดและกำกับการดำเนินงานเป็นระยะ โดยคาดว่าจะสามารถดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรมให้แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ 4

3.3) ผลผลิต

จากการดำเนินการ มีชุมชนและเกษตรกรเข้าร่วมโครงการแล้วจำนวน 158 ราย คิดเป็นร้อยละ 79.00 ของเป้าหมายจำนวน 200 ราย ประกอบด้วย ชุมชนและเกษตรกรในจังหวัดศรีสะเกษ 71 ราย สกลนคร 86 ราย และราชบุรี 1 ราย (ตารางที่ 3.35)

ตารางที่ 3.35 ชุมชนและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

จังหวัด	เป้าหมาย	จำนวนชุมชนและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	ร้อยละ
1. ศรีสะเกษ	-	71	-
2. สกลนคร	-	86	-
3. ราชบุรี	-	1	-
รวม	200	158	79.00

หน่วย: ราย

ที่มา: สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

3.4) ความคิดเห็นและความพึงพอใจ

จากการสำรวจความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในส่วนกลาง พบว่าในภาพรวมมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 โดยมีความพึงพอใจต่อโครงการในด้านของงบประมาณที่ได้รับ แนวทางการดำเนินงานโครงการ และนโยบายโครงการในภาพรวมในระดับมากที่สุด ทั้ง 3 ประเด็น (ตารางที่ 3.36)

ตารางที่ 3.36 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในส่วนกลางต่อการดำเนินงานโครงการ

ประเด็น	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. งบประมาณที่ได้รับ	5.00	มากที่สุด
2. แนวทางการดำเนินงานโครงการ	5.00	มากที่สุด
3. นโยบายโครงการในภาพรวม	5.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	5.00	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5) ข้อค้นพบ

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ มีการปรับเปลี่ยนผู้บริหาร ทำให้มีการชะลอการดำเนินงานโครงการเพื่อรอรับนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงาน และปรับแผนการดำเนินงาน โดยเริ่มดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ในช่วงไตรมาสที่ 3 ทั้งนี้สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ ได้ดำเนินการจัดประชุมผู้บริหารภายในหน่วยงาน เพื่อเร่งรัดและกำกับการทำงานเป็นระยะ โดยคาดว่าจะสามารถดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรมให้แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ 4

3.6) ข้อเสนอแนะจากการติดตาม

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ ควรเร่งติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ และรายงานความก้าวหน้าให้ผู้บริหารทราบเป็นระยะ เพื่อให้สามารถดำเนินการได้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการได้ภายในกำหนด

3.2.9 โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร

1) สาระสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านพืช ประมง ปศุสัตว์ และการพัฒนาคุณภาพดิน จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคในที่ดินที่ได้รับการจัดสรรในรูปแบบแปลงรวม เพื่อเพิ่มผลผลิตลดรายจ่าย สร้างรายได้ รวมทั้งพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

1.2.1) เกษตรกรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป้าหมายที่คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน และคณะกรรมการจัดที่ดิน ส่งมอบให้คณะอนุกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาด จำนวน 9,500 ราย แบ่งเป็น กรมส่งเสริมสหกรณ์ 750 ราย กรมส่งเสริมการเกษตร 1,600 ราย กรมประมง 1,950 ราย กรมปศุสัตว์ 900 ราย กรมพัฒนาที่ดิน 4,000 ราย และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กิจกรรมยกระดับรายได้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ จำนวน 300 ราย

1.2.2) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ดำเนินกิจกรรมพัฒนาโครงสร้างพื้นที่ดินแปลงรวม จำนวน 31 พื้นที่ 12 จังหวัด

1.3) หน่วยงานรับผิดชอบ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 83.7501 ล้านบาท (กรมส่งเสริมสหกรณ์ 1.4712 ล้านบาท กรมส่งเสริมการเกษตร 2.8724 ล้านบาท กรมประมง 5.4750 ล้านบาท กรมปศุสัตว์ 6.4917 ล้านบาท กรมพัฒนาที่ดิน 51.5145 ล้านบาท และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 15.9253 ล้านบาท)

1.5) ระยะเวลาการดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 30 กันยายน 2565

2) วิธีการติดตามผล

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานผลการดำเนินงานโครงการจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยรายงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบาย ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเอกสารผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 แผนงานบูรณาการ พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

2.1.2) สอบถามเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ ในพื้นที่จังหวัด สุพรรณบุรี และอุทัยธานี

2.2) ช่วงเวลาของข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 31 มีนาคม 2565

2.2.2) สืบค้นข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ทางโทรศัพท์ ระหว่างวันที่ 14 -

18 มีนาคม 2565

3) ผลการติดตาม

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) งบประมาณ การจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินกิจกรรมจำนวนภายใต้การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร มีหน่วยงานร่วมดำเนินการทั้งสิ้น 6 หน่วยงาน ได้รับการจัดสรรงบประมาณรวมทั้งสิ้น 83,750,100 บาท แบ่งเป็น กรมส่งเสริมสหกรณ์ 1,471,200 บาท กรมส่งเสริมการเกษตร 2,872,400 บาท กรมประมง 5,475,000 บาท กรมปศุสัตว์ 6,491,700 บาท กรมพัฒนาที่ดิน 51,547,500 บาท และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 15,925,300 บาท ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2565 มีการเบิกจ่ายแล้ว 15,676,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.72 ของงบประมาณทั้งหมด เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ไม่สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการอบรมได้ตามเวลาที่กำหนดของแผนงาน ส่งผลทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาผลการเบิกจ่ายงบประมาณของแต่ละหน่วยงาน พบว่า กรมปศุสัตว์มีการเบิกจ่ายงบประมาณมากที่สุด ร้อยละ 43.60 ของงบประมาณที่ได้รับ และกรมส่งเสริมการเกษตร มีการเบิกจ่ายน้อยที่สุด ร้อยละ 10.69 ของงบประมาณที่ได้รับ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จึงดำเนินการจัดกิจกรรมฝึกอบรมไม่ได้ ส่งผลให้การเบิกจ่ายงบประมาณต่ำกว่าเป้าหมาย (ตารางที่ 3.37)

ตารางที่ 3.37 งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรและผลการเบิกจ่าย

หน่วยงาน	งบที่ได้รับจัดสรร (บาท)	เบิกจ่ายแล้ว (บาท)	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมสหกรณ์	1,471,200.00	469,400.00	31.91
2. กรมส่งเสริมการเกษตร	2,872,400.00	307,000.00	10.69
3. กรมประมง	5,475,000.00	2,107,500.00	38.49
4. กรมปศุสัตว์	6,491,700.00	2,830,700.00	43.60
5. กรมพัฒนาที่ดิน	51,547,500.00	6,985,300.00	13.56
6. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	15,925,300.00	2,976,600.00	18.69
รวมงบประมาณทั้งสิ้น	83,750,100.00	15,676,500.00	18.72

ที่มา: จากรายงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ของแต่ละหน่วยงาน ร้อยละ 80.00 ให้ความเห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมาทันเวลา โดยมีความทันเวลาในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.25 คะแนน ส่วนที่เหลือร้อยละ 20.00 เห็นว่าการจัดสรรงบประมาณมายังพื้นที่ไม่ทันเวลา ควรมาในช่วงไตรมาส 1 และ 2 (เดือนตุลาคม - มีนาคม) ของแต่ละปีงบประมาณ เพื่อให้ทันต่อการดำเนินงานในพื้นที่ (ตารางที่ 3.34)

3.1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ของแต่ละหน่วยงาน ร้อยละ 40.00 ให้ความเห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอต่อการดำเนินงาน โดยมีความเพียงพอในระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00 ส่วนที่เหลือร้อยละ 60.00 เห็นว่าไม่เพียงพอ เนื่องจากบางพื้นที่มีเกษตรกรสนใจเข้าร่วมโครงการจำนวนมากแต่ได้รับงบประมาณจำกัด ซึ่งส่งผลทำให้งบประมาณที่หน่วยงานในพื้นที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานในพื้นที่ (ตารางที่ 3.38)

ตารางที่ 3.38 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ

รายการ	ค่าร้อยละ	ค่าคะแนน	แปลผล
1. ความทันเวลาของงบประมาณ			
1.1 ทันเวลา	80.00	4.25	มากที่สุด
1.2 ไม่ทันเวลา	20.00		
2. ความเพียงพอของงบประมาณ			
2.1 เพียงพอ	40.00	3.00	ปานกลาง
2.2 ไม่เพียงพอ	60.00		

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2) กิจกรรม กิจกรรมการดำเนินงานของโครงการ ดังนี้ (ตารางที่ 3.39)

3.2.1) การบูรณาการในพื้นที่ เป็นการกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพจากคณะอนุกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาด (อนุ 3) โดยมีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นฝ่ายเลขานุการฯ ซึ่งได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ จำนวน 30 พื้นที่ โดยพบว่าในแต่ละพื้นที่มีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมบูรณาการครบทั้ง 30 พื้นที่เป้าหมาย

ในส่วนของการเข้าร่วมเป็นคณะทำงานส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาดพบว่า หน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัด และสถานีพัฒนาที่ดิน ได้เข้าร่วมเป็นคณะทำงานฯ แล้วทั้งหมด โดยมีสำนักงานสหกรณ์จังหวัดเป็นฝ่ายเลขานุการคณะทำงานฯ ผลการดำเนินงาน มีการจัดประชุมทำแผนการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในพื้นที่เสร็จเรียบร้อยแล้ว

3.2.2) การจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ พบว่า หน่วยงานส่วนกลางได้มีการจัดการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานให้แก่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่เรียบร้อยแล้วในช่วงไตรมาสที่ 1 และ 2 ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เรียบร้อยแล้ว

3.2.3) การดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ พบว่า หน่วยงานในพื้นที่ได้มีการดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรแล้ว คิดเป็นร้อยละ 60.00 โดยส่วนใหญ่เป็นการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ในการส่งเสริมการรวมกลุ่มและพัฒนาอาชีพและการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ส่วนที่เหลือมีแผนการดำเนินงานในช่วงไตรมาสที่ 3 (เดือนเมษายน 2565) เป็นต้นไป

3.2.4) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต พบว่า หน่วยงานในพื้นที่มีแผนการดำเนินงานที่จะสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรในช่วงไตรมาสที่ 3 (เดือนเมษายน 2565) เป็นต้นไป

3.2.5) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน กิจกรรมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ดินแบบแปลงรวมดำเนินการโดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้ดำเนินการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ร่วมบูรณาการ สำรวจพื้นที่การจัดสรรการใช้ประโยชน์ และสำรวจออกแบบการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อวางแผนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของดินและแผนการใช้ที่ดินแล้ว สำหรับการดำเนินการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง

3.2.6) การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ พบว่า ในกิจกรรมการติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่จะดำเนินการในช่วงไตรมาสที่ 4 (เดือนกรกฎาคม 2565) เป็นต้นไป หลังจากการอบรมถ่ายทอดความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ เพื่อให้เกษตรกรนำความรู้และปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

ตารางที่ 3.39 กิจกรรมการดำเนินงานของโครงการ

กิจกรรมการดำเนินงาน	หน่วย: ร้อยละ	
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ได้ดำเนินการ
1. การบูรณาการการดำเนินงานในพื้นที่	100.00	-
2. การจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานให้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่	100.00	-
3. การดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร	60.00	40.00
4. การดำเนินการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร	-	100.00
5. การดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (เฉพาะ ส.ป.ก.)	-	100.00
6. การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่	-	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3) ผลผลิต

จากการดำเนินงานโครงการในภาพรวม สามารถจำแนกผลการดำเนินงานได้ 3 กิจกรรม ดังนี้ (ตารางที่ 3.40)

3.3.1) การบูรณาการการดำเนินงานในพื้นที่ การดำเนินงานโครงการได้มีการกำหนดพื้นที่เป้าหมายจากคณะอนุกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาด พบว่า พื้นที่เป้าหมายทั้ง 30 พื้นที่ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการจัดทำแผนเพื่อบูรณาการการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาดครบทุกพื้นที่แล้ว

3.3.2) การอบรมถ่ายทอดความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิต การดำเนินงานของหน่วยงานส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้พร้อมทั้งสนับสนุนปัจจัยการผลิต พบว่า สามารถดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้แล้ว 1,588 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.72 ของเป้าหมาย โดยเป็นการสร้างความเข้มแข็งของสหกรณ์และการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตรในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.00 ของเป้าหมายของหน่วยงาน รองลงมาได้มีการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านปศุสัตว์ และการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ คิดเป็นร้อยละ 45.33 และ 44.62 ตามลำดับ ในส่วนของการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ และการพัฒนาคุณภาพดินยังไม่สามารถดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรได้ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลทำให้ไม่สามารถจัดรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาในพื้นที่ได้

3.3.3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เป็นการดำเนินการในกิจกรรมพัฒนาโครงสร้างพื้นที่ที่ดินแปลงรวม ที่ดำเนินการโดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ร่วมบูรณาการ สำรวจพื้นที่การจัดสรรการใช้ประโยชน์ และสำรวจออกแบบการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อวางแผนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของดินและแผนการใช้ที่ดินแล้ว จำนวน 19 พื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 61.29 ของพื้นที่เป้าหมาย สำหรับการดำเนินการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างทั้ง 2 พื้นที่ (ในพื้นที่ตำบลเขาพนม อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ และตำบลสะพานไม้แก่น อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา)

ตารางที่ 3.40 ผลการดำเนินงานของโครงการ

หลักสูตร/กิจกรรม	หน่วยงาน	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. การบูรณาการการดำเนินงานในพื้นที่		พื้นที่	30	30	100.00
2. การอบรมถ่ายทอดความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิต		ราย	9,500	1,588	16.72
2.1 กิจกรรมการพัฒนาอาชีพและการตลาดในระดับชุมชนร่วมกับสหกรณ์ในพื้นที่เป้าหมาย	กสส.		750	25	3.33
2.2 กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่	กสก.		1,600	-	-
2.3 กิจกรรมการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและสนับสนุนปัจจัยการผลิต	กป.		1,950	870	44.62
2.4 กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านปศุสัตว์	ปศ.		900	408	45.33
2.5 กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพดิน	พด.		4,000	-	-
2.6 กิจกรรมการสร้างความเข้มแข็งของสหกรณ์และการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตรและสนับสนุนปัจจัยการผลิต	ส.ป.ก.		300	285	95.00
3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน		พื้นที่	31	19	61.29
4. พื้นที่ที่ได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน		ไร่	15,000	2,189	14.59

ที่มา: จากรายงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.4) ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานในภาพรวมของโครงการในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.09 คะแนน โดยมีความพึงพอใจในประเด็นของการจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานในหน่วยงานในพื้นที่ การประสานหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง และพื้นที่เกษตรกรที่ผ่านการคัดเลือกเพื่อเข้าร่วมโครงการ มีความพึงพอใจในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.20 เท่ากัน (ตารางที่ 3.41)

ตารางที่ 3.41 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานให้หน่วยงานในพื้นที่	20.00	80.00	-	-	-	4.20	มาก
2. การประสานหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง	20.00	80.00	-	-	-	4.20	มาก
3. การจัดเวทีประชาคมสอบถามความต้องการชุมชน	40.00	20.00	40.00	-	-	4.00	มาก
4. พื้นที่หรือเกษตรกรที่ผ่านการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ	40.00	40.00	20.00	-	-	4.20	มาก
5. การติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่	20.00	60.00	20.00	-	-	4.00	มาก
6. การรายงานผลการปฏิบัติงานให้ คทช.จังหวัด	20.00	60.00	20.00	-	-	4.00	มาก
7. การรายงานผลการปฏิบัติงานให้หน่วยงานส่วนกลาง	20.00	60.00	20.00	-	-	4.00	มาก
ภาพรวม	25.72	57.14	17.14	-	-	4.09	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5 ข้อค้นพบ

3.5.1) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้ในบางพื้นที่ไม่สามารถจัดประชุมและถ่ายทอดองค์ความรู้ได้ เนื่องจากมาตรการการป้องกัน และควบคุมการแพร่ระบาด

3.5.2) งบประมาณที่หน่วยงานได้รับจัดสรร ในบางพื้นที่ไม่เพียงพอกับจำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

3.6 ข้อเสนอแนะ

3.6.1) ควรมีการบูรณาการหน่วยงานระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง และหน่วยงานในระดับพื้นที่ กรณีที่เกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน รวมทั้งควรมีการจัดประชุมรับฟังข้อคิดเห็นจากหน่วยงานในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาได้ทัน

3.6.2) ควรจัดสรรงบประมาณการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นการจัดทำแผนระยะสั้นและระยะยาว เพื่อที่จะสามารถบริหารจัดการงบประมาณและการบริหารจัดการในพื้นที่ให้ครอบคลุมผู้ที่ต้องการเข้าร่วมโครงการทุกราย

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหา
ที่ดินทำกินของเกษตรกร

ศูนย์วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ปทุมธานี กองผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ ร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์
จังหวัดกาญจนบุรี จัดฝึกอบรมโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร
หลักสูตร "การแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม" ให้แก่เกษตรกร จำนวน 10 ราย
ระหว่างวันที่ 21 - 22 มีนาคม 2565 ณ ที่ทำการวิสาหกิจชุมชนคนเกษตร ต.สิงห์ อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี

3.2.10 โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร

1) สาระสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1.1) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มการผลิต และสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร ผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม รวมทั้งเพื่อพัฒนากระบวนการผลิต สีน้าผ้าไหม ผลิตภัณฑ์ด้านหม่อนไหมที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

1.1.2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกร องค์กรเกษตรกร (กลุ่มส่งเสริมอาชีพ การเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร) มีการรวมกลุ่มโดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ส่งเสริม สนับสนุนให้สมาชิกกลุ่ม และองค์กรเกษตรกรมีความสามารถในการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการสินค้าเกษตรทั้งการผลิต การเพิ่มมูลค่า การบริการและการตลาด รวมทั้งการเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจของครัวเรือนและชุมชน อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร พร้อมทั้งพัฒนากลุ่ม/ องค์กรเกษตรกรที่มีศักยภาพให้เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ เพื่อเป็นกลไกในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการถ่ายทอด องค์ความรู้ขยายผลสู่ชุมชน และสร้างเครือข่ายในการพึ่งตนเอง และการพึ่งพากันเอง นอกจากนี้ ยังส่งเสริม สนับสนุน การสร้างและใช้ประโยชน์จากแหล่งอาหาร เพื่อให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน

1.1.3) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและสร้างศักยภาพคนในชุมชนให้สามารถใช้ประโยชน์และสร้างรายได้จากทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามแนวทาง BioEconomy ระดับชุมชน ของนโยบายรัฐบาล สร้างมูลค่าเพิ่มและยกระดับสินค้า บริการจากความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญา ท้องถิ่นของชุมชนด้วยสหวิทยาการตามหลักการ BEDO's Concept รวมทั้งสร้างต้นแบบ และเครือข่าย การดำเนินงานตาม BEDO Concept อย่างยั่งยืน และบูรณาการความร่วมมือการดำเนินงานกับภาคีเครือข่าย ที่เกี่ยวข้อง

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

1.2.1) กรมหม่อนไหม ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมที่อยู่ในพื้นที่สำนักงาน หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ เขต 1 - 6 และศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ในเครือข่าย รวม 20 กลุ่ม

1.2.2) กรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร 539 กลุ่ม แบ่งเป็น กลุ่มส่งเสริม อาชีพการเกษตร 154 กลุ่ม กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 231 กลุ่ม และกลุ่มยุวเกษตรกร 154 กลุ่ม

1.2.3) สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) ได้แก่ ชุมชนที่อยู่ ภายใต้อำนาจของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และชุมชนโดยรอบแนวขอบพื้นที่ที่อยู่ติด ฐานทรัพยากรชีวภาพ รวม 25 ชุมชน

1.3) หน่วยงานรับผิดชอบ กรมหม่อนไหม กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานพัฒนา เศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 39.5162 ล้านบาท (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ

1.5) ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 30 กันยายน 2565

2) วิธีการติดตามผล

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจาก กรมหม่อนไหม กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2.2) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด ในพื้นที่จังหวัดเลย ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา เชียงใหม่ ลำปาง และตาก

2.2) ช่วงเวลาของข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 31 มีนาคม 2565

2.2.2) สํารวจข้อมูลในพื้นที่โครงการ ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2565 - วันที่ 31 มีนาคม 2565

3) ผลการติดตาม

3.1) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม ดำเนินการโดยกรมหม่อนไหม

3.1.1) ปัจจัยนำเข้า

(1) งบประมาณ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม ได้รับงบประมาณดำเนินงานโครงการ จำนวน 4.8700 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว จำนวน 1.8388 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 37.76 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร โดยเป็นการเบิกจ่ายงบประมาณในการฝึกอบรมให้กับกลุ่มเกษตรกร ขณะนี้อยู่ระหว่างการจัดสรรงบประมาณงวดที่ 2 (งบอุดหนุน) สำหรับจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์/ ปัจจัยการผลิต ให้กับกลุ่มเกษตรกร ซึ่งหน่วยงานในพื้นที่จะได้รับการจัดสรรในช่วงเดือนเมษายน 2565

(2) ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ จากการสำรวจ พบว่าหน่วยงาน ในพื้นที่ร้อยละ 100.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพื่อดำเนินงานโครงการมีความทันเวลาในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.60 สำหรับความเพียงพอของงบประมาณ ร้อยละ 100.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับ มีความเพียงพอต่อการดำเนินงานในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 (ตารางที่ 3.42)

ตารางที่ 3.42 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ

รายการ	ร้อยละ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ความทันเวลาของงบประมาณ			
1.1 ทันเวลา	100.00	4.60	มากที่สุด
1.2 ไม่ทันเวลา	-		
2. ความเพียงพอของงบประมาณ			
2.1 เพียงพอ	100.00	4.20	มาก
2.2 ไม่เพียงพอ			

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) กลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย หน่วยงานมีเป้าหมายส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกร จำนวน 20 กลุ่ม ในพื้นที่ 18 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ น่าน ตาก อุตรธานี สกลนคร เลย ขอนแก่น ชัยภูมิ มหาสารคาม มุกดาหาร นครราชสีมา สุรินทร์ บุรีรัมย์ ชัยนาท สุราษฎร์ธานี สุพรรณบุรี ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ (ตารางที่ 3.43)

ตารางที่ 3.43 ผลการคัดเลือกเกษตรกรเป้าหมาย

จังหวัด	จำนวนกลุ่ม
1. เชียงใหม่	1
2. น่าน	1
3. ตาก	1
4. อุตรธานี	1
5. สกลนคร	1
6. เลย	1
7. ขอนแก่น	1
8. ชัยภูมิ	1
9. มหาสารคาม	1
10. มุกดาหาร	1
11. นครราชสีมา	1
12. สุรินทร์	2
13. บุรีรัมย์	2
14. ชัยนาท	1
15. สุราษฎร์ธานี	1
16. สุพรรณบุรี	1
17. ศรีสะเกษ	1
18. อำนาจเจริญ	1
รวม	20

ที่มา: กรมหม่อนไหม

(4) หลักสูตรการอบรม หน่วยงานมีแผนการอบรมถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรในหลายด้าน ได้แก่ ด้านการรวมกลุ่ม/การบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการผลิตเส้นไหม ด้านการออกแบบลวดลายทอผ้า ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ด้านการตลาด ด้านมาตรฐาน นวัตกรรม และเทคโนโลยีการผลิต โดยมีหลากหลายหลักสูตร เช่น หลักสูตรการพัฒนาคุณภาพเส้นไหมเพื่อสร้างฐานการตลาดแบบยั่งยืน การพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมสู่ความยั่งยืน การแปรรูปหม่อนเป็นผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่ม การส่งเสริมและพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม การออกแบบลวดลายผ้าไหมและเทคนิคการทอผ้า การแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าไหม เป็นต้น

(5) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์การผลิต จะดำเนินการหลังเสร็จสิ้นการอบรมถ่ายทอดความรู้ และได้รับการจัดสรรงบประมาณในงวดที่ 2 ซึ่งคาดว่าจะได้รับประมาณเดือนเมษายน ทั้งนี้ การสนับสนุนตามความต้องการของกลุ่มเกษตรกร โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ร้อยละ 100.00 สนับสนุนเป็นวัสดุอุปกรณ์ให้กับเกษตรกร และร้อยละ 80.00 สนับสนุนเป็นปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกร (ตารางที่ 3.44)

วัสดุอุปกรณ์ที่สนับสนุน ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์สำหรับปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เช่น จ่อ กระดิ่ง มุ้งเขียว เป็นต้น วัสดุอุปกรณ์สำหรับทอผ้า เช่น ฝีม เส้นไหม เป็นต้น วัสดุอุปกรณ์สำหรับผลิตเส้นไหม เช่น เล่ง พวงสาว หม้อต้ม เป็นต้น และสำหรับปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนให้เกษตรกร ได้แก่ ปัจจัยการผลิตสำหรับปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เช่น ท่อนพันธุ์ ไข่ไหม เป็นต้น ปัจจัยการผลิตสำหรับทอผ้า เช่น เส้นไหม เป็นต้น

ตารางที่ 3.44 การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และปัจจัยการผลิต

รายการ	ร้อยละ
1. วัสดุอุปกรณ์การผลิต	100.00
2. ปัจจัยการผลิต	80.00

หมายเหตุ: สามารถสนับสนุนได้มากกว่า 1 ประเภท

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.2) กิจกรรม

(1) การประชุมชี้แจงโครงการ หน่วยงานส่วนกลางจัดประชุมเพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการ เป้าหมาย จำนวนงบประมาณที่จัดสรรให้หน่วยงานในพื้นที่ เพื่อให้ผู้รับผิดชอบโครงการได้รับทราบ และสามารถปฏิบัติตามแผนปฏิบัติงานได้ โดยเป็นการจัดประชุมรูปแบบออนไลน์ผ่านระบบ Zoom Cloud Meetings ดำเนินการประชุมแล้ว 1 ครั้ง ตามเป้าหมาย (ตารางที่ 3.45)

(2) การอบรมถ่ายทอดความรู้ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มเกษตรกร ดำเนินการจำนวน 1 ครั้งต่อกลุ่ม ทั้งนี้ ระยะเวลาการอบรมแต่ละหลักสูตรอาจไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับรายละเอียดของเนื้อหา โดยวิทยากรให้เกษตรกรทดลองฝึกปฏิบัติระหว่างการอบรมด้วย โดยวิทยากรที่อบรมให้เกษตรกร

(3) การติดตามและให้คำปรึกษา หน่วยงานมีแผนการติดตาม และให้คำปรึกษากับกลุ่มเกษตรกรในเรื่องต่าง ๆ เช่น การเลี้ยงไหม การปลูกหม่อน การแปรรูปผลผลิตจากหม่อนไหม และการนำวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยการผลิตไปใช้ เป็นต้น จากการสำรวจพบว่า ร้อยละ 60.00 ดำเนินการติดตามให้คำปรึกษาเกษตรกรบ้างแล้วซึ่งเป็นไปตามแผนที่หน่วยงานได้กำหนดไว้ ส่วนที่เหลือร้อยละ 40.00 ยังไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากบางพื้นที่มีแผนการติดตามหลังจากมอบวัสดุอุปกรณ์ และปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรแล้ว (ตารางที่ 3.45)

ตารางที่ 3.45 การประชุมชี้แจงโครงการ และการติดตามให้คำปรึกษาเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. การประชุมชี้แจงโครงการ	100.00
1.1 ดำเนินการแล้ว	100.00
1.2 ยังไม่ได้ดำเนินการ	-
2. การติดตามให้คำปรึกษาเกษตรกร	100.00
2.1 ดำเนินการแล้ว	60.00
2.2 ยังไม่ได้ดำเนินการ	40.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.3) ผลผลิต

(1) กลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย เป็นกลุ่มที่มีการรวมกลุ่มเพื่อกิจกรรมการปลูกหม่อน เลี้ยงไหม ทอผ้า และผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปจากหม่อนไหม ทั้งนี้ หน่วยงานดำเนินการคัดเลือกกลุ่มเกษตรกร เพื่อเข้าร่วมโครงการ ได้ตามเป้าหมายทั้งหมด 20 กลุ่ม เกษตรกร 300 ราย ในพื้นที่ 18 จังหวัด (ตารางที่ 3.46)

ตารางที่ 3.46 จำนวนกลุ่มเกษตรกร และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

จังหวัด	จำนวนกลุ่มเกษตรกร (กลุ่ม)	จำนวนเกษตรกร (ราย)
1. เชียงใหม่	1	15
2. น่าน	1	15
3. ตาก	1	15
4. อุตรธานี	1	15
5. สกลนคร	1	15
6. เลย	1	15
7. ขอนแก่น	1	15
8. ชัยภูมิ	1	15
9. มหาสารคาม	1	15
10. มุกดาหาร	1	15
11. นครราชสีมา	1	15
12. สุรินทร์	2	30
13. บุรีรัมย์	2	30
14. ชัยนาท	1	15
15. สุราษฎร์ธานี	1	15
16. สุพรรณบุรี	1	15
17. ศรีสะเกษ	1	15
18. อำนาจเจริญ	1	15
รวม	20	300

ที่มา: กรมหม่อนไหม

(2) การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ หน่วยงานดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ ให้กับกลุ่มเกษตรกรบ้างแล้ว โดยดำเนินการได้ 17 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 85.00 ของเป้าหมาย 20 กลุ่ม เกษตรกร 287 ราย คิดเป็นร้อยละ 95.67 ของเป้าหมาย 300 ราย

(3) การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม หน่วยงานในพื้นที่ส่วนใหญ่ ร้อยละ 60.00 ยังไม่มีแผนในการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกร เนื่องจากเพิ่งจัดอบรมเสร็จ โดยในระยะต่อไปหากมีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตให้เกษตรกรแล้ว จะดำเนินการสอบถาม กลุ่มอีกครั้ง ถึงความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์อะไรบ้าง ส่วนที่เหลือร้อยละ 40.00 มีแผนที่จะส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เช่น การแปรรูปเส้นไหมเป็นสบู่อ และโลชั่นทาผิว แปรรูป ผ้าไหม โดยการนำมาผลิตเป็นกระเป๋า ตลอดจนการพัฒนาการผลิตเส้นไหมที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน มกษ.8000-2555 เป็นต้น

3.1.4) ข้อค้นพบ

(1) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้กิจกรรมการอบรมถ่ายทอดความรู้ต้องเลื่อนออกไป แต่ยังสามารถดำเนินการได้ตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนดไว้

(2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

(2.1) ความต้องการเข้าอบรม มีจำนวนเกษตรกรที่ต้องการเข้าร่วมการอบรมมากกว่าเป้าหมาย ถึงแม้จะมีงบประมาณไม่เพียงพอต่อจำนวนเกษตรกรที่มากขึ้น แต่เกษตรกรยังคงมีความต้องการเข้ารับการอบรม จึงได้นำอาหารมาด้วยตนเอง เพื่อจะได้ไม่เบียดเบียนค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าอาหารจากโครงการ

(2.2) ความแตกต่างของช่วงอายุ เกษตรกรที่เข้ารับการอบรมมีช่วงอายุที่แตกต่างกัน จึงทำให้การเรียนรู้มีความแตกต่างกัน ซึ่งเกษตรกรผู้สูงอายุอาจต้องใช้เวลาในการเรียนรู้มากกว่าเกษตรกรที่มีอายุน้อยกว่า

3.1.5) ข้อเสนอแนะจากการติดตาม

ควรสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อกลุ่มเกษตรกร เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมได้รับการพัฒนาศักยภาพได้ครอบคลุม และต่อเนื่อง

3.2) กิจกรรมการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมการเกษตร

3.2.1) ปัจจัยนำเข้า

(1) งบประมาณ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกร ได้รับจัดสรรงบประมาณดำเนินงานโครงการ จำนวน 18.5762 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 8.0289 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 43.22 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร โดยเป็นการเบิกจ่ายงบประมาณในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับกลุ่มส่งเสริมการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร

(2) ความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณ จากการสำรวจ พบว่าหน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 100.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรสำหรับจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเกษตรกร มีความทันเวลาในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.38 สำหรับความเพียงพอของงบประมาณหน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 56.25 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอต่อการดำเนินงาน ในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.20 ส่วนที่เหลือร้อยละ 43.75 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อกลุ่มเกษตรกรที่มีความต้องการพัฒนาค่อนข้างมาก (ตารางที่ 3.47)

ตารางที่ 3.47 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ

รายการ	ร้อยละ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ความทันเวลาของงบประมาณ			
1.1 ทันเวลา	100.00	4.38	มากที่สุด
1.2 ไม่ทันเวลา	-		
2. ความเพียงพอของงบประมาณ			
2.1 เพียงพอ	56.25	3.56	มาก
2.2 ไม่เพียงพอ	43.75		

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) กลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย หน่วยงานมีเป้าหมายในการคัดเลือกเกษตรกร เข้าร่วมโครงการทั้งหมด จำนวน 539 กลุ่ม โดยเป็นกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร รวม 154 กลุ่ม กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 231 กลุ่ม แบ่งเป็น กิจกรรมพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจครัวเรือน จำนวน 77 กลุ่ม กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group จำนวน 77 กลุ่ม และกิจกรรมส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน จำนวน 77 กลุ่ม กลุ่มยุวเกษตรกร 154 กลุ่ม (ตารางที่ 3.48)

ตารางที่ 3.48 กลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย

กลุ่มเกษตรกร/กิจกรรม	จำนวนกลุ่มเกษตรกร (กลุ่ม)
1. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	154
2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	231
2.1 พัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจครัวเรือน	77
2.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group	77
2.3 การส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน	77
3. กลุ่มยุวเกษตรกร	154
รวม	539

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร

(4) หลักสูตรการอบรม หน่วยงานดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มเกษตรกร โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเนื้อหาการจัดกระบวนการเรียนรู้จะแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่ม รายละเอียดดังนี้

(4.1) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ 2 ระยะ ได้แก่

(4.1.1) ระยะที่ 1 วิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม ค้นหาความต้องการของกลุ่ม พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนากลุ่มโดยใช้แบบแผนการผลิตรายบุคคล และรายกลุ่ม (IFPP) รวมถึงเชื่อมโยงแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) สู่การจัดทำแผนการดำเนินการกลุ่ม และจัดทำแผนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของกลุ่มสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น และเพิ่มมูลค่าสินค้าหรือบริการ

(4.1.2) ระยะที่ 2 เพิ่มทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม เช่น การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ทักษะการบริหารจัดการธุรกิจเกษตร เพื่อการเป็นผู้ประกอบการเบื้องต้น การบริหารจัดการด้านการผลิตหรือบริการ การจัดทำบัญชี การจัดทำแผนธุรกิจกลุ่ม การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้า/บริการ การวิเคราะห์ธุรกิจแบบ SWOT ปัจจัยความสำเร็จของการเป็นผู้ประกอบการ และการตลาด เป็นต้น ตลอดจนการนำกระบวนการกลุ่มมาใช้พัฒนาในด้านต่าง ๆ ในการพัฒนาสินค้า/บริการ ยกกระดับคุณภาพสินค้าสู่มาตรฐาน

(4.2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ใน 3 กิจกรรม รายละเอียดดังนี้

(4.2.1) พัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจครัวเรือน เป็นการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ 2 ระยะ ดังนี้

- ระยะเวลาที่ 1 ประเมินสถานการณ์ วิเคราะห์ศักยภาพตนเอง/พื้นที่ และจัดทำแผนการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจครัวเรือน โดยวิเคราะห์ว่าศักยภาพกลุ่มที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ในด้านใดได้บ้าง จุดเด่น และจุดด้อยของสถานีวิชากร และการให้บริการจัดการของแหล่งเรียนรู้ ความต้องการในการส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มเติม องค์กรความรู้ที่กลุ่มมีอยู่ และสามารถถ่ายทอดต่อได้ องค์กรความรู้ที่ต้องการเพิ่มเติม วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือที่มีอยู่ และสิ่งที่ต้องการเพิ่มเติม

- ระยะเวลาที่ 2 พัฒนาทักษะการเป็นวิทยากรแหล่งเรียนรู้ โดยเน้นการฝึกทักษะ/ทดลองฝึกปฏิบัติจริงในการเป็นวิทยากรกระบวนการ ตลอดจนพัฒนาความรู้อื่น ๆ ที่จำเป็นตามความต้องการของกลุ่ม

(4.2.2) พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group ดำเนินการในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อยู่ในระดับปรับปรุง หรือระดับปานกลาง โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ 2 ระยะเวลา ดังนี้

- ระยะเวลาที่ 1 ประเมินและวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม จุดแข็ง จุดอ่อน ข้อจำกัด อุปสรรค และโอกาสของกลุ่ม จำนวนเงินทุนของกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่ม ความต้องการส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มเติม องค์กรความรู้ที่มีอยู่ และองค์กรความรู้ที่ต้องการเพิ่มเติม ประเด็นในการพัฒนา กลุ่มเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group

- ระยะเวลาที่ 2 นำผลการวิเคราะห์กลุ่มในแต่ละด้านมาถอดบทเรียน และกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาสู่การเป็น Smart Group และจัดให้มีการเสนอความต้องการในการขอรับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อยกระดับศักยภาพของกลุ่ม

(4.2.3) การส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ 2 ระยะเวลา ดังนี้

- ระยะเวลาที่ 1 สร้างการรับรู้เรื่องความมั่นคงทางอาหารในครัวเรือน และชุมชนในแต่ละมิติ ทั้ง 4 มิติ คือ การมีอาหารเพียงพอ การเข้าถึงอาหาร การใช้ประโยชน์จากอาหาร การมีเสถียรภาพทางด้านอาหาร และจัดทำกรวิเคราะห์ชุมชนว่ามีความมั่นคงทางด้านอาหารหรือไม่

- ระยะเวลาที่ 2 พัฒนาทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน ในเรื่องการจัดการบ้านเรือน การผลิตอาหารปลอดภัย การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

(4.3) กลุ่มยุวเกษตรกร พัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model) โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ตามความต้องการของกลุ่มยุวเกษตรกร และเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ครอบคลุมด้านการพัฒนากระบวนการกลุ่ม 5 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการกลุ่ม การบริหารทุนและทรัพยากรการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก กระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ และสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(5) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต หน่วยงานมีแผนการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร โดยจะสนับสนุนตามความต้องการของกลุ่ม เช่น เมล็ดพันธุ์พืช ปุ๋ย สัตว์เคอร์ บรรจุก้อน เป็นต้น ทั้งนี้จะมีการสำรวจความต้องการวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ จากกลุ่มเกษตรกร หลังจากมีการจัดกระบวนการเรียนรู้/กิจกรรมอื่น ๆ เสร็จเรียบร้อย และได้รับการจัดสรรงบประมาณงวดที่ 2 (งบบุคหนุ) แล้วจึงดำเนินการสนับสนุนเกษตรกรต่อไป

โดยเป้าหมายการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กลุ่มเกษตรกรทั้งหมด 539 กลุ่ม เป็นกลุ่มส่งเสริมอาชีพ การเกษตร 154 กลุ่ม กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 231 กลุ่ม และกลุ่มยุวเกษตรกร 154 กลุ่ม (ตารางที่ 3.49)

ตารางที่ 3.49 จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่จะสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์

กลุ่มเกษตรกร/กิจกรรม	จำนวนกลุ่มเกษตรกร (กลุ่ม)
1. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	154
2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	231
2.1 พัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจครัวเรือน	77
2.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group	77
2.3 การส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน	77
3. กลุ่มยุวเกษตรกร	154
รวม	539

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร

3.2.2) กิจกรรม

(1) หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรเพื่อส่งเสริมและพัฒนา

(1.1) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มส่งเสริมอาชีพ การเกษตร จังหวัดละ 2 กลุ่ม มีหลักเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

(1.1.1) คัดเลือกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จังหวัดละ 1 กลุ่ม โดยต้อง เป็นกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณค่าวัสดุการเกษตรเพื่อการพัฒนา กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ต้นแบบ ในกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรให้มีความเข้มแข็ง ภายใต้โครงการ สร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มาก่อน และมีผลการประเมิน ศักยภาพกลุ่มอยู่ในระดับดี มีผลงานเด่น ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด หรือหากไม่สามารถคัดเลือกกลุ่มฯ ตามคุณสมบัติดังกล่าวได้ สามารถพิจารณากลุ่มที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีหรือปานกลาง มีศักยภาพ ในการบริหารจัดการสู่การเป็นกลุ่มต้นแบบและพร้อมพัฒนาต่อยอดเป็นแหล่งเรียนรู้เป็นลำดับถัดไป

(1.1.2) คัดเลือกกลุ่มส่งเสริมอาชีพ จังหวัดละ 1 กลุ่ม โดยเป็นกลุ่มที่มีการ จัดตั้งใหม่ หรือกลุ่มที่มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) อยู่ในระดับ ปรับปรุง ที่มีความต้องการเข้าสู่กระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง รวมถึงการพัฒนาพื้นฐาน สู่การเป็นผู้ประกอบการพื้นฐาน เพื่อพัฒนาศักยภาพตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้น อย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากเข้าร่วมโครงการ

(1.2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

(1.2.1) กิจกรรมพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจครัวเรือน จังหวัดละ 1 กลุ่ม มีหลักเกณฑ์การคัดเลือก คือ ต้องเป็น กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ได้รับรางวัลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดีเด่นระดับจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2564

(1.2.2) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อเตรียม ความพร้อมสู่ Smart Group จังหวัดละ 1 กลุ่ม จะต้องเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีผลการประเมินตามเกณฑ์ การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อยู่ในระดับปรับปรุง หรือระดับ ปานกลาง ต้องเป็นกลุ่มที่ยังไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2564

(1.2.3) กิจกรรมส่งเสริมความมั่นคงทางด้านอาหารในระดับชุมชน จังหวัดละ 1 กลุ่ม การคัดเลือกกลุ่มเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความมั่นคงทางด้านอาหารในระดับชุมชน โดยจะพิจารณาจากหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อความมั่นคงด้านอาหาร
- เป็นพื้นที่ที่มีค่าข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564 ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ในตัวชี้วัดด้านสุขภาพด้านสภาพแวดล้อม การมีงานทำ และรายได้
- เป็นพื้นที่ที่มีการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และมีการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร (กรณีพื้นที่ดำเนินงานโครงการฯ ไม่มีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ให้รวมกลุ่มสตรีในภาคการเกษตรในพื้นที่แล้วจัดตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร)
- เป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมในการดำเนินงานส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหาร ระดับชุมชน

(1.3) กลุ่มยุวเกษตรกร จังหวัดละ 2 กลุ่ม กลุ่มละไม่น้อยกว่า 15 ราย โดยการคัดเลือกกลุ่มยุวเกษตรกรที่มีความสนใจ มีศักยภาพและพร้อมที่จะพัฒนา เป็นกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ เข้าร่วมกิจกรรมตามจำนวนเป้าหมาย

(2) การจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ผ่านกระบวนการการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่ม มีเป้าหมายดำเนินการในกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 2 ครั้งต่อกลุ่ม และกลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 1 ครั้ง (ตารางที่ 3.50)

ตารางที่ 3.50 เป้าหมายการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มเกษตรกร

กิจกรรม	จำนวน (ครั้ง)
1. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	2
2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	
2.1 พัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจครัวเรือน	2
2.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group	2
2.3 ส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน	2
3. กลุ่มยุวเกษตรกร	1

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร

(3) การติดตามและให้คำปรึกษาเกษตรกร หน่วยงานมีแผนการติดตาม แนะนำ และให้คำปรึกษาเกษตรกร หลังจากจัดกระบวนการเรียนรู้เรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ หน่วยงานในพื้นที่ส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.50 ยังไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ต้องชะลอการดำเนินการออกไปก่อน แต่มีแผนจะดำเนินการหลังจากจัดสรรปัจจัยการผลิตเสร็จเรียบร้อยแล้ว ส่วนที่เหลือร้อยละ 12.50 มีการดำเนินการติดตามและให้คำปรึกษาเกษตรกรไปบ้างแล้ว เฉลี่ย 3 ครั้ง (ตารางที่ 3.51)

ตารางที่ 3.51 การติดตาม แนะนำ และให้คำปรึกษากลุ่มเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. ดำเนินการแล้ว	12.50
2. ยังไม่ได้ดำเนินการ	87.50
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2.3) ผลผลิต

(1) การอบรมถ่ายทอดความรู้ ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กลุ่มเกษตรกรจำนวน 175 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 113.64 ของเป้าหมาย 154 กลุ่ม รายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 3.52)

(1.1) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร 2 ระยะ โดยระยะที่ 1 ดำเนินการแล้ว จำนวน 148 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 86.10 ของเป้าหมาย 154 กลุ่ม และระยะที่ 2 ดำเนินการแล้ว จำนวน 133 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 86.36 ของเป้าหมายเกษตรกร 154 กลุ่ม

(1.2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ดำเนินการทั้งหมด 3 กิจกรรม มีกลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมจำนวน 205 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 88.74 ของเป้าหมาย 231 กลุ่ม รายละเอียดดังนี้

(1.2.1) กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจครัวเรือน ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็น 2 ระยะ โดยระยะที่ 1 ดำเนินการแล้ว 69 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 89.61 ของเป้าหมาย 77 กลุ่ม และระยะที่ 2 ดำเนินการแล้ว 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 9.09 ของเป้าหมาย 77 กลุ่ม

(1.2.2) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group เป้าหมาย 77 กลุ่ม จัดกระบวนการเรียนรู้เป็น 2 ระยะ โดยระยะที่ 1 ดำเนินการแล้ว 66 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 85.71 ของเป้าหมาย และระยะที่ 2 ดำเนินการแล้ว 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.19 ของเป้าหมาย

(1.2.3) กิจกรรมส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน เป้าหมาย 77 กลุ่ม ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็น 2 ระยะ โดยระยะที่ 1 ดำเนินการแล้ว 70 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 90.91 ของเป้าหมาย และระยะที่ 2 ดำเนินการแล้ว 69 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 89.61 ของเป้าหมาย

(1.3) กลุ่มยุวเกษตรกร ดำเนินการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร โดยจัดกระบวนการเรียนรู้แล้วจำนวน 146 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 94.81 ของเป้าหมาย 154 กลุ่ม

ตารางที่ 3.52 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย

กระบวนการเรียนรู้	เป้าหมาย (กลุ่ม)	ผลการดำเนินงาน	
		จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
1. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร			
- ระยะที่ 1	154	148	96.10
- ระยะที่ 2	154	133	86.36
2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร			
2.1 กิจกรรมการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจครัวเรือน			
- ระยะที่ 1	77	69	89.61
- ระยะที่ 2	77	7	9.09
2.2 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group			
- ระยะที่ 1	77	66	85.71
- ระยะที่ 2	77	4	5.19
2.3 กิจกรรมส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน			
- ระยะที่ 1	77	70	90.91
- ระยะที่ 2	77	69	89.61
3. กลุ่มยุวเกษตรกร	154	146	94.81

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร

(2) การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตปัจจัยการผลิต

(2.1) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร มีเป้าหมายสนับสนุน 154 กลุ่ม สนับสนุนให้กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรแล้ว 8 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 5.19 ของเป้าหมาย 77 กลุ่ม (ตารางที่ 3.53)

(2.2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ดำเนินการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต ให้กลุ่มเกษตรกรใน 3 กิจกรรมหลัก ดังนี้

(2.2.1) การพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อพัฒนาเป็น แหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจครัวเรือน มีเป้าหมายสนับสนุนจำนวน 77 กลุ่ม ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

(2.2.2) การพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อม สู่ Smart Group มีเป้าหมายสนับสนุนจำนวน 77 กลุ่ม ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์/ ปัจจัยการผลิตให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

(2.2.3) การส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน มีเป้าหมาย สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อสร้างแหล่งอาหารระดับชุมชน จำนวน 77 กลุ่ม ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการ จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

(2.3) กลุ่มยุวเกษตรกร มีเป้าหมายสนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนา กลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ 154 กลุ่ม ดำเนินการสนับสนุนแล้ว 116 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 75.32 ของเป้าหมาย

ตารางที่ 3.53 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กลุ่มเกษตรกร

รายการ	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	
			จำนวน	ร้อยละ
1. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	กลุ่ม	77	8	5.19
2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร				
2.1 การพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจครัวเรือน	กลุ่ม	77	-	-
2.2 การพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group	กลุ่ม	77	-	-
2.3 การส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน	กลุ่ม	77	-	-
3. กลุ่มยุวเกษตรกร	กลุ่ม	154	116	75.32

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร

(3) การแลกเปลี่ยนยุวเกษตรกรระหว่างประเทศ ประกอบด้วย กิจกรรมการเตรียมความพร้อมผู้นำเยาวชนเกษตรไปฝึกงานตามข้อตกลงร่วมมือกับสภาการแลกเปลี่ยนทางการเกษตรของญี่ปุ่น (JAEC) มีเป้าหมายจำนวน 10 ราย กิจกรรมการแลกเปลี่ยนยุวเกษตรกรและผู้นำยุวเกษตรกรกับเกาหลีใต้ มีเป้าหมายจำนวน 4 ราย และกิจกรรมแลกเปลี่ยนยุวเกษตรกรกับวิทยาลัยเกษตรกรรมโคอิบูจิ มีเป้าหมายจำนวน 4 ราย ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการ

3.2.4) ข้อค้นพบ

(1) จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้กับกลุ่มยุวเกษตรกรบางโรงเรียน ไม่สามารถทำได้ต่อเนื่อง เนื่องจากโรงเรียนหยุดการเรียนการสอนเป็นระยะ เช่น ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิต้องเลื่อนกิจกรรมดังกล่าวออกไป เนื่องจากข้อกำหนดการระบาดของโรคติดเชื้อมีผลเป็นต้น

(2) การกำหนดเป้าหมายกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและงบประมาณ เป็นการกำหนดจากหน่วยงานส่วนกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับกลุ่มเกษตรกรในบางพื้นที่ที่มีกลุ่มเกษตรกรค่อนข้างมาก จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ครอบคลุม อีกทั้งมีกลุ่มเกษตรกรที่ต้องการเข้ารับการพัฒนาเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดงบประมาณค่าใช้จ่ายที่เกินจากที่ได้รับการจัดสรร เช่น ค่าอาหาร และเครื่องดื่ม ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ใช้เงินส่วนตัวในการจัดอาหาร และเครื่องดื่มในส่วนที่ไม่เพียงพอ

(3) หน่วยงานยังไม่มีกิจกรรมการศึกษาดูงานจากกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถช่วยให้กลุ่มเกษตรกรมีแนวความคิดในการบริหารจัดการกลุ่ม และมีเครือข่ายเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

3.2.5) ข้อเสนอแนะ

(1) กลุ่มเกษตรกรในแต่ละจังหวัดมีจำนวนไม่เท่ากัน เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มเกษตรกร การกำหนดเป้าหมายกลุ่มเกษตรกรเพื่อส่งเสริมและพัฒนา จึงควรพิจารณาให้สอดคล้องกับจำนวนกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ และควรมีการสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรได้พัฒนาศักยภาพ และสามารถพึ่งพาตนเองได้

(2) ควรมีการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานจากกลุ่มที่ประสบความสำเร็จและเป็นต้นแบบได้ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้กลุ่มเกษตรกรอื่น ๆ ให้เกิดความตระหนัก และมีแนวความคิดในการนำไปปรับใช้กับการบริหารจัดการกลุ่มของตนเอง

3.3) กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งชุมชนในการสร้างรายได้จากความหลากหลายทางชีวภาพ ดำเนินการโดยสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.3.1) ปัจจัยนำเข้า

(1) งบประมาณ กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งชุมชนในการสร้างรายได้จากความหลากหลายทางชีวภาพ ได้รับงบประมาณดำเนินงานโครงการ จำนวน 16.0700 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว จำนวน 12.0525 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของงบประมาณที่ได้รับ ซึ่งเป็นการเบิกจ่ายงบประมาณ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการโครงการ ทั้งนี้ หน่วยงานอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงาน และเริ่มดำเนินงานโครงการตามแผนปฏิบัติงาน ซึ่งเจ้าหน้าที่ในพื้นที่จะได้รายงานให้ทราบต่อไป

(2) ความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณ จากการสำรวจ พบว่า หน่วยงานร้อยละ 100.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพื่อดำเนินงานโครงการมีความทันเวลา ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 สำหรับความเพียงพอของงบประมาณ ร้อยละ 100.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอต่อการดำเนินงานในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 (ตารางที่ 3.54)

ตารางที่ 3.54 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ

รายการ	ร้อยละ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ความทันเวลาของงบประมาณ			
1.1 ทันเวลา	100.00	5.00	มากที่สุด
1.2 ไม่ทันเวลา	-		
2. ความเพียงพอของงบประมาณ			
2.1 เพียงพอ	100.00	5.00	มากที่สุด
2.2 ไม่เพียงพอ			

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ หน่วยงานมีเป้าหมายการส่งเสริมและพัฒนา ชุมชนในปี 2565 จำนวน 25 ชุมชน โดยเป็นชุมชน วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการจากฐานทรัพยากรชีวภาพ ในพื้นที่ดำเนินการของสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ โดยจะเน้นพื้นที่ที่หน่วยงานราชการทั่วไป เข้าไปดำเนินงานได้ยาก เช่น ชุมชนที่อาศัยในเขตพื้นที่อนุรักษ์ในความรับผิดชอบดูแล ภายใต้กฎระเบียบของ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ หน่วยงานยังกำหนดเป้าหมายชุมชนสะสมเดิม ที่เคยเข้าร่วมโครงการ เพื่อดำเนินการเข้าไปส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องอีก 125 ชุมชน

3.3.2) กิจกรรม

(1) การประชุมใหญ่ชุมชนเครือข่ายการดำเนินงาน เพื่อหารือ/วางแผนการพัฒนา พื้นที่ที่มีเป้าหมายดำเนินการในชุมชนเดิม จำนวน 125 ชุมชน และประชุมใหญ่ชุมชนในเครือข่ายการดำเนินงาน ซึ่งเป็นชุมชนใหม่ในปี 2565 จำนวน 25 ชุมชน ขณะนี้อยู่ระหว่างการวางแผนเพื่อดำเนินงาน ซึ่งจะสามารถ ดำเนินการได้ในช่วงไตรมาสที่ 3

(2) การศึกษาดูงาน/บ่มเพาะ หน่วยงานมีแผนในการจัดให้ชุมชนที่เข้าร่วม โครงการในปี 2565 ไปศึกษาดูงาน โดยมีเป้าหมาย 4 ครั้ง ทั้งนี้ จะต้องการจัดประชุมใหญ่ชุมชนกับ กลุ่มเป้าหมายก่อนดำเนินการได้

3.3.3) ผลผลิต

(1) ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ หน่วยงานดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาให้กับชุมชน ในปี 2565 ทั้งสิ้น 150 ชุมชน แบ่งเป็นชุมชนสะสมเดิม 125 ชุมชน และชุมชนใหม่ 25 ชุมชน ทั้งนี้จากการดำเนินการสำรวจเพื่อคัดเลือก พบว่า สามารถคัดเลือกชุมชนสะสมเพื่อเข้าร่วมโครงการในปี 2565 ได้ 132 ชุมชน ในพื้นที่ 42 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 105.60 ของเป้าหมาย 125 ชุมชน โดยเป็นชุมชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงราย เชียงใหม่ แพร่ น่าน อุตรดิตถ์ ลำพูน ลำปาง บึงกาฬ สกลนคร กาฬสินธุ์ มุกดาหาร มหาสารคาม อุบลราชธานี ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ นครราชสีมา ชัยภูมิ เลย เพชรบูรณ์ ลพบุรี นครสวรรค์ อุทัยธานี สุพรรณบุรี สมุทรปราการ ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี จันทบุรี ตาก กาญจนบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร พังงา กระบี่ ตรัง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา และนราธิวาส

สำหรับชุมชนใหม่ จำนวน 25 ชุมชน อยู่ระหว่างการคัดเลือกพื้นที่เพื่อดำเนินการ เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนวิธี และรูปแบบการดำเนินงานโครงการใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานในปัจจุบัน จึงต้องมีการคัดเลือกชุมชนอีกครั้ง ซึ่งจะสามารถคัดเลือกได้ครบตามเป้าหมายในช่วงไตรมาสที่ 3

3.3.4) ความพึงพอใจ

จากการสำรวจความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต่อการดำเนินงานโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตรในภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.22 โดยร้อยละ 45.95 มีความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 37.84 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และร้อยละ 16.22 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในด้านต่าง ๆ พบว่า (ตารางที่ 3.55)

(1) ด้านงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกร พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.45 โดยร้อยละ 54.55 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 36.36 มีความพึงพอใจในระดับมาก และร้อยละ 9.09 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

(2) ด้านแนวทาง/นโยบายการดำเนินงานโครงการ พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.87 โดยร้อยละ 60.00 มีความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 26.67 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง และร้อยละ 13.33 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 3.55 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					รวม	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. งบประมาณที่ได้รับ	54.55	36.36	9.09	-	-	100.00	4.45	มากที่สุด
2. แนวทางการดำเนินงาน	13.33	60.00	26.67	-	-	100.00	3.87	มาก
รวม	37.84	45.95	16.22	-	-	100.00	4.22	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3.5) ข้อค้นพบ

(1) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนปฏิบัติงาน

(2) การปรับวิธีการดำเนินงาน อันเนื่องจากการปรับเปลี่ยนผู้บริหาร ส่งผลให้การดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมมีความล่าช้ากว่าแผนปฏิบัติงานที่จะต้องดำเนินการแล้วเสร็จในช่วงไตรมาสที่ 1 และ 2

(3) หน่วยงานส่วนกลางจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานในพื้นที่เพื่อเตรียมการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมแล้ว แต่หน่วยงานในพื้นที่ ยังไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากต้องรอแนวทางในการดำเนินงานที่ได้ปรับเปลี่ยนตามแนวทางของผู้บริหารแล้ว

3.3.6) ข้อเสนอแนะจากการติดตาม

เนื่องจากยังมีกิจกรรมการจัดประชุมสร้างความเข้มแข็ง สร้างศักยภาพ และสร้างเครือข่ายการดำเนินงาน การสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การประเมินมูลค่าเศรษฐกิจชุมชน และกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งตามแผนปฏิบัติงานจะต้องดำเนินการในช่วงไตรมาสที่ 1 และ 2 แต่ยังไม่ได้ดำเนินการ ดังนั้นจึงควรเร่งดำเนินการกิจกรรมดังกล่าว เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ทันภายในปีงบประมาณ 2565

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร

การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ
กิจกรรมพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม ดำเนินการโดยกรมหม่อนไหม

การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด
กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมการเกษตร

3.2.11 โครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ OTOP ให้มีความสามารถและมีทักษะในการนำสินค้าจำหน่ายในตลาดออนไลน์ และการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า OTOP ผ่านระบบออนไลน์ให้แก่ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP เพื่อส่งเสริมให้ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP รุ่นใหม่ และเพื่อส่งเสริมเครือข่าย OTOP ในการพัฒนาผู้ประกอบการ OTOP

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่มีศักยภาพแผนภูมิที่ลงทะเบียน ปี 2557 - 2564 ในพื้นที่ 76 จังหวัด ๆ ละ 50 กลุ่ม/ราย รวมจำนวน 3,800 ราย/กลุ่ม

1.3) หน่วยงานรับผิดชอบ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

1.4) งบประมาณ รวมสิ้น 22.3438 ล้านบาท

1.5) ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 30 กันยายน 2565

2) วิธีการติดตามผล

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากกรมการพัฒนาชุมชนผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ กรมการพัฒนาชุมชน

2.1.3) สัมภาษณ์เกษตรกร และผู้ประกอบการ 4 จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน นครศรีธรรมราช และตรัง

2.2) ช่วงเวลาของข้อมูล

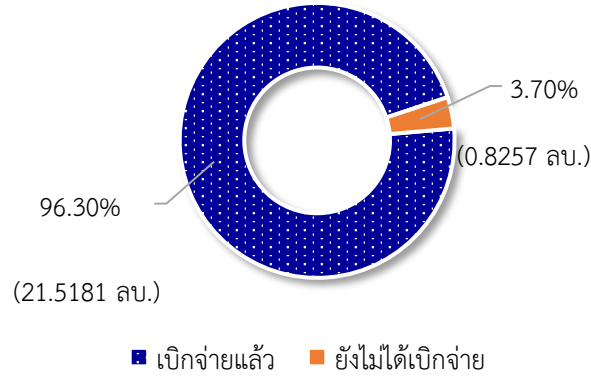
2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 31 มีนาคม 2565

2.2.2) สสำรวจข้อมูลในพื้นที่ ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2565 - วันที่ 31 มีนาคม 2565

3) ผลการติดตาม

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) งบประมาณ กรมการพัฒนาชุมชนที่ได้รับจัดสรร เป็นเงิน 22.3438 ล้านบาท ณ วันที่ 31 มีนาคม 2565 มีการเบิกจ่าย จำนวน 21.5181 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 96.30 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร (แผนภูมิที่ 3.15)

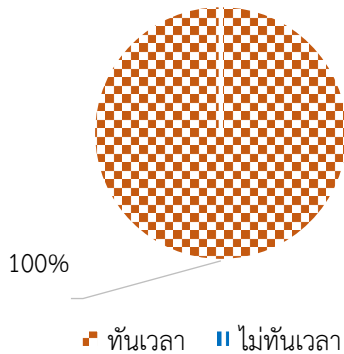

ที่มา: จากการรายงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเงินโยบบาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนภูมิที่ 3.15 การจัดสรรงบประมาณและผลการเบิกจ่าย

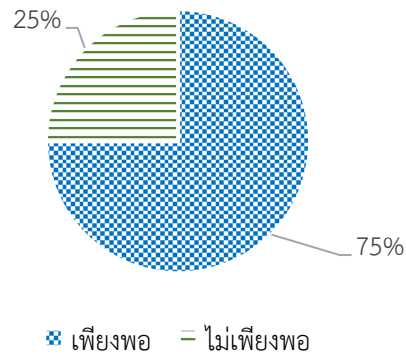
(1) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ ร้อยละ 100.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความทันเวลา (แผนภูมิที่ 3.16)

(2) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ ร้อยละ 75.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอ ส่วนที่เหลือร้อยละ 25.00 เห็นว่าไม่เพียงพอ เนื่องจากงบประมาณสำหรับที่ใช้ในกิจกรรมการมีจำนวนอบรมน้อยเกินไป (แผนภูมิที่ 3.17)

ที่มา: จากการสำรวจ

แผนภูมิที่ 3.16 ความเพียงพอของงบประมาณ

ที่มา: จากการสำรวจ

แผนภูมิที่ 3.17 ความทันเวลาของงบประมาณ

3.2) กิจกรรม

3.2.1) กิจกรรมการอบรมเกษตรกร ผู้ประกอบการ สหกรณ์/วิสาหกิจชุมชน กรมการพัฒนาชุมชนได้มีการจัดทำแผนและแนวทางการอบรมตามเป้าหมายเรียบร้อยแล้ว

3.2.2) กิจกรรมติดตามและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชนจะดำเนินการติดตามและประเมินผล โดยการบูรณาการร่วมของหน่วยงานในกรมการพัฒนาชุมชน

3.3) ผลผลิต

3.3.1) การอบรมถ่ายทอดความรู้ กรมการพัฒนาชุมชนได้จัดการอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร ผู้ประกอบการ สหกรณ์/วิสาหกิจชุมชน จำนวน 3,800 ราย เรียบร้อยแล้วตามเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 100.00 แล้วเสร็จในเดือนธันวาคม 2564 จำนวน 76 จังหวัด ๆ ละ 50 กลุ่ม/ราย รวมจำนวน 3,800 ราย/กลุ่ม

3.3.2) ช่องทางการตลาด มีการใช้ช่องทางในการจำหน่ายสินค้าทาง Facebook และ Website คิดเป็นร้อยละ 65.00 และร้อยละ 35.00 อยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนช่องทางการตลาดในการนำสินค้ามาจำหน่ายในตลาดออนไลน์

3.4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรที่ผ่านการอบรมถ่ายทอดความรู้ ร้อยละ 38.00 ได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ไปใช้ทั้งหมดแล้ว ได้แก่ เรื่องการเป็นผู้ประกอบการที่ “ผลิตเก่ง ขายเก่ง และมีธรรมาภิบาล” การจัดทำ Template/Content ผลิตภัณฑ์ เพื่อใช้ในการจำหน่ายในตลาดออนไลน์ การถ่ายภาพผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับการจัดจำหน่ายในตลาดออนไลน์ และการนำเข้าสู่ข้อมูลระบบขายออนไลน์และ Upload ภาพ/ Content ในเว็บไซต์ตลาดออนไลน์ และร้อยละ 62.00 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์บางส่วน ได้แก่ เรื่องการจัดทำ Template/Content ผลิตภัณฑ์ เพื่อใช้ในการจำหน่ายในตลาดออนไลน์ และการถ่ายภาพผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับการจัดจำหน่ายในตลาดออนไลน์

3.5) ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจของเกษตรกรและผู้ประกอบการ ในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.29 โดยมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในการฝึกอบรม การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร และภาพรวมของโครงการ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.32 4.43 และ 4.48 ตามลำดับ และมีความพึงพอใจต่อการนำความรู้ไปปรับใช้ในระดั้มาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.96 (ตารางที่ 3.56)

ตารางที่ 3.56 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. หลักสูตรในการฝึกอบรม	0.00	0.00	7.14	53.57	39.29	4.32	มากที่สุด
2. การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร	0.00	0.00	3.57	50.00	46.43	4.43	มากที่สุด
3. การนำความรู้ไปปรับใช้	0.00	0.00	22.22	48.15	25.93	3.96	มาก
4. ภาพรวมของโครงการ	0.00	0.00	6.90	37.93	55.17	4.48	มากที่สุด
เฉลี่ย	0.00	0.00	9.96	47.42	41.72	4.29	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.6) ข้อค้นพบ

3.5.1) การอบรมถ่ายทอดความรู้ ผู้ที่เข้ารับการอบรมมีทั้งผู้ที่มีอายุมาก และผู้มีอายุน้อย ทำให้การรับรู้ตามหลักสูตรที่จัดอบรมต่างกัน โดยการจัดอบรมไม่ได้แบ่งกลุ่มอายุของผู้เข้ารับการอบรม ส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมที่มีอายุมากเรียนรู้ไม่ทัน เพราะมีความจำไม่เท่ากับผู้เข้าอบรมที่มีอายุน้อย และเรียนรู้ได้ช้า เนื่องจากเป็นความรู้ใหม่และต้องใช้เทคโนโลยีมือถือเข้ามาช่วย

3.5.2) อุปกรณ์มือถือของผู้เข้ารับการอบรมไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ จึงไม่สามารถฝึกปฏิบัติระหว่างการฝึกอบรมได้

3.7) ข้อเสนอแนะ

3.6.1) ควรแบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมเป็นกลุ่มผู้ที่มีอายุมากและกลุ่มผู้ที่มีอายุน้อย

3.6.2) ควรจัดทำวีดีโอหลักสูตรในการอบรมเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมนำกลับมาเปิดทบทวนหลักสูตรในการฝึกอบรมดังกล่าวได้

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินโครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/
วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน

ศูนย์รวมผลิตภัณฑ์ OTOP เชียงใหม่

การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเครื่องประดับขามัง

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการทอผ้าพื้นเมือง

ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ
ขนาดแผนโบราณ

ร้านจำหน่ายผ้าทอพื้นเมือง
อ.สันกำแพง จ. เชียงใหม่

ผ้าทอพื้นเมืองยกลาย

การเพาะและขยายพันธุ์แคคตัส

ต้นแคคตัส

3.2.12 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน

1) สาระสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1.1) เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกรไทยให้มีความมั่นคงด้านอาชีพ และมั่นคงด้านรายได้ อย่างยั่งยืน

1.1.2) เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตผลทางการเกษตร (Value Added) ให้กับเกษตรกรในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มชุมชนการเกษตร/สหกรณ์การเกษตร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในด้านการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการตลาด

1.1.3) เพื่อเชื่อมโยงและผลักดันงานวิจัยและพัฒนา (R&D) มาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตผลทางการเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

กลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชนการเกษตร สหกรณ์การเกษตรที่มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมของเกษตรกรที่เป็นสมาชิก ทั้งที่เป็นอาหารและไม่ใช่อาหาร จำนวน 1,520 ราย

1.3) หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 19.0198 ล้านบาท

1.5) ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 30 กันยายน 2565

2) วิธีการติดตามผล

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) สอบถามเจ้าหน้าที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง และตาก

2.2) ช่วงเวลาของข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 31 มีนาคม 2565

2.2.2) สํารวจข้อมูลในพื้นที่โครงการ ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ - 31 มีนาคม 2565

3) ผลการติดตาม

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) งบประมาณ กิจกรรมค่าใช้จ่ายแปรรูปสินค้าเกษตรอุตสาหกรรม 1 จังหวัด 1 ชุมชน (One Province One Agro-Industrial Community: OPOAI-C) ได้รับงบประมาณดำเนินงานโครงการ จำนวน 19.0198 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้วจำนวน 4.5267 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23.80 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

3.1.2) ความทันเวลา และความเพียงพอของงบประมาณ จากการสำรวจ พบว่าหน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 100.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพื่อดำเนินงานโครงการมีความทันเวลาในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 สำหรับความเพียงพอของงบประมาณ ร้อยละ 100.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอต่อการดำเนินงานในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.33 (ตารางที่ 3.57)

ตารางที่ 3.57 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ

รายการ	ร้อยละ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ความทันเวลาของงบประมาณ			
1.1 ทันเวลา	100.00	5.00	มากที่สุด
1.2 ไม่ทันเวลา	-		
2. ความเพียงพอของงบประมาณ			
2.1 เพียงพอ	100.00	4.33	มาก
2.2 ไม่เพียงพอ	-		

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.3) จำนวนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน หน่วยงานกำหนดเป้าหมายจำนวนเกษตรกรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการเกษตร สหกรณ์การเกษตร ที่มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมของเกษตรกรที่เป็นสมาชิก ทั้งที่เป็นอาหารและไม่ใช่อาหาร เพื่อเข้าร่วมการอบรมถ่ายทอดความรู้ ในปี 2565 จำนวน 1,520 ราย ใน 76 จังหวัดทั่วประเทศ

3.1.4) หลักสูตรการอบรม เนื้อหาการอบรมถ่ายทอดความรู้ประกอบไปด้วยเรื่องการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตผลทางการเกษตร มาตรฐานผลิตภัณฑ์ การตลาดทั้งทาง Online และ Offline การบริหารจัดการองค์กร ตลอดจนพื้นฐานการผลิตต่าง ๆ เช่น การแปรรูป การออกแบบบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น

3.2) กิจกรรม

3.2.1) หลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกร หลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกร เพื่อเข้าร่วมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ ได้แก่ ต้องเป็นกลุ่มที่มีความพร้อมที่จะเข้าร่วมการพัฒนา มีความพร้อมในการผลิต ต้องไม่ใช่กลุ่มเดิมที่เคยเข้าร่วมโครงการแล้ว ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีตลาดรองรับหรือไม่ รวมทั้งความพร้อมของสถานที่ในการผลิตสินค้า

สำหรับการคัดเลือกกลุ่มเกษตรกร หรือวิสาหกิจชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์นั้น จะมีคณะกรรมการของหน่วยงานในพื้นที่จากหลายหน่วยงาน เช่น เจ้าหน้าที่จากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด กรมการพัฒนาชุมชน เกษตรจังหวัด พาณิชย์จังหวัด เป็นต้น มาร่วมกันพิจารณาคัดเลือกกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนที่ผ่านการอบรมแล้ว เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

- (1) มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์
- (2) มีความพร้อมด้านวัตถุดิบ/การผลิต
- (3) มีผลผลิตทางการเกษตรที่สามารถแปรรูปได้
- (4) สินค้ามีศักยภาพภูมิที่จะนำไปต่อยอดได้
- (5) มีการปฏิบัติตามขั้นตอนและการผลิต
- (6) มีช่องทางการจำหน่าย/ตลาด

3.2.2) การติดตามให้คำปรึกษากลุ่มเกษตรกร หน่วยงานในพื้นที่มีแผนในการติดตามให้คำแนะนำเกษตรกรหลังจากจัดอบรมถ่ายทอดความรู้แล้ว เฉลี่ย 2 ครั้ง โดยเป็นการลงพื้นที่ติดตามร่วมกับโครงการอื่นที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงาน เนื่องจากงบประมาณสำหรับการติดตามไม่มากพอสำหรับการติดตามอย่างใกล้ชิด

3.3) ผลผลิต

3.3.1) การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมอบรม พบว่า หน่วยงานในพื้นที่ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรแล้ว มีเกษตรกรสนใจเข้าร่วมมากกว่าเป้าหมาย โดยอบรมแล้วจำนวน 2,292 ราย คิดเป็นร้อยละ 150.79 ของเป้าหมาย 1,520 ราย โดยจัดอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตผลทางการเกษตร มาตรฐานผลิตภัณฑ์ การตลาดทั้งทาง Online และ Offline รวมทั้งการบริหารจัดการองค์กรสู่ความยั่งยืน

ทั้งนี้ จากการลงพื้นที่ติดตามผลการดำเนินงานโครงการในจังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง และตาก พบว่า หน่วยงานตั้งเป้าหมายคัดเลือกเกษตรกรเข้าอบรมไว้เฉลี่ยจังหวัดละ 30 ราย แต่เมื่อมีการชี้แจงรายละเอียดโครงการ และดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการออกไป ส่งผลมีเกษตรกรสนใจเข้าร่วมอบรมมากกว่าที่หน่วยงานในพื้นที่ตั้งไว้

3.3.2) การส่งเสริมและพัฒนา หลังจากจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรแล้ว หน่วยงานในพื้นที่จะคัดเลือกเกษตรกรที่เป็นตัวแทนของกลุ่ม/วิสาหกิจชุมชนที่เข้าอบรม มาดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม โดยมีเป้าหมายผลิตภัณฑ์ที่จะพัฒนาจำนวน 4 ผลิตภัณฑ์ต่อจังหวัด รวม 76 จังหวัด จำนวน 304 ผลิตภัณฑ์ โดยในการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์นั้น เป็นลักษณะการจ้างที่ปรึกษาจากศูนย์นวัตกรรมอาหารและบรรจุภัณฑ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อมาศึกษาวิจัย และพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน โดยผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปที่แตกต่างไปจากผลิตภัณฑ์เดิมของกลุ่ม เช่น กัมมี่เสาวรส กากงาผสมกาแฟธัญพืช ปลาเส้นทอดกรอบพร้อมทาน กากมัลเบอร์รี่แผ่น น้ำข้าว 3 สายพันธุ์พร้อมดื่ม ชিংแก้ว เซราม์บำรุงผมจากเห็ดเยื่อไผ่ ครีมรองพื้นผสมกันแดด และแป้งข้าว เป็นต้น ผลการดำเนินงานพบว่า ขณะนี้อยู่ระหว่างการพัฒนา ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ เพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบให้กับกลุ่มเกษตรกร โดยมีระยะเวลาในการดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ 3

3.4) ความพึงพอใจ

จากการสำรวจความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน ในภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.83 โดยร้อยละ 83.33 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 16.67 มีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาในด้านต่าง ๆ พบว่า (ตารางที่ 3.58)

3.4.1) ด้านงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการส่งเสริมพัฒนากลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.67 โดยร้อยละ 66.67 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 33.33 มีความพึงพอใจในระดับมาก

3.4.2) ด้านแนวทาง/นโยบายการดำเนินงานโครงการ พบว่า เจ้าหน้าที่ทุกรายมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00

ตารางที่ 3.58 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					รวม	ค่า คะแนน เฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. งบประมาณที่ได้รับ	66.67	33.33	-	-	-	100.00	4.67	มากที่สุด
2. แนวทางการดำเนินงาน	100.00	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	83.33	16.67	-	-	-	100.00	4.83	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5) ข้อค้นพบ

3.5.1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบดำเนินการโดยการจ้างที่ปรึกษาจากศูนย์นวัตกรรมอาหาร และบรรจุภัณฑ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในการคิดค้นสูตร บรรจุภัณฑ์ และต้นทุนการผลิตให้กับเกษตรกร รวมถึงการผลิตออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบให้เกษตรกรนำไปทดลองจำหน่าย แต่ด้วยข้อจำกัดของงบประมาณ อาจทำให้สามารถผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบได้จำนวนไม่มาก

3.5.2) ด้านการศึกษาดูงาน เจ้าหน้าที่ในพื้นที่เห็นว่าการพากลุ่มเกษตรกรไปศึกษาดูงาน จากกลุ่มที่มีศักยภาพ จะช่วยให้กลุ่มเกษตรกรเกิดการเรียนรู้ และมีแนวความคิดในการพัฒนาสร้างสรรค์ ผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการบริหารจัดการกลุ่มให้เกิดความยั่งยืน

3.5.3) จากการลงพื้นที่ติดตามผลการดำเนินงานโครงการในจังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง และตาก พบว่า หน่วยงานตั้งเป้าหมายคัดเลือกเกษตรกรเข้าอบรมไว้เฉลี่ยจังหวัดละ 30 ราย แต่เมื่อมีการชี้แจงรายละเอียดโครงการ และดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการออกไป ส่งผลมีเกษตรกรสนใจเข้าร่วมอบรม มากกว่าที่หน่วยงานในพื้นที่ตั้งไว้

3.6) ข้อเสนอแนะ

ควรเพิ่มกิจกรรม และงบประมาณสำหรับการพากลุ่มเกษตรกรไปศึกษาดูงาน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ให้เกษตรกรได้เห็นกระบวนการ และเกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำมาปรับใช้กับการพัฒนาสินค้าของกลุ่ม รวมทั้งเกิดการสร้างเครือข่าย

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน

การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง

การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่

การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดตาก

3.3.13. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน

1) สาระสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1.1) เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นและพัฒนาให้เป็นสินค้า OTOP เพื่อต่อยอดและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สร้างสรรค์และทันสมัย สามารถแข่งขันได้ในตลาดสากล

1.1.2) ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ OTOP ให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน การइनนวัตกรรมเทคโนโลยีที่เหมาะสม ร่วมกับการพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ด้านการตลาด เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน กลุ่มเกษตรกรผู้แปรรูป ผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อย วิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการ OTOP ที่ต้องการยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์และขีดความสามารถในการแข่งขัน พื้นที่ 76 จังหวัด ทั่วประเทศ

1.3) หน่วยงานรับผิดชอบ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม และสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กรมวิทยาศาสตร์บริการ

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 311.0570 ล้านบาท (กรมปศุสัตว์ 1.0458 ล้านบาท กรมการพัฒนาชุมชน 231.0104 ล้านบาท กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม 19.5000 ล้านบาท สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม 46.0000 ล้านบาท และกรมวิทยาศาสตร์บริการ 13.5008 ล้านบาท)

1.5) ระยะเวลาดำเนินโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 30 กันยายน 2565

2) วิธีการติดตามผล

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากกรมปศุสัตว์ กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และกรมวิทยาศาสตร์บริการ

2.1.2) สอบถามเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดผู้รับผิดชอบโครงการ ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ชัยนาท อุตรดิตถ์ ชัยภูมิ สุรินทร์ และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 6 (จังหวัดนครราชสีมา)

2.1.3) สัมภาษณ์เกษตรกร/ผู้แทนสถาบันเกษตรกร

2.2) ช่วงเวลาของข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 30 กันยายน 2565

2.2.2) สํารวจข้อมูลในพื้นที่โครงการ ระหว่างวันที่ 24 - 28 มกราคม 2565 และวันที่ 21 - 25 กุมภาพันธ์ 2565

3) ผลการติดตาม

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) งบประมาณ หน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำแนกเป็น กรมปศุสัตว์ 1.0458 ล้านบาท กรมการพัฒนาชุมชน 231.0104 ล้านบาท กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม 19.5000 ล้านบาท สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม 46.0000 ล้านบาท และกรมวิทยาศาสตร์บริการ 13.5008 ล้านบาท ณ วันที่ 31 มีนาคม 2565 มีภาพรวมผลการเบิกจ่าย 33.4277 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.75

3.2) กิจกรรม

3.2.1) คัดเลือกกลุ่มเกษตรกรผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ / วิสาหกิจชุมชนเป้าหมาย 9 ผลิตภัณฑ์/กลุ่ม การพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์และบรรจุภัณฑ์ เป้าหมาย 9 ผลิตภัณฑ์ การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ เป้าหมาย 122 ราย

3.2.2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ให้มีคุณภาพมาตรฐาน เป้าหมาย 3,820 ผลิตภัณฑ์

3.2.3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยอัตลักษณ์เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ เป้าหมาย 200 ผลิตภัณฑ์/ 200 ราย การสัมมนา Virtual Gallery of Digital Marketing เป้าหมาย 40 ราย

3.2.4) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ได้รับการยกระดับด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เป้าหมาย 250 ผลิตภัณฑ์ การสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในการยกระดับ OTOP ด้วยวิทยาศาสตร์ เป้าหมาย 10 จังหวัด การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ OTOP ด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เป้าหมาย 180 สถานประกอบการ การขยายผลและการเพิ่มมูลค่าด้านการตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เป้าหมาย 250 ผลิตภัณฑ์ การติดตามประเมินผลและบริหารงานโครงการ เป้าหมาย 180 สถานประกอบการ

3.2.5) การการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยการถ่ายทอด เทคโนโลยี ให้คำปรึกษา แนะนำเชิงลึก 80 ผลิตภัณฑ์ การทดสอบผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานโดยห้องปฏิบัติการ วิทยาศาสตร์ เป้าหมาย 80 ผลิตภัณฑ์ การพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่นด้วยการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป้าหมาย 12 ชุมชน การติดตามผลการดำเนินงานและสรุปรายงาน เป้าหมาย 1 เรื่อง

3.3) ผลผลิต

3.3.1) พัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์และบรรจุภัณฑ์ 5 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 55.56 ของเป้าหมาย 9 ผลิตภัณฑ์

3.3.2) พัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยอัตลักษณ์เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจด้วยการถ่ายทอดองค์ความรู้ 74 ผลิตภัณฑ์/ราย คิดเป็นร้อยละ 37.00 ของเป้าหมาย 200 ผลิตภัณฑ์

3.3.3) พัฒนาผู้ประกอบการและยกระดับสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ OTOP 99 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 39.60 ของเป้าหมาย 250 ผลิตภัณฑ์

3.3.4) พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและให้คำปรึกษาเชิงลึก 17 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 21.25 ของเป้าหมาย 80 ผลิตภัณฑ์ และพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่นด้วยการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม 13 ชุมชน ครบตามเป้าหมาย

3.4) ความคิดเห็นและความพึงพอใจ

จากการสำรวจความพึงพอใจของผู้ผลิต/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน (ภายใต้หน่วยงานกรมปศุสัตว์ กรมการพัฒนาชุมชน และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม) พบว่า มีความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.94 และผู้ผลิต/กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนมีระดับความรู้ความเข้าใจระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.70 โดยสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้ระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00

3.5) ข้อค้นพบ

3.5.1) ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ กรมการพัฒนาชุมชนอยู่ระหว่างการดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์จะแล้วเสร็จในไตรมาสที่ 3 จำนวน 3,520 ผลิตภัณฑ์ และในไตรมาสที่ 4 จำนวน 300 ผลิตภัณฑ์

3.5.2) ด้านเงินทุน กรมปศุสัตว์ กลุ่มเกษตรกรโคเนื้ออย่างขาดเงินลงทุนหมุนเวียนภายในกลุ่ม เนื่องจากเกิดโรคระบาดในปศุสัตว์ และสถานการณ์ภัยแล้ง จึงต้องมีค่าใช้จ่ายเวชภัณฑ์ อาหาร สำหรับการแปรรูปผลิตภัณฑ์มีต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากมีค่าขนส่งโคไปโรงเชือด หน่วยงานจึงควรมีการศึกษา ต้นทุนผลตอบแทนการแปรรูปผลิตภัณฑ์มีความคุ้มค่าทางการลงทุนหรือไม่ ซึ่งหากมีความคุ้มค่า ควรสนับสนุนแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำระยะยาวให้กับกลุ่มเกษตรกรในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน

3.5.3) ด้านงบประมาณ หน่วยงานในพื้นที่ ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นงวด ๆ ไม่ต่อเนื่อง ส่งผลการดำเนินงานอาจล่าช้ากว่าที่กำหนดตามแผนปฏิบัติและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน

ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมัดหมี่
ของวิสาหกิจชุมชนบ้านจะโปะ

สมุนไพรแปรรูป ลูกประคบสมุนไพร

สมุนไพรแปรรูป
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านโนนคุ้ม

ผลิตภัณฑ์ดินเผาเอิร์ธเทนแวร์ตกแต่งบ้าน
และสวน กลุ่มดินเผาบ้านใหม่หนองขาม

กลุ่มเยาวชนอนุรักษ์ผ้าไหมปุมโบราณ บ้านโนนสง่า

ผลิตภัณฑ์กันยุงจากตะไคร้หอมกันยุง
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านโนนคุ้ม

3.2.14 โครงการส่งเสริมการพัฒนาาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1.1) กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพการบริหารจัดการการตลาดข้าว (กรมการค้าข้าว)

(1) เพื่อเพิ่มศักยภาพความรู้ความสามารถด้านการบริหารจัดการสินค้าข้าว และผลิตภัณฑ์ในเชิงพาณิชย์ของกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์การเกษตร อย่างเป็นระบบ และยั่งยืน

(2) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกร หรือวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์การเกษตร ให้เกิดประโยชน์และสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศ

(3) เพื่อเชื่อมโยงตลาดสินค้าข้าวระหว่างเกษตรกร ผู้ประกอบการค้าข้าว และผู้ประกอบการอื่น ๆ ให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน

(4) เพื่อส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ การรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับข้าวพันธุ์ต่าง ๆ ผลิตภัณฑ์จากข้าวและเครื่องหมายข้าวพันธุ์แท้ให้เป็นที่รู้จักทั้งผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ

1.1.2) กิจกรรมพัฒนากลไกการตลาดเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)

- เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการตลาดสินค้าเกษตรเชื่อมโยงเครือข่ายสินค้าคลัสเตอร์ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

1.1.3) กิจกรรมตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์)

(1) กระตุ้นระบบเศรษฐกิจจากการบริโภคภายในประเทศ และวางรากฐานเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและชุมชนให้มีความเข้มแข็งในระยะยาวอย่างยั่งยืน โดยการสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจท้องถิ่น (Local Economy Development) ให้เกิดความยั่งยืนในการพึ่งพาตนเอง ผ่านกลไกของตลาดชุมชน

(2) เพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร สินค้าเกษตรแปรรูป สินค้าหัตถกรรม ผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOPs) ตลอดจนสินค้าและบริการต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อเป็นช่องทางการระบายสินค้าของชุมชน และเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรของรัฐบาล

(3) เพิ่มขีดความสามารถให้กับเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ธุรกิจ SMEs และคนในชุมชน ด้วยการพัฒนาให้ความรู้แก่ชุมชน โดยสนับสนุนองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และสร้างความหลากหลายของสินค้าที่ตรงกับความต้องการและรสนิยมของกลุ่มเป้าหมายคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว โดยเน้นจุดเด่น และวิถีความเป็นชุมชน โดยการสร้างเอกลักษณ์ความเป็นหนึ่งเดียวของชุมชน และมีอัตลักษณ์ของชุมชนให้เด่นชัด

1.1.4) กิจกรรมหมู่บ้านทำมาค้าขาย (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์)

(1) เพื่อกระตุ้นระบบเศรษฐกิจการค้าในประเทศ โดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจท้องถิ่น (Local Economy) และชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

(2) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้วิสาหกิจชุมชนมีช่องทางการจำหน่ายผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ และมีรายได้จากการขยายช่องทางการจำหน่ายเพิ่มขึ้น

(3) เพื่อพัฒนาศักยภาพในการประกอบธุรกิจให้แก่วิสาหกิจชุมชนรู้จักทำมาค้าขาย สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างเข้มแข็ง ยั่งยืน และแข่งขันทางการค้าได้ รวมทั้งยกระดับไปสู่การเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur)

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

1.2.1) กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพการบริหารจัดการการตลาดข้าว (กรมการข้าว)

(1) เกษตรกร ผู้ประกอบการข้าว และผู้ประกอบการอื่น ๆ จำนวน 150 กลุ่ม 30 จังหวัด ได้รับการเชื่อมโยง

(2) กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์การเกษตร จำนวน 2 กลุ่ม 1 ผลิตภัณฑ์ 30 จังหวัด ได้รับศักยภาพในการบริหารและจัดการสินค้าข้าว ผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์อย่างเป็นระบบ และยั่งยืน และแนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตรงต่อความต้องการของตลาด

(3) ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ การรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับข้าวพันธุ์ต่าง ๆ ผลิตภัณฑ์จากข้าวและเครื่องหมายข้าวพันธุ์แท้ให้เป็นที่รู้จักทั้งผู้บริโภคภายในประเทศและต่างประเทศ

1.2.2) กิจกรรมพัฒนากลไกการตลาดเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)

- สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร จำนวน 146 แห่ง

1.2.3) กิจกรรมตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์)

- เกษตรกรรายย่อย ผู้ค้า ผู้ประกอบการในตลาดชุมชน ธุรกิจ SMEs สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน สถาบันเกษตรกร ผู้มีรายได้น้อย ประชาชน และนักท่องเที่ยว ส่วนกลางและต่างจังหวัด

1.2.4) กิจกรรมหมู่บ้านทำมาค้าขาย (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์)

- กลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ประชาชน และนักท่องเที่ยว ส่วนกลางและต่างจังหวัด

1.3) หน่วยงานรับผิดชอบ กรมการข้าว กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 95.1020 ล้านบาท (กรมการข้าว 13.9930 ล้านบาท กรมส่งเสริมสหกรณ์ 2.6778 ล้านบาท และกรมการค้าภายใน 78.4282 ล้านบาท)

1.5) ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 30 กันยายน 2565

2) วิธีการติดตามผล

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากกรมการข้าว กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบาย ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของกรมการข้าว

2.1.3) สัมภาษณ์เกษตรกร / ผู้แทนสถาบันเกษตรกร

2.2) ช่วงเวลาของข้อมูล

- (1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 31 มีนาคม 2565
- (2) ระยะเวลาการลงเก็บข้อมูลในพื้นที่ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2564 - วันที่ 31 มีนาคม 2565

3) ผลการติดตามผล

3.1) โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร ดำเนินการโดยกรมการข้าว

3.1.1) ปัจจัยนำเข้า

(1) งบประมาณ กรมการข้าว ได้รับงบประมาณทั้งสิ้น 13.9960 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 3.0017 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 21.45 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร จากการสำรวจพบว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบร้อยละ 100.00 มีความคิดเห็นว่า งบประมาณที่ได้รับมีความทันเวลา และมีความเพียงพอ

(2) หลักสูตรที่จัดอบรม กรมการข้าว อยู่ระหว่างจัดประชุมระหว่างเกษตรกรและผู้ประกอบการ และการจัดทำรายละเอียดการดำเนินงานและรับสมัครผู้ประกอบการค้าข้าว เพื่อมาจับคู่ธุรกิจกับกลุ่มเกษตรกร

(3) หน่วยงานที่ดำเนินการ กรมการข้าวเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

3.1.2) กิจกรรม

(1) การเพิ่มศักยภาพความรู้ความสามารถด้านการบริหารจัดการสินค้าข้าวและผลิตภัณฑ์ในเชิงพาณิชย์ โดยอยู่ระหว่างดำเนินการส่งเสริมศักยภาพบริหารจัดการสินค้าข้าวและผลิตภัณฑ์ในเชิงพาณิชย์

(2) การคัดเลือกผู้ประกอบการโรงสีที่มีความต้องการขอการรับรองข้าวพันธุ์แท้ และพัฒนาให้ความรู้ผู้ประกอบการโรงสี อยู่ระหว่างการดำเนินการ

(3) การส่งเสริมการใช้ระบบตามสอยย้อนกลับสินค้าข้าวให้กับผู้ประกอบการค้าข้าว อยู่ระหว่างการดำเนินการ

(4) ร่วมจัดงานประชาสัมพันธ์ข้าวในภายในประเทศ และการประกวดข้าว อยู่ระหว่างการดำเนินการ

(5) การจัดอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ด้านการขายทั้งออนไลน์และออฟไลน์ให้แก่กลุ่มเกษตรกรที่มีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ อยู่ระหว่างการดำเนินการ

3.1.3) ผลผลิต

เชื่อมโยงระหว่างเกษตรกร ผู้ประกอบการค้าข้าว และผู้ประกอบการอื่น ๆ อย่างยั่งยืน ดำเนินการแล้ว 1 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 0.67 ของเป้าหมาย 150 กลุ่ม โดยในขณะนี้อยู่ระหว่างจัดประชุมระหว่างเกษตรกรและผู้ประกอบการ และอยู่ระหว่างการจัดทำรายละเอียดการดำเนินงานและรับสมัครผู้ประกอบการค้าข้าวเพื่อมาจับคู่ธุรกิจกับกลุ่มเกษตรกร

3.1.4) ผลการติดตามในพื้นที่

สหกรณ์การเกษตรทุ่งวัดสิงห์ อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท เป็นสหกรณ์ที่มีการส่งเสริมให้สมาชิกปลูกข้าวพันธุ์ กข.43 ได้รับเครื่องหมายรับรองข้าวพันธุ์แท้จากกรมการข้าว สำหรับสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการที่ต้องการ "เครื่องหมายรับรองข้าวพันธุ์แท้" จะต้องผลิตข้าวจากเมล็ดพันธุ์ที่ได้รับการรับรองจากกรมการข้าว ปลูกข้าวตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน GAP หรือมาตรฐานข้าวอินทรีย์ผ่านการสี โดยโรงสีที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP หรือมาตรฐานการแปรรูปคัดบรรจุอินทรีย์ผ่านการตรวจสอบคุณภาพข้าวตามมาตรฐาน Q และผ่านตรวจสอบพันธุ์ปนจากกรมการข้าว ปัจจุบันสหกรณ์มีสมาชิกเข้าร่วมโครงการ 1,394 ราย และในปี 2565 สหกรณ์ฯ มีแผนรับรองข้าวหอมขาวเจ๊กชัยนาทให้ได้รับเครื่องหมายรับรองข้าวพันธุ์แท้

3.1.5) ความพึงพอใจ

(1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ จากการสำรวจความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า มีความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.67 โดยเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อหลักเกณฑ์ของโครงการ หลักสูตรที่จัดอบรม การได้รับประโยชน์ของกลุ่ม/ผู้ประกอบการ/โรงสี และความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 (ตารางที่ 3.59)

ตารางที่ 3.59 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. งบประมาณเพื่อดำเนินงานโครงการ	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
2. หลักเกณฑ์ของโครงการ	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
3. หลักสูตรที่จัดอบรม	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4. ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
5. การได้รับประโยชน์ของกลุ่ม/ ผู้ประกอบการ/โรงสี	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
6. ความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการฯ ในภาพรวม	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	66.66	33.34	-	-	-	4.67	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการ จากการสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า มีความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.13 โดยเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการดำเนินโครงการฯ ช่องทางการจำหน่ายผลผลิตที่รับผิดชอบโครงการ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 เนื่องจากเกษตรกรจำหน่ายข้าวให้สหกรณ์ในราคาที่สูงกว่าตลาดทั่วไป ต้นละ 1,000 บาท และเจ้าหน้าที่ได้ให้การส่งเสริม สนับสนุน ในการผลิตตามมาตรฐาน GAP อย่างต่อเนื่อง (ตารางที่ 3.60)

ตารางที่ 3.60 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เฉลี่ย	แปลผล
1. เจ้าหน้าที่โครงการ	25.00	75.00	-	-	-	4.25	มากที่สุด
2. การประชาสัมพันธ์โครงการ	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
3. หลักสูตรที่จัดอบรม	50.00	50.00	-	-	-	4.50	มากที่สุด
4. ปัจจัยที่ได้รับ	33.33	-	33.34	-	33.33	3.00	ปานกลาง
5. รูปแบบการดำเนินโครงการ	50.00	50.00	-	-	-	4.50	มากที่สุด
6. ช่องทางการจำหน่ายผลผลิต	50.00	50.00	-	-	-	4.50	มากที่สุด
เฉลี่ย	34.72	54.17	5.56	-	5.56	4.13	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.6) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

(1) การขอการรับรองข้าวพันธุ์แท้ให้กับสหกรณ์/ผู้ประกอบการ ค่อนข้างยุ่งยาก ส่วนมากติดปัญหาด้านเอกสาร และขาดเงินทุนสภาพคล่องในการบริหาร กรมการข้าวควรทบทวนรูปแบบและวิธีการขอรับรองเพื่อลดปัญหาด้านเอกสารและใช้เวลาในการรับรองให้กับสหกรณ์/ผู้ประกอบการได้รวดเร็วขึ้น

(2) การประชาสัมพันธ์ "เครื่องหมายรับรองข้าวพันธุ์แท้" ยังไม่ทั่วถึง โดยสหกรณ์มีความเห็นว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่มักจะให้ความสำคัญกับราคาซื้อ มากกว่าคุณภาพของสินค้า ดังนั้นควรมีการส่งเสริมประชาสัมพันธ์เครื่องหมายรับรองข้าวพันธุ์แท้ และมาตรฐานข้าว GAP แก่ผู้บริโภคให้มากขึ้น รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อออนไลน์

(3) เกษตรกรในพื้นที่ซึ่งขาดเงินลงทุนในการซื้อปัจจัยการผลิตที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐาน เนื่องจากรายได้ลดลงในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ดังนั้น ควรสนับสนุนงบประมาณหรือเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำในการจัดซื้อปัจจัยการผลิตทางการเกษตร เช่น เมล็ดพันธุ์ข้าว รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์การเกษตรที่จำเป็นให้กับเกษตรกรที่ต้องการรับรองมาตรฐาน

3.2) กิจกรรมพัฒนาการตลาดเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)

3.2.1) ปัจจัยนำเข้า

(1) งบประมาณ กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้รับการจัดสรรงบประมาณทั้งสิ้น 2.6778 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 0.7999 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 29.86 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

(2) หลักสูตรที่จัดอบรม กรมส่งเสริมสหกรณ์อยู่ระหว่างจัดประชุมเชิงปฏิบัติการวางระบบการบริหารจัดการผลผลิตการเกษตรระดับจังหวัด

(3) หน่วยงานที่ดำเนินการ กรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเพียงหน่วยงานเดียว

3.2.2) กิจกรรม

(1) การประสานงาน แนะนำ ส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการตลาดสินค้าเกษตร และการเชื่อมโยงเครือข่าย ดำเนินการแล้ว 63 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 43.15 ของเป้าหมาย 146 แห่ง

(2) การประชุมเชิงปฏิบัติการวางระบบการบริหารจัดการผลผลิตการเกษตรระดับจังหวัด เพื่อขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการตลาดสินค้าเกษตร และผลผลิตในจังหวัด ดำเนินการแล้ว 49 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 63.64 ของเป้าหมาย 77 จังหวัด และส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตร และตลาดออนไลน์ให้กับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ดำเนินการแล้ว 900 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.22 ของเป้าหมาย 3,080 ราย

(3) การประชุมเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรคุณภาพ เตรียมจัดประชุมในเดือนมิถุนายน 2565

3.2.3) ข้อค้นพบ

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้หน่วยงานในระดับพื้นที่บางส่วนต้องปรับ/เลื่อน แผนการจัดประชุมประชาสัมพันธ์เผยแพร่ และการจัดกิจกรรมทำความเข้าใจในการเชื่อมโยงเครือข่ายสินค้าเกษตรกับภาคเอกชนให้สอดคล้องกับมาตรการการรวมกลุ่มตามประกาศของแต่ละจังหวัด

3.3) กิจกรรมตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์)

3.3.1) ปัจจัยนำเข้า

(1) ขบประมาณ กรมการค้าภายในได้รับการจัดสรรงบประมาณทั้งสิ้น 63.0604 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 10.0323 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.91 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

(2) หน่วยงานที่ดำเนินการ กรมการค้าภายในเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเพียงหน่วยงานเดียว

3.3.2) กิจกรรม

(1) การพัฒนาตลาดชุมชนเป้าหมายใหม่ที่จะดำเนินการให้มีความพร้อมในการเป็นตลาดตามนโยบายรัฐบาล อยู่ระหว่างดำเนินการ

(2) การส่งเสริมช่องทางตลาดและเชื่อมโยงการจำหน่ายสินค้าและบริการในตลาดในความส่งเสริมของกรมการค้าภายใน อยู่ระหว่างดำเนินการ

(3) กิจกรรมเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในตลาดและชุมชน ดำเนินการได้ 58 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 145.00 ของเป้าหมาย 40 แห่ง ดังนี้

(3.1) จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดชุมชน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากภายใต้โครงการตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น ปี 2565 จำนวน 5 แห่ง

(3.2) จัดกิจกรรมส่งเสริมท่องเที่ยวตลาดชุมชน ภายใต้โครงการตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่น ปี 2565 โดยมีเป้าหมายจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้ดำเนินการไปแล้ว จำนวน 13 แห่ง

(3.3) ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวและประชาสัมพันธ์ตลาดต้องชม เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนให้เกิดการหมุนเวียน ดำเนินการไปแล้ว 40 แห่ง

(4) กิจกรรมเส้นทางท่องเที่ยวตลาดและชุมชน ไม่สามารถดำเนินการได้ปกติ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ดังนั้นหน่วยงานจึงได้นำเงินในกิจกรรมเส้นทางท่องเที่ยวตลาดและชุมชน และกิจกรรมมหกรรมการท่องเที่ยวและจำหน่าย

สินค้าชุมชนและบริการของตลาด นำมาทำกิจกรรมใหม่เพื่อช่วยเชื่อมโยงการจำหน่ายสินค้าชุมชนและการท่องเที่ยวไปพร้อมกัน ภายใต้โครงการ "ตลาดเที่ยวได้สไตล์ไทย ๆ Village to Town" ดำเนินการแล้ว 6 ครั้ง

ทั้งนี้ สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการด้านการตลาด การเชื่อมโยงเครือข่าย/คลังสต็อก จำนวน 63 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 43.15 ของเป้าหมาย 146 แห่ง

3.4) กิจกรรมหมู่บ้านทำมาค้าขาย (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์)

3.4.1) ปัจจัยนำเข้า

- (1) งบประมาณ กรมการค้าภายในได้รับการจัดสรรงบประมาณทั้งสิ้น 15.3678 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 0.1416 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.92 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร
- (2) หน่วยงานที่ดำเนินการ กรมการค้าภายในเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

3.4.2) กิจกรรม

- (1) การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เป็นหมู่บ้านทำมาค้าขายแห่งใหม่ อยู่ระหว่างการอุทธรณ์ (คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์) โดยเป็นการจ้างที่ปรึกษาดำเนินการ
- (2) การพัฒนาเพิ่มศักยภาพหมู่บ้านทำมาค้าขายที่ได้รับการส่งเสริมมาแล้ว ดำเนินการแล้ว 12 แห่ง ครบตามเป้าหมาย โดยเริ่มดำเนินการตามแผนที่กำหนด
- (3) การจัดกิจกรรมเชื่อมโยงการจำหน่ายสินค้า/บริการ/ผลิตภัณฑ์ชุมชน ดำเนินการแล้ว 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 2 ครั้ง อยู่ระหว่างการเตรียมจัดงาน ในเดือนเมษายน 2565
- (4) การติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการ ดำเนินการแล้ว 9 แห่ง/9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.75 และร้อยละ 60.00 ของเป้าหมาย 35 แห่ง/15 ครั้ง

3.4.3) ผลผลิต

- 1) กิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจชุมชน ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาตลาดชุมชนและวิสาหกิจชุมชน จำนวน 58 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 89.23 ของเป้าหมาย 65 แห่ง
- 2) สร้างมูลค่าการค้าสินค้าและบริการชุมชนได้รับการส่งเสริม 42 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.09 ของเป้าหมาย 825 ล้านบาท (ที่มา: จากเอกสารรายละเอียดผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ณ สิ้นไตรมาส 2)

3.4.4) ข้อค้นพบ

กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เป็นหมู่บ้านทำมาค้าขายแห่งใหม่ ประกาศผู้ชนะการประมูลราคาเรียบร้อยแล้ว แต่มีผู้เสนอราคายื่นคำร้องขออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ ทำให้กิจกรรมล่าช้ากว่าแผน ซึ่งคาดว่าจะได้เซ็นสัญญาภายในเดือนเมษายน 2565

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร

ติดตามโครงการฯ ณ สหกรณ์การเกษตรทุ่งวัดสิงห์ อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท

ใบรับรองข้าวพันธุ์แท้

ผลิตภัณฑ์ข้าว กข. 43 ที่รับการรับรองข้าวพันธุ์แท้ พร้อมวางจำหน่าย

3.2.15 โครงการส่งเสริมการพัฒนาไกลและโครงสร้างดูดซับมูลค่าทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1.1) เพื่อสร้างช่องทางการตลาดให้กับผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP กลุ่มอาชีพ ในชุมชนส่งเสริมการตลาดรูปแบบใหม่ที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างสะดวกและทั่วถึง โดยความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และประชาชน พร้อมทั้งพัฒนาไกลขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากด้วยภาคีเครือข่ายในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ

1.1.2) เพื่อเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันให้กับร้านค้าโชห่วย โดยการลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

1.1.3) ผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างพันธมิตรด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับกระทรวงพาณิชย์เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการฐานรากให้มีช่องทางการจำหน่ายสินค้าออนไลน์เพิ่มมากขึ้น

1.1.4) เพื่อสร้างโอกาสและขยายช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

1.2.1) ผู้ผลิต ผู้ประกอบการชุมชน เกษตรกร กลุ่มอาชีพ ผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยว หมู่บ้าน/ชุมชนท่องเที่ยว บริษัทประชารัฐรักสามัคคี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด คณะกรรมการประสานการขับเคลื่อนนโยบายสานพลังประชารัฐ (คสป.) คณะทำงานพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐจังหวัด/อำเภอ และภาคีเครือข่าย ในพื้นที่ 76 จังหวัดและส่วนกลาง

1.2.2) ผู้ประกอบการร้านค้าโชห่วยทั่วประเทศ

1.2.3) ผู้ประกอบการฐานราก

1.2.4) ผู้ประกอบการชุมชนที่มีความพร้อมด้านศักยภาพการตลาด อาทิ ผู้ประกอบการ OTOP ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน กลุ่มสหกรณ์ชุมชน เป็นต้น

1.3) หน่วยงานรับผิดชอบ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย และกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 331.9642 ล้านบาท (กรมพัฒนาชุมชน 303.3642 ล้านบาท และกรมพัฒนาธุรกิจการค้า 28.6000 ล้านบาท)

1.5) ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 30 กันยายน 2565

2) วิธีการติดตามผล

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย และกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

2.1.2) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และกรมการพัฒนาชุมชน

2.2) ช่วงเวลาของข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 31 มีนาคม 2565

2.2.2) สํารวจข้อมูลในพื้นที่โครงการ วันที่ 7 เมษายน 2565

3) ผลการติดตาม

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) งบประมาณ กรมการพัฒนาชุมชน และกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 313.9642 ล้านบาท ณ วันที่ 31 มีนาคม 2565 มีผลการเบิกจ่ายแล้ว 36.1983 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.90 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

3.2) กิจกรรม

3.2.1) การส่งเสริมและพัฒนาช่องทางการตลาด เช่น การจัดตลาดอะเมซิง ของกิน ของใช้ การจัดงาน OTOP ภูมิภาค การจัดการ Midyear 2022 การจัดงาน OTOP ก้าวไกลด้วยพระบารมี และตลาดนัดคนไทยยิ้มได้ จำนวน 40,052 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50.06 ของเป้าหมาย 80,013 ครั้ง

3.2.2) ยกระดับร้านค้าโชห่วยขนาดกลาง (จ้างที่ปรึกษา) ดำเนินการจ้างที่ปรึกษาเรียบร้อยแล้ว และคัดเลือกร้านโชห่วย 33 ร้าน ขณะนี้อยู่ระหว่างให้คำปรึกษาแนะนำ วิเคราะห์ พัฒนาร้านโชห่วยให้สามารถพัฒนาปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการ

3.2.3) ลดต้นทุนและพัฒนาร้านค้าโชห่วยสู่การเป็นสมาร์ตโชห่วย (จ้างเหมา) ดำเนินการให้องค์ความรู้ในการบริหารจัดการร้านค้า เช่น บัญชี และภาษี จำนวน 801 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.60 ของเป้าหมาย ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการปรับภาพลักษณ์ร้านค้า และการสนับสนุนเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการร้านค้า

3.2.4) การพัฒนาธุรกิจฐานรากด้วย e - Commerce พัฒนาศักยภาพนักการค้า และการขยายช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน ดำเนินการในรูปแบบ Online ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับผู้ประกอบการฐานราก และผู้ประกอบการชุมชนที่มีความพร้อม

3.3) ผลผลิต

3.3.1) ส่งเสริมผ่านช่องทางการตลาด 40,052 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50.06 ของเป้าหมาย 80,013 ครั้ง

3.3.2) ผู้ประกอบการฐานรากได้รับการพัฒนาและมีช่องทางตลาด 801 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.75 ของเป้าหมาย 6,280 ราย

3.3.3) ผู้ประกอบการฐานรากสามารถสร้างรายได้ 0.12 ล้านบาท (ที่มา: จากเอกสารรายละเอียดผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 แผนงานบูรณาการ พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ณ สิ้นไตรมาส 2)

3.4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

จากการติดตามในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ พบว่า สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสุรินทร์ ดำเนินการจัดตลาดนัดผ้าไหมเมืองสุรินทร์เป็นประจำทุกวันเสาร์ของสัปดาห์ ณ บริเวณลานหน้าศาลากลางจังหวัดสุรินทร์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ การจัดตลาดนัดผ้าไหมนี้ได้บูรณาการเชื่อมโยงการจัดตลาดนัดคนไทยยิ้มได้ และโครงการส่งเสริมช่องทางตลาดผลิตภัณฑ์กลุ่มอาชีพสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดสุรินทร์ จากการจัดงานเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2565 มีกลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP

ผลิตภัณฑ์จากไหม ผลิตภัณฑ์สินค้าอื่น ๆ ร่วมจำหน่ายจำนวนทั้งสิ้น 52 ร้าน ยอดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าไหม และสินค้า OTOP รวมทั้งสิ้น 803,640 บาท มีผู้ประกอบการ OTOP ที่นำผ้าไหมมัดหมี่ลายของเจ้าฟ้าสิริวัฒนภักดี ร่วมจำหน่าย จำนวน 36 ร้าน จำหน่ายได้ จำนวน 44 ผืน รวมมูลค่า 89,500 บาท

3.5) ความพึงพอใจ

เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ ความเหมาะสมของงบประมาณ ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน งบประมาณในการดำเนินโครงการ หลักเกณฑ์โครงการ การได้รับประโยชน์ของผู้เข้าร่วมโครงการ และการดำเนินโครงการในภาพรวม (ตารางที่ 3.61)

ตารางที่ 3.61 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

ประเด็น	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ความเหมาะสมของงบประมาณ	5.00	มากที่สุด
2. ระดับความพร้อมของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน	5.00	มากที่สุด
3. ความพึงพอใจต่องบประมาณในการดำเนินโครงการ	5.00	มากที่สุด
4. ความพึงพอใจของหลักเกณฑ์โครงการ	5.00	มากที่สุด
5. ความพึงพอใจต่อการได้รับประโยชน์ของผู้เข้าร่วมโครงการ	5.00	มากที่สุด
6. ความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการในภาพรวม	5.00	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.6) ข้อค้นพบ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้มีการปรับการดำเนินกิจกรรมส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินงานได้ตามแผน

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการพัฒนาวิถีและโครงสร้าง
จุดสัมผัสมูลค่าทางเศรษฐกิจของการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น

ตลาดนัดผ้าไหมเมืองสุรินทร์ ครั้งที่ 74 ณ บริเวณลานหน้าศาลากลางจังหวัดสุรินทร์
มีกลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ผลิตภัณฑ์จากไหม ผลิตภัณฑ์สินค้าอื่น ๆ
ร่วมจำหน่ายจำนวนทั้งสิ้น 52 ร้าน

3.2.16 โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์โครงการ เพื่อติดตามการดำเนินงาน ผลสัมฤทธิ์ และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการดำเนินงานโครงการในระยะต่อไป

1.2) เป้าหมายของโครงการ รายงานการติดตามโครงการในภาพรวม 1 เรื่อง โดยการติดตามครอบคลุมพื้นที่การดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก 15 โครงการ ในพื้นที่ 7,255 ตำบล

1.3) หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 4.7910 ล้านบาท

1.5) ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 30 กันยายน 2565

2) วิธีการติดตามผล

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) กิจกรรมติดตาม เป็นข้อมูลทุติยภูมิ โดยรวบรวมและประมวลผลจากข้อมูลแต่ละโครงการ นำเสนอผลทั้งภาพรวมและรายโครงการ

2.1.2) กิจกรรมนิเทศงาน ใช้วิธีการลงไปนิเทศงานโครงการภายใต้แผนงานฯ

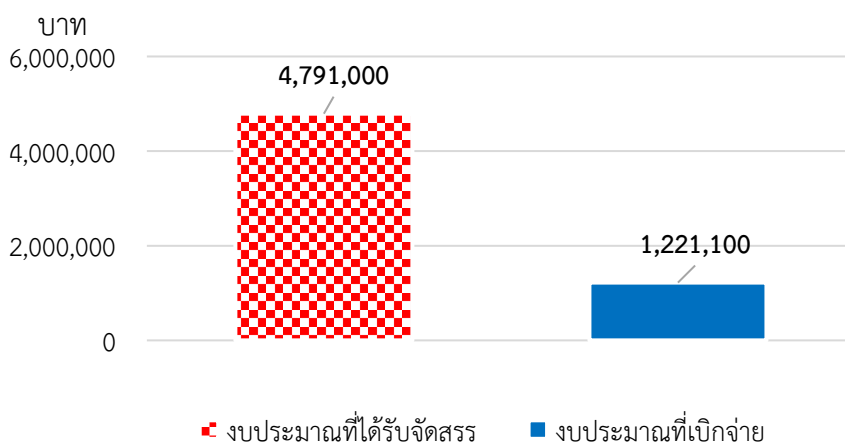
2.2) ช่วงเวลาของข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - วันที่ 31 มีนาคม 2665

2.2.2) สํารวจข้อมูลในพื้นที่ ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2565 - วันที่ 31 มีนาคม 2565

2.3) ผลการติดตาม

2.3.1) งบประมาณ ได้รับจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินการในกิจกรรมติดตามนิเทศงาน และกิจกรรมติดตามงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โดยหน่วยงานของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รวมทั้งสิ้น 4,791,000 บาท ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ วันที่ 31 มีนาคม 2565 มีผลเบิกจ่าย 1,221,100 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 25.49 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร (ภาพที่ 3.18)

ที่มา: จากการรายงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ภาพที่ 3.18 การจัดสรรงบประมาณ และผลการเบิกจ่าย

2.3.2) กิจกรรม การติดตามผลโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ประกอบด้วย กิจกรรมนิเทศงาน และกิจกรรมการติดตามผลโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ในภาพรวมมีความก้าวหน้าร้อยละ 62.50 รายละเอียด ดังนี้

(1) กิจกรรมนิเทศงาน ดำเนินการติดตามนิเทศงานโครงการภายใต้แผนงานฯ เพื่อให้คำปรึกษา แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะแก่เจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ เพื่อให้โครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายโครงการ มีความก้าวหน้าร้อยละ 70.00

(2) กิจกรรมการติดตามผลโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ดำเนินการรายงานการติดตามการดำเนินการโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 1 เรื่อง โดยหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนำผลการติดตามประเมินผลโครงการฯ ไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานโครงการในปีต่อไป เพื่อให้โครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายโครงการ มีความก้าวหน้าร้อยละ 55.00

2.3.3) ผลการดำเนินงาน การติดตามผลโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก มีผลการดำเนินงานโครงการ ดังนี้ (ตารางที่ 3.57)

(1) กิจกรรมนิเทศงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

(1.1) จัดทำเอกสารงบประมาณสังเขปปี 2565 แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากเพื่อเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานแล้ว

(1.2) จัดการประชุมคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 แล้ว 1 ครั้ง

(1.3) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ เป็นรายไตรมาส 2 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

(1.4) นิเทศโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก เพื่อให้คำปรึกษา แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะแก่เจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ 1 ครั้ง เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2565 ณ จังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร ซึ่งดำเนินการโดยกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ และกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

(1.4.1) ศึกษาดูงานโครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร ของกรมการค้าภายในกระทรวงพาณิชย์ ณ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านสหกรณ์ หมู่ 3 ตำบลโคกขาม

(1.4.1.1) เป็นหมู่บ้านทำมาค้าขายแห่งใหม่ที่เริ่มดำเนินการในปี 2565 เป็นปีแรก สภาพปัญหาเริ่มแรก ราคาเกลือทะเลตกต่ำ จึงรวมกลุ่มการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเกลือทะเล ทำให้รวมกลุ่มและคิดผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเกลือทะเล ได้แก่ สบู่ เกลือแช่เท้า

(1.4.1.2) กรมการค้าภายในได้คัดเลือกวิสาหกิจชุมชนบ้านสหกรณ์ หมู่ ๓ ตำบลโคกขาม เป็นหมู่บ้านทำมาค้าขาย โดยพัฒนาผลิตภัณฑ์สคลับผิว เกลือสปา เกลือแช่เท้า สบู่ ครีมนำรุ้งผิว และยาสีฟัน ภายใต้แบรนด์ Siam Sea Salt เชื่อมโยงตลาดผ่านห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ สร้างจุดถ่ายภาพเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว อบรมความเรื่องการจัดทำเพจจำหน่ายสินค้าออนไลน์ให้แก่เกษตรกร และเน้นการเชื่อมโยงแบบออนไลน์

(1.4.1.3) ประเด็นที่พบ

- การตลาดสำหรับวิสาหกิจชุมชนบ้านสหกรณ์ สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีอายุเยอะ มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ แต่ยังขาดความเชี่ยวชาญด้านการทำตลาดออนไลน์ ที่

- กลุ่มมีความต้องการให้ส่วนราชการ พัฒนาให้มีเกษตรกรรุ่นใหม่ที่จะมาสืบสานอาชีพการทำนาเกลือ สร้างเครือข่ายพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้เข้ามาช่วยเรื่องการทำตลาดออนไลน์ ห้องและอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการผลิต เพื่อรองรับการขอมาตรฐาน อย.

(1.4.1.4) ข้อเสนอแนะจากกรณีศึกษา ในการดำเนินงานในระยะต่อไป ควรเพิ่มความแตกต่างของผลิตภัณฑ์โดยการเล่าเรื่องราวของแหล่งผลิต รวมทั้งสร้างภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ว่าเป็นการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ต่อยอดพัฒนาสินค้าเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์กับโรงงาน โรงเรียน โรงแรม หน่วยงานต่าง ๆ ให้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในชุมชน

(1.4.2) ศึกษาฐานโครงการส่งเสริมการพัฒนากระบวนตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ณ สหกรณ์ผู้ประกอบการกล้วยไม้ไทย จำกัด มีการดำเนินการใน 2 กิจกรรม คือ

(1.4.2.1) สนับสนุนการก่อสร้างตลาดกลางสินค้าเกษตรเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมและจำหน่ายสินค้า เป้าหมาย 2 แห่ง ดำเนินการได้ 3 แห่ง ดังนี้

- สหกรณ์การเกษตรควนโดน จำกัด จังหวัดสตูล
ก่อสร้างตลาดกลางสินค้าเกษตรขนาดไม่น้อยกว่า 1,020 ตารางเมตร

- สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด จังหวัดเชียงใหม่
ก่อสร้างตลาดกลางสินค้าเกษตร ขนาดไม่น้อยกว่า 2.680 ตารางเมตร

- สหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ก่อสร้างร้านค้าจำหน่ายสินค้าสหกรณ์พร้อมติดตั้งระบบไฟฟ้าและประปา ขนาดไม่น้อยกว่า 10 ตารางเมตร 14 หลัง

(1.4.2.2) เพิ่มขีดความสามารถการบริหารจัดการสินค้าเกษตร และเชื่อมโยงเครือข่ายตลาด โดยดำเนินการจัดทำแผนการบริหารจัดการสินค้าเกษตร 317 แห่ง จัดอบรมหลักสูตรส่งเสริมตลาดออนไลน์ สร้างนักขายออนไลน์มืออาชีพ 176 แห่ง

(1.4.2.3) ประเด็นที่พบ

- ความต้องการให้ส่วนราชการสนับสนุนรถห้องเย็น เพื่อใช้ขนส่งกล้วยไม้ อุปกรณ์ในการบรรจุหีบห่อกล้วยไม้ และห้องรมยากำจัดแมลงศัตรูพืชเพื่อใช้รมยากล้วยไม้ที่จะส่งออก

(1.4.2.4) ข้อเสนอแนะจากกรณีศึกษา ในการดำเนินงานในระยะต่อไป ควรมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยจัดทำแปลงเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเข้า ส่งเสริมการแปรรูปกล้วยไม้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ร่วมมือกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ เพื่อพัฒนาสายพันธุ์และการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมเพื่อลดต้นทุนการผลิต

(2) กิจกรรมติดตามผลโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

(2.1) จัดประชุมชี้แจงแนวทางการติดตามและการรายงานผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 13 - 14 ธันวาคม 2564 และจัดประชุมพิจารณาประเด็น ตัวชี้วัด และคู่มือการติดตามโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2565

(2.2) จัดทำคู่มือการติดตามโครงการภายใต้แผนงานฯ และจัดส่งให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประโยชน์เรียบร้อยแล้ว

(2.3) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ผ่านระบบการติดตามประเมินผลโครงการสำคัญเชิงนโยบายเป็นประจำทุกไตรมาส รวม 2 ครั้ง

(2.4) รายงานผลการดำเนินงานผ่านระบบ eMENSCR 2 ครั้ง ทั้งนี้ได้ดำเนินการแก้ไขโครงการในระบบฯ เพื่อขยายระยะเวลาดำเนินงานโครงการปี 2564 ออกไปถึงไตรมาสที่ 2 ปีงบประมาณ 2565 ทั้งนี้ได้รายงานผลการดำเนินงานตามระยะเวลาที่ขยายการดำเนินงานเรียบร้อยแล้ว

(2.5) รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล 5 ครั้ง

(2.6) รายงานผลการดำเนินงานผ่านการประชุมคณะกรรมการติดตามเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณของ สศก. 4 ครั้ง

(2.7) จัดทำรายงานการติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 แล้ว 2 ครั้ง คือ รอบ 3 เดือน (ไตรมาสที่ 1) ในรูปแบบ Infographic และรอบ 6 เดือน ในรูปแบบเอกสารรายงานผลการดำเนินงาน

ที่มา: ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 2 เอกสารรายงานการติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 รอบ 6 เดือน (1 ตุลาคม 2564 - 31 มีนาคม 2565)

ตารางที่ 3.57 ผลการดำเนินงานโครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

กิจกรรม	หน่วยนับ	แผน	ผล	ร้อยละ
1. กิจกรรมนิเทศงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการ พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก				
1.1 งบประมาณโดยสังเขปปี 2565 ของแผนงานแผนงานบูรณาการ พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	เรื่อง	1	1	100.00
1.2 ประชุมคณะกรรมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	ครั้ง	1	1	100.00
1.3 จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ	ครั้ง	4	2	50.00
1.4 นิเทศโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริม เศรษฐกิจฐานราก	ครั้ง	2	1	50.00
2. กิจกรรมติดตามผลโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการ พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก				
2.1 จัดประชุมชี้แจงแนวทางการติดตามและการรายงานผล การดำเนินงานโครงการ	ครั้ง	2	2	100.00
2.2 จัดทำคู่มือการติดตามโครงการภายใต้แผนงานฯ	ฉบับ	1	1	100.00
2.3 รายงานผลการดำเนินงานผ่านระบบ eMENSUR	ครั้ง	4	2	50.00
2.4 รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล	ครั้ง	12	5	41.67
2.5 รายงานผลการดำเนินงานผ่านการประชุมคณะกรรมการ ติดตามเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณของ สศก.	ครั้ง	12	4	33.33
2.6 จัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการภายใต้แผนงานฯ	ครั้ง	4	2	50.00
2.7 สรุปรายงานติดตามการดำเนินงานแผนงานบูรณาการ พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก	ครั้ง	4	2	50.00
3. กิจกรรมติดตามงานโครงการ	ครั้ง	1	-	0.00

ที่มา: จากการรายงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.3.4) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

(1) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลกระทบต่อภาระงานที่เก็บข้อมูลสำรวจภาคสนามและการติดต่อประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้การดำเนินงานในการเก็บข้อมูลปฐมภูมิดังกล่าวมีความล่าช้าออกไป และส่งผลกระทบต่อกระบวนการขั้นตอนต่อไป จึงดำเนินการจัดทำหนังสือขออนุญาตลงพื้นที่ไปยังหน่วยงานในพื้นที่เพื่อขอข้อมูลจากเจ้าหน้าที่เกษตรกรกลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรที่เกี่ยวข้อง

(2) การเบิกจ่ายงบประมาณ มีการชะลอการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ COVID-19 รวมทั้งปรับเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมาย ปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรม เช่น การประชุมแบบออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน Zoom และการส่งแบบสอบถามเจ้าหน้าที่ทางไลน์ เป็นต้น รวมทั้งการจัดทำเอกสารงบประมาณโดยสังเขปฯ มีการปรับรูปแบบเล่มให้สอดคล้องกับเนื้อหาทำให้ค่าใช้จ่ายในการจ้างพิมพ์ลดลงจากที่ตั้งไว้ (ตั้งไว้ 200,000 บาท ใช้จริง 120,000 บาท) ส่งผลต่อการเบิกจ่ายงบประมาณต่ำกว่าแผนที่กำหนด

ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการ พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

การนิเทศโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก เพื่อให้คำปรึกษา แลกเปลี่ยน
ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะแก่เจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ 1 ครั้ง เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2565 ณ จังหวัดสมุทรสาคร
ได้แก่ โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร ซึ่งดำเนินการโดยกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์
และกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ณ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านสหกรณ์ หมู่ 3 ตำบลโคกขาม
และสหกรณ์ผู้ประกอบการกล้วยไม้ไทย จำกัด

การติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. 2565 โดยเจ้าหน้าที่จากศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ – 31 มีนาคม 2565

**หน่วยงานรับผิดชอบการติดตาม
ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร**

1. ส่วนประเมินผลแผนพัฒนาการเกษตร โทรศัพท์ 0 2579 0507 โทรสาร 0 2579 0507
 - 1.1 โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร
 - 1.2 โครงการติดตามประเมินผลภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก (ภาพรวม)
2. ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านพืช โทรศัพท์ 0 2579 0614 โทรสาร 0 2579 5511
 - 2.1 โครงการบริหารจัดการหนี้
 - 2.2 โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ
3. ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านปศุสัตว์และประมง โทรศัพท์ 0 2940 5387 โทรสาร 0 2579 2670
 - 3.1 โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน
 - 3.2 โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร
 - 3.3 โครงการส่งเสริมการพัฒนากลไกและโครงสร้างตลาดมูลค่าทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้กลับสู่ท้องถิ่น
4. ส่วนประเมินผลการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและทรัพยากรทางการเกษตร โทรศัพท์ 0 2579 0555 โทรสาร 0 2579 2670
 - 4.1 โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส
 - 4.2 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนเพื่อเกษตรกรและแหล่งสินเชื่อภาครัฐเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุน
 - 4.3 โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร
5. ส่วนประเมินผลการพัฒนาสถาบันเกษตรกรและเกษตรกร โทรศัพท์ 0 2579 8232 โทรสาร 0 2579 0507
 - 5.1 โครงการจัดทำแผนพัฒนาอาชีพในระดับตำบล
 - 5.2 โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
 - 5.3 โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)
 - 5.4 โครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน
6. ส่วนวิชาการและนวัตกรรมการประเมินผล โทรศัพท์ 0 2579 8616 โทรสาร 0 2579 0507
 - 6.1 โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร
 - 6.2 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในระดับชุมชน
7. หน่วยงานร่วมดำเนินการติดตามนิเทศ กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร โทรศัพท์ 0 2940 7252
 - กิจกรรมนิเทศงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกษตรกลาง บางเขน
ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 2579 0507 โทรสาร 0 2579 0507
www.eva.oae.go.th